

Poročilo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje,
združenja za izobraževanje in družbeno vključenost
za leto 2017

Promoting
Third Age
Education

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje - 34 let
mednarodnega sodelovanja, 22 evropskih projektov

Poročilo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje
in družbeno vključenost za leto 2017

Ljubljana, februar 2018

Besedilo: prof. dr. Ana Krajnc, dr. Dušana Findeisen, Alijana Šantej,
Ljubica Kosmač, dr. Polona Kelava, Petra Bališ, Mirjam Bevc Peressutti

Uredila: Alijana Šantej

Jezikovni pregled: Urška Telban

Oblikovala: Urška Telban

Fotografije: arhiv Združenja SUTŽO, Janez Platiše, Tatjana Rodošek, Vanessa Pipan,
Ljuba Brank

Izdala:

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje,
združenje za izobraževanje in družbeno vključenost

Poljanska 6, 1000 Ljubljana

Zanjo: Ana Krajnc

Tisk: Pancopy fotokopiranje Stanko Pančur s. p.

Naklada: 20 izvodov

Predgovor

V predgovoru navajamo glavne poudarke delovanja Združenja SUTŽO v letu 2017, ki jih podrobneje predstavljamo v poročilu po posameznih sekcijah združenja ali področjih dela.

Mrežo Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje so v letu 2017 povezale mnoge oblike izobraževanja in sodelovanja, ki smo jih večji del izvedli ob finančni podpori Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport: posvet *Znanje in kultura za socialno vključenost starejših* (april, Šmarje pri Jelšah), posvet *Vseživljenjsko učenje, delo in razvoj – temelji srebrne ekonomije* (junij, Ljubljana), evalvacijsko-svetovalni razgovori na UTŽO Velike Lašče, Ribnica, Kočevje, Novo mesto, Postojna, Ajdovščina, Tolmin (avgust, september), usposabljanje za mentorje mreže SUTŽO *Kako izbrati vsebine in določiti cilje v izobraževanju starejših?* (september, Ljubljana), regijska usposabljanja za animatorje v Rakičanu, Radovljici in Sevnici (oktober), strokovni posvet *Starejši se učimo. Zakaj in kako?* (oktober, Domžale). Strokovna posveta aprila v Šmarju pri Jelšah in oktobra v Domžalah sta bila povezana z razširjeno sejo Sveta mreže SUTŽO.

Za vodje in mentorje mreže SUTŽO smo s sofinanciranjem Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport razvili nove programe in učno gradivo. Programi: Z znanjem do dejavnega in odgovornega državljanstva, Spoznavanje in razumevanje uporabe novih tehnologij za pridobivanje digitalnih kompetenc starejših, Človek je družbeno bitje. Program za pridobivanje psihološkega znanja za vodenje študijskih skupin, O mentoriranju na splošno in z mentorji SUTŽO. Učno gradivo: Kaj mora vedeti izobraževalec starejših? Posebnosti in značilnosti izobraževanja starejših, Kako programiramo vsebine in določamo cilje v izobraževanju starejših?, Evalvacija v izobraževanju starejših, Spletna učna pisma Mentor in znanje.

Leto 2017 je obeležil 4. mednarodni festival znanja in kulture starejših, ki smo ga 20. aprila izvedli v sodelovanju z UTŽO Šmarje pri Jelšah in pod častnim pokroviteljstvom predsednika države Republike Slovenije.

V letu 2017 smo izdali osem številčk elektronskih novic mreže SUTŽO. E-novice so namenjene informiranju in utrjevanju znanja in védenja o vprašanih starejših, spodbujanju časa primernejšega pogleda na starost, zavedanja o novih socialnih vlogah starejših, spodbujanju, razvijanju in utrjevanju dejavnega staranja ter krepitvi dejavnega državljanstva starejših. Novice so namenjene povezovanju članic mreže in izmenjavi izkušenj ter primerov dobre prakse med njimi kot tudi posredovanju le-teh širši javnosti, odločevalcem politik, strokovnjakom, medijem itd. E-novice mreže pošiljamo na več kot 4000 e-naslovov po Sloveniji.

Leto 2017 je bilo za Inštitut za disleksijo še bolj uspešno kot preteklo. Dve sodelavki inštituta, Ljubica Kosmač in Polona Kelava, sta v tem letu pridobili mednarodno licenco za Irlen diagnostika ter na osnovi dela, začete ga na Inštitutu za disleksijo, ustanovili samostojni Inštitut za skotopični sindrom oziroma pridobili pravico do odprtja Irlen klinike. V letu 2017

se je mreža presojevalcev skotopičnega sindroma po Sloveniji razširila. Sodelavki inštituta sta izvedli tudi veliko število predavanj na temo skotopičnega sindroma, s čimer se je nadaljevalo osveščanje o skotopičnem sindromu pri nas ter o možnih oblikah pomoči, prav tako pa so v prvi polovici leta potekala ostala mesečna predavanja na temo disleksije. Inštitut je v letu 2017 izvedel 187 testiranj otrok in odraslih za skotopični sindrom ter omogočil barvna očala 118 osebam, tudi z donacijami Luke Križaja in Rotary Cluba Ljubljana.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je vključena v več mednarodnih združenj in mrež. Je ustanovna članica evropske mreže univerz za tretje življenjsko obdobje pri Univerzi v Ulmu LiLL (Learning in Later Life), članica Evropskega združenja DANET, Evropske mreže strokovnjakov na področju izobraževanja starejših For-Age, Evropskega združenja za raziskovanje izobraževanja odraslih ESREA (European Society for Research on the Education of Adults), svetovne mreže Pass It On Network: A Global Exchange for Positive Ageing (Mreža Predaj naprej: svetovna izmenjava za pozitivno staranje), evropskega združenja za starejše EURAG in Evropske mreže za medgeneracijsko učenje EMIL (European Map of Intergenerational Learning).

V letu 2017 posebej izpostavljam uspešno sodelovanje v treh evropskih projektih Erasmus+. V projektu *Begunski časi* (ang. RefugeesIN - Cinema for Refugees Social Inclusion) se partnerji in ciljno učno občinstvo ob kritični analizi evropskega filma učijo ustvarjati dokumentarne filme, ki prikazujejo življenjske zgodbe uspešne integracije prebežnikov.

Projekt *Srebrna koda* (ang. Silver Code - Senior Trainees on Coding) spodbuja učenje starejših v programiranju. Starejši se v projektu spoznavaajo s temelji programskega jezika, v nadaljevanju pa bodo pridobljeno znanje prenašali na druge starejše.

V projektu *Spodbujanje izobraževanja za tretje življenjsko obdobje* (ang. Promotion of the Third Age Education) spodbujamo celostno organizirano in celostno delujoče izobraževanje starejših ter prenos modela izobraževanja starejših na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje v druge države, partnerice v projektu (Latvijo, Litvo in Španijo).

Tem trem evropskim projektom, ki se zaključujejo v drugi polovici leta 2018, so se jeseni 2017 pridružili še trije novi: projekt *Gradimo mostove za Evropo* (ang. Building Bridges for Europe) se posveča izmenjavi programov in projektov na partnerskih UTŽO s poudarkom na predstavitvi metod v izobraževanju starejših in razvoju evropske ideje (zavedanju o Evropi kot skupnem prostoru), namen projekta *Spodbujanje motivacije manj izobraženih delavcev za izobraževanje* (ang. How to trigger primary motivation for learning in low education 45+ workers) je preučevanje in spodbujanje motivacije manj izobraženih starejših delavcev za vključitev v izobraževanje, v projektu *Učenje s pripovedovanjem zgodb za digitalno Evropo* (ang. Storytelling Learning in Digital Europe) se bodo partnerji usposabljali za digitalizacijo življenjskih zgodb.

Sekcija *Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani* v študijskem letu 2017/2018 združuje 3175 starejših študentov v 267 študijskih skupinah (preteklo leto 270 študijskih skupin). Število študentov se je od lani nekoliko zvišalo, in sicer za 1,8 %.

Udeležba študentov po študijskih mestih je na domala enaki ravni kot preteklo leto: decembra 2016 smo beležili 4579, decembra 2017 pa 4607 študijskih mest. Beležimo torej zvišanje udeležbe po študijskih mestih za 0,6 %.

Največji porast v primerjavi s preteklim študijskim letom je v programih računalništva in spoznavanja novih tehnologij (tablic, pametnih telefonov itd.), in sicer za 34 % (208 študentov v študijskem letu 2016/2017 in 316 študentov v študijskem letu 2017/2018).

Skozi vse leto 2017 smo izvajali javne programe UTŽO, nekatere v sodelovanju s partnerskimi ustanovami, kot so Enajsta šola v knjigarni, Srečamo se v kinu, Podobe časa – javna mesečna predavanja na UTŽO, in sodelovali na dogodkih v organizaciji drugih ustanov (Dnevi evropske kulturne dediščine, Vseslovenski festival nevladnih organizacij LUPA, Noč knjige, Teden vseživljenjskega učenja, Parada učenja itd.).

Naša organizacija v obdobju 2016-2019 sodeluje kot partnerica v projektu za pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc manj izobraženih zaposlenih, starejših od 45 let. V okviru projekta izvajamo izobraževalne programe za pridobivanje digitalnih kompetenc in osnovno sporazumevanje v angleščini.

Besedilo za letno poročilo so prispevali sodelavci po svojih delovnih področjih: prof. dr. Ana Krajnc za sekcijo Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, dr. Dušana Findeisen za Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja, dr. Polona Kelava in Ljubica Kosmač za Inštitut za disleksijo, Petra Bališ za projekt Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc starejših zaposlenih, Mirjam Bevc Persutti za skupino za zagovorništvo, Alijana Šantej za sekcijo Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani in druge dejavnosti združenja.

Vsebino letnega poročila dopolnjuje *Teklo je leto 2017*, zbirka elektronskih novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, dostopna na: www.utzo.si/e-novice/.

Alijana Šantej

KAZALO VSEBINE

Predgovor	1
KAZALO VSEBINE	
SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE	1
Poslanstvo, namen in organiziranost	1
MREŽA SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE	3
1. Mreža povezuje in združuje	3
2. Oblike povezovanja članic mreže	5
3. Druge dejavnosti mreže SUTŽO	13
3.1 Skupina za razvoj srebrne ekonomije	13
3.2 Skupina za zagovorništvo	14
3.3 Mednarodno povezovanje	16
3.4 Pregled drugih dejavnosti mreže v letu 2017	17
3.5 Naša opažanja	18
UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V LJUBLJANI	20
1. Študijski krožki in študijske skupine ter druge oblike izobraževanja in delovanja	20
2. Vpis v študijsko leto 2017/2018	24
3. Število študentov, študijskih skupin in udeležba po izobraževalnih programih	26
4. Študenti UTŽO Ljubljana po spolu, starosti, izobrazbi in poklicih	32
5. Pregled dogodkov na UTŽO in njenega delovanja v javnosti	35
INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE IN RAZVOJ IZOBRAŽEVANJA	44
1. Snovanje, vodenje in izvajanje transnacionalnih projektov	44
2. Razvoj vsebinskega sodelovanja s partnerskimi ustanovami/združenji	55
3. Informiranje in osveščanje javnosti	56
4. Izdajanje znanstvenih in strokovnih publikacij	57
5. Sodelovanje na konferencah, konceptualiziranje, organiziranje konferenc in posvetov	57
INŠTITUT ZA DISLEKSIJO	59
DRUGE DEJAVNOSTI ZDRUŽENJA	69
Projekt Pridobivanje temeljnih kompetenc	69
Specialna knjižnica	71
Mentorstvo študentom	72
Programi organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah	73
Sodelovanje s sorodnimi organizacijami	74
Znaš, nauči drugega	76

Javna kampanja	76
FINANČNO POROČILO ZA LETO 2017	83
PRILOGE	84
Priloga 1: Izobraževalni programi, študijske skupine, število in udeležba študentov v študijskih letih 2015/2016, 2016/2017 in 2017/2018	84
Priloga 2: Mentorji UTŽO Ljubljana v letu 2017	87
Priloga 3: Članice mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje	90
Priloga 4: Organi združenja	93
Priloga 5: Zaposleni in zunanji sodelavci v letu 2017	94

SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Poslanstvo, namen in organiziranost

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, združenje za izobraževanje in družbeno vključenost (skr. Združenje SUTŽO), je vseslovensko združenje državljske narave, ki starejšim odraslim omogoča večjo vključenost v družbo, uveljavljanje večje družbene enakosti, doseganje prepoznavnosti v družbi, pridobivanje družbene moči, dejavno staranje, krepitev družbenih vezi z drugimi generacijami in družbenimi skupinami, vse na temelju znanja, kulture in organiziranega delovanja v lokalni skupnosti.

Združenje izvaja te naloge tudi s pomočjo internacionalizacije svojega delovanja, raziskovanja, razvoja, svetovanja, izobraževanja mentorjev in prostovoljcev animatorjev, z izvajanjem kampanje za prepričevanje javnosti, z nudenjem podporne strukture samo-organiziranim študijskim in drugim skupinam starejših ter njihovemu prostovoljskemu delovanju na temelju pridobljenega znanja in kulture.

Namen združenja je:

- ◇ prizadevati si za pravice starejših, upokojenih in starejših s posebnimi potrebami ter jim v ta namen omogočati pridobivanje znanja,
- ◇ spodbujati delovanje starejših v dobro razvoja lokalne skupnosti,
- ◇ spremljati in uvajati inovativne prakse izobraževanja, učenja in delovanja starejših,
- ◇ manjšati neenakost družbenih skupin in delovati za doseganje družbene prepoznavnosti in enakosti starejših,
- ◇ krepiti kritično mišljenje in zmožnosti starejših za medsebojno strpnost, upoštevanje drugačnosti, spoštovanje človekovih pravic in svoboščin,
- ◇ spodbujati sodelovanje starejših v demokratičnih procesih,
- ◇ omogočati družbeno participacijo starejših in njihovo politično delovanje,
- ◇ spodbujati, razvijati in izvajati zagovorništvo starejših zaboljšanje in utrjevanje njihovega družbenega položaja ter družbenih vezi z drugimi generacijami,
- ◇ spodbujati,boljšati in omogočati povezovanje in samo-organiziranost ter medsebojno pomoč starejših, upokojenih in starejših s posebnimi potrebami in to s pomočjo izobraževanja, kulture, svetovanja, raziskovanja in delovanja v javnosti,
- ◇ ustvarjati okoliščine za osebno rast starejših, upokojenih in starejših s posebnimi potrebami za njihovo vključenost v družbo, dejavno starost, solidarnost in sodelovanje z drugimi generacijami in to s pomočjo izobraževanja, kulture, svetovanja, raziskovanja, zagovorništva in delovanja v javnosti,
- ◇ nuditi podporo, informacije, izobraževanje in nasvete starejšim, upokojenim in starejšim s posebnimi potrebami glede njihovih življenjskih okoliščin in povratka na trg dela ali glede prostovoljskega sodelovanja v družbi, spreminjati te okoliščine, v ta namen pa spodbujati nastanek novih gospodarskih dejavnosti in novih prostovoljskih programov, v katere se starejši lahko vključijo,

- ◇ analizirati in raziskovati vprašanja starejših, starost in staranje ter izobraževanje starejših tako z osebnega kot družbenega vidika,
- ◇ preučevati in lajšati posebne učne težave ter spodbujati talente oseb z disleksijo ne glede na njihovo starost,
- ◇ povečati osveščenost strokovnjakov in javnosti glede vprašanj starejših v lokalnem, narodnem in mednarodnem okolju,
- ◇ predstavljati starejše in upokojene, organizirati jih in skupaj z njimi zagovarjati njihove potrebe in interese v javnosti ter v odnosu do lokalnih, nacionalnih in mednarodnih ustanov.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje deluje v dobro starejših v pokoju, starejših, ki se pripravljajo na upokojitev, dolgotrajno brezposelnih starejših, starejših, ki so invalidsko upokojeni ali so na dolgotrajni zdravstveni ali psiho-socialni rehabilitaciji. Poleg izobraževanja starejših za dejavno državljanstvo, ki je njena temeljna dejavnost, deluje Univerza tudi v širši javnosti in izvaja obširno javno kampanjo za razumevanje položaja starejših v družbi in krepitev njihove družbene vrednosti. Ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju izobraževanja, kar izkazuje in potrjuje vrednost njenega delovanja v javno dobro.

Organiziranost

Za doseganje svojega poslanstva ima združenje štiri sekcije:

- ◇ Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje,
- ◇ Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani,
- ◇ Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja,
- ◇ Inštitut za disleksijo.

Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje povezuje 51 univerz za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji, spodbuja razvoj novih univerz za tretje življenjsko obdobje, informira, koordinira in povezuje članice mreže, jim nudi strokovno in svetovalno podporo ter jih zastopa na nacionalni ravni. Mrežo vodi prof. dr. Ana Krajnc.

Sekcija *Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani* združuje demokratične samoorganizirane skupine starejših, ki temeljijo na načelih prostovoljstva, proste izbire, vzajemnosti, medsebojne pomoči, izmenjavi znanja, izkušenj in kulture. Skupine svoje učenje in delovanje uravnavajo same. V skupinah poteka pod mentorjevim vodstvom skupna gradnja novega znanja v podporo razvoja dejavnega državljanstva starejših. Sekcijo vodi Alijana Šantej.

Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja vodi razvojno, raziskovalno in projektno delo na individualni, lokalni, nacionalni in mednarodni ravni na področjih, kjer raziskovanje podpira razvoj izobraževanja za osebnostno rast in družbeno delovanje starejših državljanov. Inštitut vodi predstojnica dr. Dušana Findeisen.

Predmet delovanja *Inštituta za disleksijo* je preučevanje učnih težav in talentov oseb z disleksijo ter izobraževanje na tem področju. Delo Inštituta je namenjeno prepoznavanju drugačnosti in talentov oseb z disleksijo, podpora pri obvladovanju učnih težav, pa tudi odkrivanju strategij, ki jih posamezniki razvijejo za premagovanje učnih težav. Inštitut je v letu 2017 vodila Ljubica Kosmač ob strokovnem in organizacijskem sodelovanju dr. Polone Kelava.

MREŽA SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

V uvodu tega poročila ponovno podarjamo naša najbolj pomembna izhodišča. Cilje in delovanje mreže SUTŽO uvrščamo v prizadevanja za bolj humano družbo, ki nam jo omogoča velik tehnološki razvoj in vse človeška etika pod vplivi globalizacije. Dolgoživa družba je dosežek in pridobitev razvoja, nikakor ne napaka ali spodrseljaj. Prinaša novo kvaliteto življenja vseh generacij. Danes postajajo obrisi nove dolgožive družbe bolj jasni, ker se kaže v več pojavih in novih zakonitostih. Pogoj za nastajanje nove »vključujoče družbe« so demokratični odnosi in večji pomen »človeškega kapitala« ter porast vrednote »človek«. Če ne bi uspeli uresničiti, kar nam ponuja razvoj, grozi uničenje civilizacije. Smo pred velikimi in hitrimi spremembami, med drugim tudi podobe vseh generacij. Generacije ena drugo dopolnjujejo. V sinhronem delovanju in upoštevanju vseh ljudi se dvigne kvaliteta življenja vseh generacij. Bogastvo narodov se strmo veča že nekaj desetletij. V nasprotju s tem se zaradi nekdanje in preživele distribucije bogastva veča revščina večine. Države, ki ne uspejo ali ne znajo poskrbeti za vse svoje državljane, niso več legitimne in jim grozi izumrtje in propad.

1. Mreža povezuje in združuje

Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje (SUTŽO) povezuje 51 UTŽO po Sloveniji. Vloga mreže je informiranje, koordiniranje in povezovanje članic mreže ter omogočanje strokovne in svetovalne podpore z obiski in organiziranimi posveti posameznih članic. Mreža SUTŽO organizira v ta namen izobraževalna in svetovalna srečanja, strokovne konference in posvete ter druge izmenjave med članicami mreže ter spodbuja razvoj novih UTŽO po Sloveniji. Mreža podpira razvoj kvalitete izobraževanja starejših, zato posveča posebno skrb usposabljanju vodstev UTŽO, mentorjev in animatorjev. V ta namen organizira redne seminarje, usposabljanja, posvete, mednarodne festivala znanja in kulture starejših ipd.

Vodstvo mreže SUTŽO zastopa članice mreže na državnem nivoju v sodelovanju z več ministrstvi (MIZŠ, MJU, MDDSZEM) in na pomembnih nacionalnih ali mednarodnih dogodkih. Mreža zastopa članice tudi širše v mednarodnem sodelovanju: s članstvom v evropski organizaciji za starejše EURAG, s članstvom v evropski organizaciji za raziskovalce izobraževanja odraslih ESREA, z nacionalno koordinatorko na portalu za starejše v mreži PASSITON in skozi sodelovanje v evropskih projektih. Komisija za mednarodno mobilnost študentov deluje pri mreži od leta 2016 (s prvo mednarodno izmenjavo s Prago v letu 2017).

Vodstvo mreže spodbuja nastajanje novih UTŽO v krajih, kjer je še ni. Tako je vodstvo mreže v letu 2017 obiskalo in ponudilo podporo pri ustanavljanju ali ponovnem zagonu UTŽO: knjižnici v Ribnici, knjižnici v Tolminu, Ljudski univerzi v Postojni in Razvojno-izobraževalnem središču Rakičan. Osnovno dejavnost mreže finančno podpira Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, znanje se v mrežo prenaša tudi s sodelovanjem v evropskih projektih.

Mreža SUTŽO povezuje 51 UTŽO po Sloveniji

Mreža SUTŽO vodi svet mreže s predsednico prof. dr. Ano Krajnc in podpredsednico Nevenko Tomšič (predsednica UTŽO Ilirska Bistrica). Koordinacijsko in operativno delo za mrežo opravljata strokovni sodelavki na sedežu Združenja SUTŽO: Petra Bališ in Alijana Šantej.

Univerza za tretje življenjsko obdobje je zaščiteno ime in predstavlja jasno opredeljen ter določen koncept in model socialnega subjekta: študij poteka skozi vse študijsko leto v obliki študijskih krožkov s sodelovanjem mentorja in animatorja ter aktivne vpetosti vseh članov skupine ter prenašanja znanja in izkušenj v lokalno okolje. Študenti sami prevzamejo odgovornost za svoje delo in učenje ter prenos znanja in izkušenj v lokalno okolje, v delo, ki bo osebni izziv in obenem koristno za skupnost. Takšen način delovanja se v formaliziranih dejavnostih v okviru institucije težje razvije, širino dobi v nevladni organizaciji. Izobraževanje na univerzah za tretje življenjsko obdobje temelji na znanstvenih vedah in disciplinah ter je naravnano izrazito neprofitno.

Izobraževanje starejših (to je izobraževanje v zadnjih 30-40 letih življenja) je pomemben del vseživljenjskega izobraževanja. Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, ki deluje že 34 let, ima veliko družbeno odgovornost za razvoj izobraževanja starejših in dejavne starosti, ker smo edina in nosilna mreža za vseživljenjsko izobraževanje v slovenskem prostoru.

Izobraževanje starejših vpliva na kakovost življenja njih samih in drugih generacij. V ta namen vodimo v mreži več dejavnosti: zagovorništvo za področje izobraževanja in družbenega delovanja starejših na nacionalni ravni, razvijamo koncept vseživljenjskega dela in s tem razvoj srebrne ekonomije, oblikujemo skupne cilje, za katere si prizadevamo, da se uresničujejo, razvijamo in izvajamo kontinuirano usposabljanje mentorjev in animatorjev, izdajamo glasilo *E-novice mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje* in učna pisma *Mentor in znanje*, ki jih posredujemo več kot 4000 naslovnikom, mentorjem in vodstvom članic, izdajamo strokovne in znanstvene publikacije, sodelujemo v evropskih projektih, skrbimo za mednarodno izmenjavo študentov UTŽO, prizadevamo si za kakovosten študij v

formalnih in neformalnih oblikah izobraževanja starejših in hkrati za dejavno staranje. Izobraževanje starejših je nepogrešljiv del vseživljenjskega izobraževanja. V sodobni družbi starejši ne morejo obstati brez učenja, sicer postanejo breme mlajšim generacijam, kar ni prednost dolgožive družbe.

Pri SUTŽO deluje več samo-organiziranih skupin študentov, upokojenih strokovnjakov: skupina za zagovorništvo, skupina za mednarodno izmenjavo, skupina za razvoj srebrne ekonomije. Naloga mreže SUTŽO je spodbujanje in razvijanje dejavne starosti. Izobraževanje in delo sta dva vseživljenjska procesa.

Mreža šteje 51 rednih članic (51 UTŽO po Sloveniji) in dve pridruženi članici: Zrela univerza Filozofske fakultete Univerze v Mariboru in Univerzitet za treću životnu dob Zagreb, ki deluje v okviru Pučkog otvorenog učilišta Zagreb.

Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je ena od šestih nacionalnih strokovnih združenj na področju izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji.

2. Oblike povezovanja članic mreže

Svet mreže SUTŽO

SUTŽO vodi svet mreže, sestavljen iz regijskih predstavnikov članic mreže. V letu 2017 se je svet mreže sestel dvakrat: aprila v Šmarju pri Jelšah v okviru 4. mednarodnega festivala znanja in kulture starejših ter oktobra v Domžalah. Svet se vsakokrat sestane v drugem kraju, kjer deluje UTŽO, da ji dvigne družbeno moč v lokalnem okolju, obenem srečanje omogoči, da to lokalno okolje spoznajo tudi drugi iz vse Slovenije. S tem želimo podpirati razvoj demokratičnosti, pa tudi priznanje novo nastalim UTŽO, ki se šele borijo za svoj družbeni status. Sejo sveta vedno spremlja strokovni posvet na izbrano aktualno temo ali usposabljanje mentorjev in/ali vodij članic mreže SUTŽO, ki podpre naše cilje.

Strokovni posvet z Gertraud Daye in 1. letna seja sveta mreže SUTŽO 2017 v okviru »4. mednarodnega festivala znanja in kulture starejših« v Šmarju pri Jelšah

Prva seja sveta mreže SUTŽO v letu 2017 je bila 20. aprila v Šmarju pri Jelšah in je bila povezana s strokovnim posvetom »Znanje in kultura za socialno vključenost starejših«, ki je potekal v okviru 4. mednarodnega festivala znanja in kulture starejših. Osrednja

predavateljica na strokovnem posvetu je bila Gertraud Dayé iz organizacije Active Senior Citizens Graz z istoimenskim predavanjem kot je bil naslov strokovnega posveta.

Druga letna seja sveta mreže SUTŽO je potekala 24. oktobra v Domžalah po dopoldanskem posvetu za mentorje in vodje članic mreže SUTŽO »Starejši se učimo. Zakaj in kako?«.

2. letna seja sveta mreže SUTŽO v Domžalah

Usposabljanje so vodili prof. dr. Ana Krajnc, predsednica mreže, prof. dr. Nives Ličen in prof. dr. Marko Radovan, predavatelja z Oddelka za pedagogiko in andragogiko FF v Ljubljani. Meta Kutin, mentorica za arhitekturo na UTŽO Ljubljana, je predstavila primer dobre prakse raziskovalnega učenja, Alenka Gabriela Čeh učno gibanje v dvojicah Znaš, nauči drugega, Mirjam Bevc Peressutti, predsednica delovne skupine za zagovorništvo, je podala pregled dela skupine v letu 2017. Petra Bališ in prof. dr. Ana Krajnc sta na seji sveta mreže poročali o dogajanju v mreži do oktobra 2017: usposabljanje novih mentorjev, regijska usposabljanja animatorjev, svetovalni razgovori na UTŽO, animacijski obiski za ustanovitev novih UTŽO, sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc in dr. Dušane Findeisen na usposabljanju v Bad Urachu (Univerza v Ulmu in Podonavski forum civilne družbe), nastop prof. dr. Ane Krajnc na letni konferenci EURAG na Dunaju 1. oktobra 2017 s prispevkom Vseživljenjsko učenje, delo in razvoj – temelji za razvoj srebrne ekonomije.

Ob rednih letnih srečevanjih članic mreže (običajno dvakrat letno) na razširjeni seji sveta mreže in spremljajočem strokovnem posvetu se skozi leto odvijajo tudi druge skupne dejavnosti na ravni mreže: usposabljanja in strokovni dogodki, ki jih za leto 2017 navajamo v nadaljevanju.

4. mednarodni festival znanja in kulture starejših

20. aprila 2017 smo v sodelovanju s Knjižnico Šmarje pri Jelšah, pri kateri deluje lokalna UTŽO, izvedli 4. mednarodni festival znanja in kulture starejših. Festival pripravljamo z namenom javne predstavitve dosežkov starejših v izobraževanju, ustvarjanju na področju umetnosti in drugih področij kulture.

Festival povezuje slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje ter sorodne organizacije starejših doma in v drugih državah. Tako je festival tudi priložnost, da se različne organizacije starejših povežejo na skupnem mednarodnem dogodku. Festival je bienalni in poteka vsaki dve leti v drugi slovenski regiji z namenom, da se čim bolj približa vsem univerzam za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji. Doslej smo izvedli festivale v Škofji Loki (leta 2011), Novi Gorici (leta 2013) in Velenju (leta 2015).

Častni pokrovitelj festivala je bil predsednik RS Borut Pahor. Festivala se je udeležilo okoli 260 obiskovalcev iz vse Slovenije. Pri pripravi in izvedbi festivala smo se povezali s POUZ (Pučkom otvorenom učilištem Zagreb) - Sveučilištem za treću životnu dob Zagreb, Zvezo društev upokoencev Slovenije in organizacijo Active Senior Citizens iz Graza.

Dopoldanski del festivala je bil namenjen predstavitvi nasledkov učenja starejših z UTŽO Šmarje pri Jelšah, Šentjur, Rogaška Slatina, Ljubljana, Sveučilišta za treću životnu dob Zagreb in Zveze društev upokoencev Slovenije. Na vsakem festivalu damo poudarek neki regiji, katere UTŽO se še poudarjeno predstavijo na festivalu, tokrat so bile to UTŽO kozjanske regije, zato tudi podnaslov festivala Kozjansko v sliki, pesmi in besedi.

Tako so člani UTŽO Šmarje pri Jelšah predstavili glasbeno dediščino tega področja, pravljicarke UTŽO Šmarje ljudsko pripovedno izročilo, UTŽO Rogaška Slatina stavbno dediščino, člani UTŽO Zagreb in UTŽO Ljubljana svoje sodelovanje v evropskem projektu *Okusi Donave: kruh, vino, začimbe* (Tastes of Danube: bread, wine, herbs), člani UTŽO Šentjur glasbeno izročilo bratov Ipavec, Alenka Ogrin in Mimica Kidrič (ZDUS) evropski projekt *Moja zgodba* (My story) – življenjske zgodbe starejših, UTŽO Ljubljana filmsko zgodbo *Osemnajst poletij. Povratek v mojo dolino* (sodelovanje v učni delavnici Digital storytelling by older learners v Bristolu) itd.

V popoldanskem delu festivala je potekal strokovni posvet članic mreže SUTŽO z naslovom *Znanje in kultura starejših za socialno vključenost starejših*. Strokovni posvet je vodila prof. dr. Ana Krajnc, predsednica mreže SUTŽO, osrednja predavateljica je bila Gertraud Dayé iz Graza, iz organizacije Active Senior Citizens Graz in predsednica Chair NGO Committee on Ageing UN Vienna (Nevladnega odbora za staranje pri Združenih narodih na Dunaju).

Strokovni posvet smo zaokrožili s sejo sveta mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, na kateri je prof. dr. Ana Krajnc, predsednica mreže, predstavila svojo najnovejšo knjigo *Starejši se učimo. Izobraževanje starejših v teoriji in praksi*. Udeleženci posveta so prejeli izvode knjige.

Udeleženci festivala, ki se niso udeležili strokovnega posveta v popoldanskem delu festivala, so pod vodstvom prostovoljcev UTŽO Šmarje pri Jelšah spoznavali kulturno dediščino Šmarja in okolice.

Ponatis predstavitvene publikacije SUTŽO

S sofinanciranjem MIZŠ smo izdali ponatis predstavitvene publikacije SUTŽO. Leta 2012 smo izdali predstavitveno publikacijo *Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje. Izobraževanje starejših v Sloveniji: zakaj in kako?* V petih letih delovanja od prve izdaje je mreža SUTŽO dosegla določeno rast, nastalo je več univerz za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji, prišlo je do več sprememb podatkov pri članicah mreže, v petih letih smo razvili več novih dejavnosti, odvili so se številni dogodki izobraževalnega in kulturnega značaja, zato je bila prejšnja publikacija že precej zastarela. S ponatisom smo dopolnili in posodobili besedilo in podatke v publikaciji kot tudi zemljevid mreže SUTŽO in fotografijo strokovnega osebja SUTŽO.

Naslovnica predstavitvene publikacije SUTŽO

Izdali smo 300 izvodov predstavitvene publikacije, od katerih smo 100 izvodov razdelili med članice mreže (okvirno 2 izvoda na posamezno UTŽO), publikacijo pa smo v nekaj izvodih že in jo bomo tudi v bodoče delili na večjih javnih dogodkih mreže SUTŽO ter distribuirali v sorodne organizacije za starejše v slovenskem prostoru (festivali, ZPIZ, ZDUS itd.).

Plakat *Znaš, nauči drugega*

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje že od leta 2009 razvija prostovoljsko učenje računalništva v dvojicah pod imenom *Znaš, nauči drugega*. Vzajemno računalniško usposabljanje poteka po načelu: toliko kot znaš, prenesi na drugega. Slušatelji, ki uporabljajo računalnik, svoje računalniško znanje prenašajo na druge, ki se želijo naučiti samostojne uporabe računalnika. S sofinanciranjem MIZŠ smo na novo oblikovali in natisnili animacijski plakat *Znaš, nauči drugega*.

Promocijski plakat »Znaš, nauči drugega«

Z namenom promocije prostovoljskega učnega gibanja *Znaš, nauči drugega* smo vsebinsko zasnovali, oblikovali in dali v tiskanje 150 izvodov plakatov, od tega smo 120 izvodov plakatov razdelili med članice mreže SUTŽO, ostale pa smo namenili animaciji na sedežu SUTŽO in promociji učnega gibanja v sorodnih organizacijah starejših po Sloveniji. Z namenom, da bi razvili medgeneracijske učne pare, smo nekaj izvodov plakatov oddali na Gimnazijo Celje in na Oddelek za pedagogiko in andragogiko FF v Ljubljani.

Razvoj novih programov in učnega gradiva

S sofinanciranjem MIZŠ smo za mrežo SUTŽO razvili nove programe, namenjene predvsem mentorjem in vodjem UTŽO po Sloveniji ter drugim organizacijam in zainteresiranim na področju izobraževanja starejših:

- ◊ Z znanjem do dejavnega in odgovornega državljanstva;
- ◊ Spoznavanje in razumevanje uporabe novih tehnologij za pridobivanje digitalnih kompetenc starejših;
- ◊ Človek je družbeno bitje. Program za pridobivanje psihološkega znanja za vodenje študijskih skupin;
- ◊ O mentoriranju na splošno in z mentorji SUTŽO.

S sofinanciranjem MIZŠ smo razvili tudi učno gradivo za izobraževalce starejših:

- ◊ Kaj mora vedeti izobraževalec starejših? Značilnosti izobraževanja starejših;
- ◊ Kako programiramo vsebine in določamo cilje v izobraževanju starejših?
- ◊ Evalvacija v izobraževanju starejših;
- ◊ spletna učna pisma Mentor in znanje (v letu 2017 smo izdali pet številok).

Programi in učno gradivo so objavljeni na spletni povezavi:

<http://www.utzo.si/usposabljanje/>

Usposabljanje za mentorje in vodje mreže SUTŽO

Za mentorje mreže SUTŽO smo izvedli 28. septembra 2017 uvodno usposabljanje z naslovom *Kako izbrati vsebine in določiti cilje v izobraževanju starejših?* Usposabljanje je potekalo v Ljubljani, na sedežu Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, in je bilo primarno namenjeno mentorjem, ki na novo vstopajo v mentorsko delo v študijskih skupinah starejših na univerzah za tretje življenjsko obdobje. Usposabljanja se je udeležilo 24 mentoric in mentorjev iz vse Slovenije, vodili sta ga prof. dr. Ana Krajnc ter izr. prof. dr. Nives Ličen ob sodelovanju mentorjev UTŽO Ljubljana (Lučke Šičarov in Roberta Mlakarja) in strokovne sodelavke SUTŽO Alenke Gabriele Čeh.

Spodbujamo učno gibanje v dvojicah »Znaš, nauči drugega«

Prof. dr. Ana Krajnc je uvodoma poudarila, da značilnosti tretjega življenjskega obdobja, psihološke in družbene spremembe, ki doletijo posameznika ob upokojitvi, vplivajo na motive in način njihovega izobraževanja. Starejši odrasli se učijo predvsem tisto, kar je vredno in pomembno za njihovo osebnost in življenje. Izr. prof. dr. Nives Ličen je poudarila, da učenje starejših deluje motivirajoče le, če so udeleženci vključeni v so-oblikovanje in so-ustvarjanje izobraževalnih dogodkov. Program naj se približa njihovim potrebam po učenju in njihovim izkušnjam. Katerikoli izobraževalni proces v izobraževanju starejših naj se prične z načrtovanjem izobraževalnega programa, izhajajoč iz potreb udeležencev.

V drugem delu je sledila daljša razprava o mentorstvu s predstavitvijo primera mentorskega dela Lučke Šičarov, mentorice za keramiko, in Roberta Mlakarja, mentorja za računalništvo na UTŽO Ljubljana, ki sta z udeleženci usposabljanja delila svoje izkušnje v študijskih skupinah starejših. Poudarila sta potrebne lastnosti mentorja za uspešno mentorstvo: odprtost za nova spoznanja, navdušenje za področje, ki ga mora mentor znati prenesti na člane skupine, empatija do ljudi, poznavanje psihosocialnih lastnosti in potreb starejših itd. Med udeleženci se je razvila dinamična razprava, udeleženci so pokazali veliko zanimanja za tematiko in postavljali mentorjema zelo konkretna vprašanja o mentorskem delu starejših.

24. oktobra 2017 smo s sofinanciranjem MIZŠ izvedli v Domžalah izobraževanje za vodje in mentorje mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko z naslovom *Starejši se učimo. Zakaj in kako?*

Usposabljanje za vodje in mentorje SUTŽO

Dogodek mreže, ki je bil povezan s popoldansko sejo Sveta mreže SUTŽO, sta slavnostno odprla Toni Dragar, župan občine Domžale, in Marjan Ravnikar, predsednik UTŽO Domžale. Oba sta poudarila pomembnost vključevanja starejših v razvoj lokalne skupnosti. Po krajšem kulturnem programu je sledilo uvodno predavanje prof. dr. Ane Krajnc, predsednice mreže.

Prof. dr. Ana Krajnc je v predavanju izpostavila, da se z vstopom v tretje življenjsko obdobje spremeni življenje starejših, struktura njihovega vsakdanjika, njihov položaj v družini in družbi. Starejši lahko in morajo ostati vključeni v družbo. Izobraževanje jim to omogoča, če mentorji razumejo značilnosti in posebnosti svojih starejših študentov ter njihove potrebe. V tretjem življenjskem obdobju postane študijska skupina hkrati tudi primarna socialna skupina, v kateri člani pridobijo in ustvarjajo znanje.

Izr. prof. dr. Nives Ličen je v nadaljnjem predavanju poudarila, da učenje starejših deluje motivirajoče le, če so udeleženci vključeni v so-oblikovanje in so-ustvarjanje izobraževalnih dogodkov ter drugih dejavnosti študijske skupine. Program naj se približa njihovim potrebam po učenju in njihovim izkušnjam. Katerikoli izobraževalni proces v izobraževanju starejših naj se prične z načrtovanjem izobraževalnega programa, izhajajoč iz potreb in motivov udeležencev.

Prof. dr. Marko Radovan je v svojem predavanju z naslovom »Raziskovalno učenje – priložnost za učenje in delovanje starejših« poudaril pomembnost aktivnega učenja starejših v skupinah. Vsaka aktivnost starejših je pomembna, a gerontološke raziskave so pokazale, da ima učenje v skupini največ pozitivnih učinkov, saj lahko vpliva na počasnejši upad kognitivnih sposobnosti zaradi staranja, prav tako pa pomaga starejšim odraslim, ki imajo težave z depresijo ali negativno samopodobo. Poudarja, da je raziskovalno učenje pomembna metoda izobraževanja starejših.

Meta Kutin, mentorica študijskega krožka »Trgi, ulice in stavbe okoli nas« na UTŽO Ljubljana, je kot primer dobre prakse v raziskovalnem učenju predstavila cilje in program svoje študijske skupine, v kateri člani skupine raziskujejo arhitekturo in urbanizem mestnega prostora.

Usposabljanja se je udeležilo 37 udeležencev mreže SUTŽO iz vse Slovenije.

Usposabljanje za animatorje mreže SUTŽO

V letu 2017 smo izvedli tri regijska usposabljanja animatorjev:

- ◊ 3. oktobra na UTŽO Rakičan za štajersko in pomursko regijo;
- ◊ 13. oktobra na UTŽO Radovljica za gorenjsko in osrednje slovensko regijo;
- ◊ 16. oktobra na UTŽO Sevnica za posavsko in zasavsko regijo.

Usposabljanje sta vodili prof. dr. Ana Krajnc, predsednica mreže SUTŽO, in Mirka Šmitek, dolgoletna animatorica na UTŽO Ljubljana. V usposabljanju so sodelovali tudi predstavniki (vodje, mentorji in animatorji) bolj razvitih in dlje časa delujočih UTŽO v posamezni regiji.

V prvem delu usposabljanja je prof. dr. Ana Krajnc dala poudarek vlogi in namenu animatorja na UTŽO: animator/-ica je srce in osrednji član vsake študijske skupine, odgovorno deluje v skupno dobro in je nepogrešljiva opora drugim članom skupine, mentorju in organizaciji. Pozoren/-a je na odnose v skupini, sprejema predloge svojih »sošolcev«, daje pobude za različne dejavnosti, porazdeli vloge v skupini. V imenu skupine podaja predloge mentorju in vodstvu UTŽO ter sproži organizacijo obštudijskih dejavnosti.

V drugem delu je sledila razprava (v obliki vodenega pogovora, ki ga je moderirala prof. dr. Ana Krajnc), v kateri je Mirka Šmitek, dolgoletna animatorica študijskega krožka Medsebojni odnosi in sporazumevanje na UTŽO Ljubljana, podrobneje opredelila in razčlenila vlogo animatorja. Ob slikovni projekciji je predstavila tudi svoje izkušnje z delovanjem animatorice. V drugem delu usposabljanja so sodelovali tudi predstavniki bolj razvitih UTŽO v posamezni regiji, ki so prispevali svoje izkušnje ter podkrepili pomen in vrednost vloge animatorja.

V tretjem, zaključnem delu usposabljanja, je prof. dr. Ana Krajnc poudarila pomen majhne učne skupine starejših, ki se v večini primerov razvije v primarno socialno skupino, v kateri starejši zadovoljujejo primarne psiho-socialne potrebe. Starejšim se po upokojitvi socialni prostor lahko bistveno skrči, od drugih ljudi prejemajo premalo odzivov. Ker se po upokojitvi znajdejo brez prejšnjih socialnih stikov in odnosov, še toliko bolj želijo spoznati in zadovoljiti svoje potrebe po učenju, izobraževanju, bivanju in delovanju v učnih skupinah. Člani skupine se medsebojno vse bolj čustveno povežejo, med njimi in mentorjem se spletejo globlje vezi. V skupinah se izpolnijo primarne čustvene potrebe ljudi, kot so: potreba po varnosti, socialni pripadnosti, potreba po ljubezni, samospoštovanju in spoštovanju ter samopotrjevanju ljudi. Teh potreb človek ne more zadovoljevati sam, marveč jih lahko zadovoljuje zgolj v odnosih z drugimi ljudmi.

Vseh treh regijskih usposabljanj se je skupno udeležilo 44 animatorjev, bodočih animatorjev in drugih udeležencev. Usposabljanje animatorjev je sofinanciralo MIZŠ.

Evalvacijsko-svetovalna srečanja in pobude za razvoj novih UTŽO po Sloveniji

V letu 2017 smo posebno pozornost namenili razvoju in utrjevanju vloge posamezne UTŽO v lokalni skupnosti kot tudi spodbujanju nastanka novih UTŽO v krajih po Sloveniji, kjer le-te še niso razvite.

Ob finančni pomoči MIZŠ smo izvedli sedem svetovalno-evalvacijskih srečanj s predstavniki lokalnih UTŽO (Novo mesto, Velike Lašče, Kočevje, Postojna, Ajdovščina) in drugih lokalnih

organizacij (knjižnice) z namenom, da bi spodbudili razvoj nove UTŽO v kraju (Ribnica, Tolmin).

Evalvacijsko-svetovalne razgovore je vodila prof. dr. Ana Krajnc, predsednica mreže SUTŽO, ob sodelovanju andragoginje Petre Bališ, strokovne sodelavke mreže.

Spletne novice mreže SUTŽO

So del promocijske dejavnosti mreže SUTŽO za večjo prepoznavnost delovanja univerz za tretje življenjsko obdobje in utrjevanje njihove vloge na nacionalni ravni in v lokalnem okolju. E-novice povezujejo članice mreže in predstavljajo primere dobrih praks v izobraževanju starejših doma in po svetu. V letu 2017 je izšlo osem števil e-novic mreže SUTŽO; posamezna številka v povprečnem obsegu devet strani.

Sofinanciranje članic mreže SUTŽO

Tudi v letu 2017 je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport sofinanciralo dejavnost posamezne slovenske UTŽO, in sicer v višini 1.500,00 € za vsako članico mreže SUTŽO. Simbolično vsoto vsaka od univerz »pomnoži« s prostovoljnim delom. Četudi majhna vsota, pa je pomembna, ker daje priznanje in družbeni pomen obstoju UTŽO. Naši uspehi dokazujejo, kako pomemben je človeški kapital in kaj znajo ustvariti zavzeti ljudje za skupni cilj.

3. Druge dejavnosti mreže SUTŽO

3.1 Skupina za razvoj srebrne ekonomije

Skupina deluje na ravni mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje (SUTŽO) kot samo-organizirana skupina upokojenih strokovnjakov, študentov mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje in zunanjih upokojenih ekspertov. Pobuda za nastanek skupine se je razvila med študenti UTŽO - v duhu poslanstva Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, naj starejši sami odločajo zase, o vprašanih v povezavi z njimi in sami iščejo rešitve ter se borijo za svoj položaj v družbi.

Skupina za razvoj srebrne ekonomije kot podlage dejavnemu staranju se je oblikovala pri Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje v letu 2016 na pobudo prof. dr. Jožeta Gričarja z namenom, da spremlja, raziskuje in razvija to področje, predvsem pa z namenom proaktivnega delovanja: ozavešča širšo javnost (strokovno in laično) o pomenu celostnega pristopa v obravnavanju srebrne ekonomije ter oblikuje pobude za pristojne vladne organe za razvoj srebrne ekonomije.

Poudarek pri razvoju srebrne ekonomije je na prispevanju znanja in izkušenj starejših ter nevladnih organizacij. Skupino vodi Dušan Snoj, študent UTŽO Ljubljana, v njej sodeluje 17 študentov SUTŽO in vodij slovenskih UTŽO. Organizacijsko in tehnično podporo za delovanje skupine nudijo strokovni sodelavci na sedežu SUTŽO. Delo skupine za razvoj srebrne ekonomije se aktivno povezuje in prepleta s pobudo za čezmejno e-sodelovanje v e-regiji (Cross-border eCollaboration in the eRegion).

2. posvet o srebrni ekonomiji

Skupina je po pripravljalnem sestanku z veleposlaniki sosednjih držav in pripravljalnem sestanku članov delovne skupine organizirala 6. junija 2017 nacionalni posvet o srebrni ekonomiji na sedežu SUTŽO, Poljanska 6, v Ljubljani z naslovom *Vseživljenjsko učenje, delo in razvoj – temelj srebrne ekonomije*. Na posvetu se je oblikoval memorandum za javnost, ki je na vpogled na spletni povezavi: [memorandum2](#).

Na strokovnem posvetu so sodelovali ugledni strokovnjaki (prof. dr. Janek Musek, Dušan Kidrič), predstavniki Urada predsednika države (prof. dr. Boštjan Žekš) in Kabineta predsednika Vlade RS (Marija Pukl), resornih ministrstev (Teja Dolgan, MIZŠ; dr. Andraž Rangus, MDDSZEM), Branko Meh z Obrtno podjetniške zbornice Slovenije, strokovni sodelavci SUTŽO (prof. dr. Ana Krajnc, dr. Dušana Findeisen) in študenti SUTŽO (Mirjam Bevc Peressutti, prof. dr. Jože Gričar, Dušan Snoj, ki je tudi moderiral posvet).

Velika udeležba na posvetu potrjuje družbeni interes, da se prilagodimo stvarnosti in sprejmemo danosti razvoja. Starejši ne iščejo služb, le delali bi radi. V praksi se razvijajo razne oblike dela in številčno naraščajo, ker ustrezajo ekonomiji v družbi sprememb in družbi velikih možnosti ter podpirajo osebno rast človeka. Izhodišče SUTŽO je, naj srebrna ekonomija podpira razvoj dejavne starosti. Srebrna ekonomija niso le storitve in proizvodi za starejše ter tiste za lajšanje bolezenske starosti. Pospešuje naj razvoj novih prožnih oblik učenja in delovanja starejših ter omogoči, da družba upošteva sposobnosti, znanje in izkušnje starejših.

3.2 Skupina za zagovorništvo

Na ravni mreže SUTŽO se je leta 2015 kot nasledek projekta *Slovenska mreža za izobraževanje starejših in medgeneracijsko sodelovanje* oblikovala delovna skupina za zagovorništvo. Skupina oblikuje in daje pobude za razvoj in utrjevanje področja izobraževanja starejših in dejavnega staranja ter na neformalni ravni vzpostavlja stik z odločevalci politik z namenom pridobitve informacij, povezovanja, utrjevanja zagovorništva in dviga družbenega statusa UTŽO.

V skupini sodelujejo predstavnice slovenskih UTŽO: Mirjam Bevc Peressutti in Jasna Bačac (UTŽO Ljubljana), Marija Vrtačnik (UTŽO Velenje), Nevenka Tomšič (UTŽO Ilirska Bistrica), Metka Zupanek in Marija Gornik Kugler (UTŽO Domžale), Borjana Koželj (UTŽO Škofja Loka), Mateja Rozman Amon (UTŽO Radovljica). Skupino vodi Mirjam Bevc Peressutti.

Članica skupine Marija Vrtačnik je v letu 2017 preminula. Skupini se je v letu 2017 pridružila andragoginja Petra Bališ, strokovna sodelavka mreže SUTŽO.

V nadaljevanju navajamo področja delovanja skupine za zagovorništvo v letu 2017.

Skupina za zagovorništvo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje je v aprilu podala pobudo, da se po 34. členu predloga *Zakona o izobraževanju odraslih* doda nov, 35. člen, ki bi določal izvajanje neformalnih izobraževalnih programov za starejše v okviru NVO – društev v javnem interesu na področju vzgoje in izobraževanja. Pobuda ni bila sprejeta.

Člani Skupine za zagovorništvo smo pregledali osnutek *Strategije dolgožive družbe*, ki ga je pripravila Vlada Republike Slovenije. Na osnutek pripomb nismo imeli, ker strategija izpostavlja bistvene usmeritve, pomembne za vizijo aktivnega in zdravega staranja: zaposlenost, trg dela, izobraževanje, samostojno, zdravo in varno življenje vseh generacij, vključenost starejših v družbo, pomen oblikovanja okolja za aktivno staranje. Načrtujemo spremljanje uresničevanja Strategije.

V okviru javne razprave o Strategiji dolgožive družbe smo dejavno sodelovali na strokovnem posvetu *Vseživljenjsko učenje, delo in razvoj – temelji srebrne ekonomije*, ki je potekal 6. junija 2017 v organizaciji SUTŽO oziroma Skupine za razvoj srebrne ekonomije.

Nekatere članice Skupine za zagovorništvo mreže SUTŽO smo se 28. septembra 2017 udeležile usposabljanja za nove mentorje na univerzah za tretje življenjsko obdobje: Kako izbrati vsebine in določiti cilje v izobraževanju starejših. Aktivno smo sodelovale v delu programa *Mentorji in študenti delijo z vami svoje izkušnje*. Poudarek razprave je temeljil na pomembnosti upoštevanja izkušenj in predznanja udeležencev študijskih programov pri oblikovanju in izbiri študijskih vsebin. Pogovor je vodila izr. prof. dr. Nives Ličen.

S svojimi pogledi in izkušnjami smo sodelovali 24. oktobra 2017 v Domžalah na strokovnem usposabljanju za mentorje in vodje UTŽO: *Starejši se učimo. Zakaj in kako?* V drugem delu posveta je na razširjeni seji Sveta mreže SUTŽO Mirjam Bevc Peressutti, predsednica skupine za zagovorništvo, predstavila in poudarila pomen zagovorništva pri oblikovanju pobud za razvoj področja izobraževanja starejših in pomen vzpostavljanja stikov z odločevalci politik z namenom sistemske ureditve financiranja področja izobraževanja starejših v zakonodajnih dokumentih.

Na podlagi več razgovorov s predsedniki in vodjami univerz za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji smo oblikovali predlog, naj delovna skupina za zagovorništvo pripravi *pobudo za lokalne skupnosti* in jo naslovi na župane občin z namenom, da lokalne skupnosti v večji meri podprejo delovanje UTŽO; tako s finančnimi sredstvi (z javnimi razpisi občin) kot tudi s podporo brezplačnih prostorov za sedež UTŽO in za delovanje študijskih skupin.

Mirjam Bevc Peressutti je kot predstavnica SUTŽO 14. novembra 2017 v Hiši Evropske unije podpisala *Listino raznolikosti Slovenija*. SUTŽO je tako med prvimi 59. slovenskimi organizacijami, ki so podpisale Listino raznolikosti Slovenija. Direktive EU o nediskriminaciji prepoznajo šest individualnih značilnosti (spol, spolna usmerjenost, invalidnosti, starost, veroizpoved ali prepričanja, rasno ali etnično poreklo) kot šest razlogov za zaščito, na katerih ne sme temeljiti različnost obravnave. Politika upravljanja s človeškimi viri se tako osredotoča

na prepoznavanje in spoštovanje posameznikovih spretnosti in ne na posameznikove značilnosti, ki so lahko razlog za diskriminacijo.

Mirjam Bevc Peressutti se je v imenu mreže SUTŽO 19. decembra 2017 udeležila srečanja *Konzorcija vsebinskih mrež nevladnih organizacij*, na katerem smo se med drugim dogovorili, da bomo v okviru konzorcija oblikovali delovno skupino, ki bi sodelovala s SNVO (Službo za nevladne organizacije pri Ministrstvu za javno upravo) pri pripravi prihodnjega razpisa za NVO glede sklopa vsebinskih mrež.

3.3 Mednarodno povezovanje

Najtesnejše in dolgoletno mednarodno povezovanje vodi Alijana Šantej, strokovna sodelavka SUTŽO in predsednica UTŽO Ljubljana. Razvija trajno sodelovanje s sosednjo, zagrebško UTŽO, ki se je leta 1996 razvila po modelu in konceptu naše UTŽO in je tudi pridružena članice mreže SUTŽO. Kot prejšnja leta so nas tudi v letu 2017 povezale skupne izobraževalne in kulturne dejavnosti, ki potekajo pod imenom *Most znanja in sodelovanja*.

Posamezne članice mreže, zlasti obmejne, se samostojno povezujejo z UTŽO v Italiji in drugih sosednjih deželah (primorske članice mreže z UTŽO v Gorici, Trstu, Krminu ipd.). V stalnem stiku smo tudi s Slovenskim izobraževalnim centrom Tinje v Avstriji, ki ima več izobraževanj za starejše slovensko in nemško govoreče.

Pri SUTŽO je v letu 2016 začela delovati skupina za mednarodno izmenjavo, katere prva naloga je bila izvedba izmenjave študentov med Centrom za vseživljenjsko učenje Praga (The Center of Lifelong Learning in Prague) in UTŽO Ljubljana. V letu 2017 je skupina študentov UTŽO Ljubljana obiskala Prago, kjer so jih gostili češki kolegi. V letu 2018 bodo študenti iz Prage obiskali Ljubljano, kjer jih bodo ljubljanski vrstniki povedli po Ljubljani in širše po Sloveniji. Model tovrstne študijske izmenjave bi lahko zlagoma prenesli tudi v druge slovenske kraje, kjer delujejo UTŽO. Mirka Šmitek, študentka UTŽO Ljubljana, je v Pragi predstavila delovanje mreže SUTŽO, ki jo bomo kolegom iz Prage podrobneje predstavili ob njihovem obisku v letu 2018.

Mreža SUTŽO je ustanovna članica združenja evropskih univerz za tretje življenjsko obdobje LiLL (Learning in Later Life) pri Univerzi v Ulmu, Evropskega združenja za raziskovanje izobraževanja odraslih ESREA (European Society for Research on the Education of Adults), Evropske mreže za medgeneracijsko učenje EMIL (European Map of Intergenerational Learning), Združenja obdonavskih dežel DANET, Evropske mreže strokovnjakov na področju izobraževanja starejših For-Age, članica Evropskega združenja za starejše EURAG, prof. dr. Ana Krajnc je predstavnica SUTŽO v mreži »Predaj naprej: svetovna izmenjava za pozitivno staranje« (Pass It On Network: A Global Exchange for Positive Ageing). Moira Allan, predstavnica mreže Pass It On, bo sodelovala kot osrednja govornica na mednarodnem posvetu mreže SUTŽO aprila 2018, ki ga pripravljamo ob finančni podpori Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

3.4 Pregled drugih dejavnosti mreže v letu 2017

12. april 2017

Predstavitve knjige avtorice prof. dr. Ane Krajnc *Starejši se učimo. Izobraževanje starejših v teoriji in praksi* v Trubarjevi hiši literature. Pogovor z avtorico je vodila Alijana Šantelj.

V letu 2016 smo s sofinanciranjem MIZŠ izdali strokovno delo avtorice prof. dr. Ane Krajnc z naslovom *Starejši se učimo. Izobraževanje starejših v teoriji in praksi*. Delo je namenjeno vsem, ki jih zanima tretje življenjsko obdobje, čas po upokojitvi, starost in/ali izobraževanje starejših. Nova podoba starosti zelo počasi prodira v nekatera družbena področja: zdravstvo, socialno skrbstvo, politiko. Še vedno prevladujejo stari socialni stereotipi o starosti.

Knjiga je namenjena usposabljanju mentorjev za delo v izobraževanju starejših, andragogom, pedagogom, psihologom in sociologom, namenjena je strokovnjakom za vseživljenjsko izobraževanje, ki jim bo odkrila izobraževanje v zadnji tretjini življenja. O vseživljenjskem izobraževanju namreč ne moremo govoriti brez izobraževanja starejših.

25. april 2017

Predavanje prof. dr. Ane Krajnc na Zreli univerzi Filozofska fakultete Univerze v Mariboru o vseživljenjskem izobraževanju in dejavni starosti

26. april 2017

Sestanek prof. dr. Ane Krajnc z akademikom dr. Boštjanom Žekšom, svetovalcem v Uradu predsednika države RS

8. maj 2017

Udeležba prof. dr. Ane Krajnc na konferenci »Izzivi srebrne generacije« v Uradu predsednika države RS

9. maj 2017

Udeležba prof. dr. Ane Krajnc na slavnosti seji Mestnega sveta MOL ob podelitvi naziva častnega meščana ter nagrade in plaket mesta Ljubljana

18. maj

Udeležba prof. dr. Ane Krajnc na javni razpravi Vlade RS o osnutku Strategije dolgožive družbe v Cankarjevem domu

14. do 16. junij 2017, Reka, Hrvaška

Predavanje prof. dr. Ane Krajnc na mednarodni konferenci »Razvoj profesionalnog identiteta edukatora u obrazovanju odraslih« na Reki (v organizaciji Filozofska fakultete Reka in DANTE, organizacije za izobraževanje odraslih Reka)

24. do 28. julij, Bad Urach, Nemčija

Sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc na mednarodnem seminarju Gradimo mostove za Evropo (Creating Bridges for Europe) s plenarnim predavanjem »Pomen izobraževanja starejših in dejavne starosti za razvoj vključujoče družbe« in dr. Dušane Findeisen, ki je pripravila memorandum seminarja.

30. september in 1. oktober 2017, Dunaj

Prof. dr. Ana Krajnc in Petra Bališ, strokovna sodelavka mreže, sta se udeležili redne letne skupščine EURAG na Dunaju. Skupščina je zabeležila svojo 50. obletnico in ponovni vzpon pod vodstvom predsednika Dirka Jarra in generalne tajnice Dane Steinove. Podeljena so bila priznanja bivšim zaslužnim predsednikom in dolgoletni generalni tajnici EURAG-a Gertraud Dayé, sedanji predsednici komisije za kakovostno staranje pri OZN na Dunaju. Slovenski delegatki sta predlagali, da bi glede na potrebe razvoja ustanovili pri EURAG-u dve komisiji: komisijo za izobraževanje starejših in komisijo za srebrno ekonomijo ali dejavno starost, obe z namenom, da bi organizacija delovala bolj ciljno in v skladu z razvojnimi potrebami družbe. Prisotni so predlog podprli. SUTŽO je zadolžena, da pripravi za ustanovitev omenjenih komisij pisni predlog, ki ga bo obravnavala skupščina EURAG-a v Kopenhagenu leta 2018.

Naslednji dan smo na Dunaju sodelovali na strokovnem posvetu »Srebrna ekonomija je temelj za dejavno starost, medgeneracijsko sodelovanje (če hočeš sodelovati, moraš najprej delovati), dialog in kakovost življenja« (Silver Economy as the Condition for Intergenerational Cooperation, Dialogue and Quality of Life): predavanje prof. dr. Ane Krajnc na EURAG simpoziju na Dunaju.

3.5 Naša opažanja

Več kot 30-letna prizadevanja SUTŽO za razvoj vseživljenjskega izobraževanja in dejavnega staranja kažejo rezultate. Temu v prid deluje tudi spreminjanje javnega mnenja in stališč posameznikov, kar bodo bolj sistematično odkrivale naše nadaljnje raziskave pod vodstvom prof. dr. Sonje Kump. Na UTŽO prihaja vedno več moških, tudi visoko izobraženih in aktivnih v prejšnjem poklicnem obdobju. Ta trend želimo razširiti tudi na ostalo moško populacijo. V ta namen odpiramo nekatere nove programe in nove dejavnosti, ki so bližje interesom

moških. Pomemben delež k temu so v okviru Skupine za razvoj srebrne ekonomije prispevali: prof. dr. Jože Gričar, nekdanji profesor na Fakulteti za organizacijske vede Univerze v Mariboru, Dušan Snoj, nekdanji diplomat in predsednik skupine za srebrno ekonomijo, prof. dr. Tine Stanovnik, nekdanji profesor na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani, Dušan Kidrič, nekdanji predsednik uprave Zavarovalnice Vzajemna itd.

Dejavna starost med študenti narašča, to opazamo pri skupnih diskusijah, kar opozarja tudi na večjo samozavest upokojencev in njihovo pogostejše vključevanje v družbena dogajanja. Pričakujemo, da bomo z delovanjem z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti dosegli in uresničili prizadevanja, da se v Sloveniji posodobijo zakonodaja za delo starejših. Brez tega ne bo dejavne starosti. Kdo lahko jemlje človeku pravico do dela in ga obenem potiska v revščino? To ne bi bilo v prid nikomur, tudi tržni ekonomiji, medgeneracijskemu sodelovanju in dolgoživi družbi ne.

Interes za vključevanje v programe za izobraževanje starejših postaja vedno večji. V njem se izražajo dejanske potrebe starejših. Naš cilj je »izobraževanje za življenje«, zato se skušamo čim bolj približati izraženim interesom. Svet postaja vse bolj povezan, globalizacija in nova tehnologija pospešujeta izobraževanje starejših na področju tujih jezikov in računalništva, s čimer povečujemo komunikativnost in samostojnost starejših do pozne starosti ter podpiramo ohranjanje življenjske radosti in optimizma. Naj omenimo primer Južne Koreje, ki spada med najbogatejše države na svetu. Njihova povprečna pričakovana življenjska starost se je povzpela na 90 let. Istočasno je pri njih v zadnjem desetletju za 100 % naraslo število samomorov med starejšimi zaradi revščine, osamljenosti in družbene izključenosti. Če pravočasno ukrepamo, ni potrebno, da bi se kaj takega zgodilo tudi nam.

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V LJUBLJANI

1. Študijski krožki in študijske skupine ter druge oblike izobraževanja in delovanja

Sekcija *Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani* združuje študijske skupine, študijske krožke in druge samo-organizirane skupine starejših, ki temeljijo na načelih prostovoljstva, proste izbire, vzajemnosti, medsebojne pomoči, izmenjavi znanja, izkušenj in kulture med člani skupine in pod vodstvom usposobljenega mentorja.

Sekcijo vodi Alijana Šantelj; v letu 2017 ob sodelovanju strokovnih sodelavcev Urše Kramberger (do julija 2017), Maše Bizovičar (do aprila 2017), Alenke Gabriele Čeh (od septembra 2017), Karine Sirk in Roberta Mlakarja.

Osnovna organizacijska oblika v sekciji Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani je študijska skupina, katere člani z izmenjavo znanja in izkušenj, s prostovoljnim delom, medsebojno pomočjo, javnim delovanjem in mesečno skupinsko podporno članarino uresničujejo program svoje skupine in s tem poslanstvo in cilje Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost.

Načrtovanje, priprava, svetovanje, izvedba in evalvacija delovanja študijskih skupin in krožkov zahtevajo obsežno strokovno, organizacijsko in administrativno delo. V obdobju vpisa se v delo vključujejo tudi študenti prostovoljci (osnovne informacije ob vpisu, prvi stiki z obiskovalci, pomoč pri administrativnih delih ipd.). Študenti prostovoljci sodelujejo tudi na javnih dogodkih Univerze, kjer predstavljajo svojo ustanovo, svoje delo in učenje. Na sedežu združenja poteka tekoče delo, kot je svetovanje in vodenje prostovoljnih animatorjev za delo v študijskih skupinah, svetovanje pri vpisu, spremljanje skupin in mentorjev pri delu, individualno svetovanje mentorjem in animatorjem, evidentiranje prostih mest v študijskih skupinah in sprotno zapolnjevanje prostih mest, oblikovanje in vodenje baz podatkov, mesečni obračuni, priprava in obdelava statističnih podatkov ipd.

Pomemben del našega dela je vzdrževanje osebnih stikov z že vključenimi uporabniki (svetovanje pri premestitvi v drugo skupino, svetovanje v primeru organizacijskih in drugih težav v skupinah, združevanje skupin, svetovanje glede medsebojnih odnosov v skupini itd.).

Redni letni program v študijskih skupinah teče strnjeno osem mesecev (od oktobra do konca maja v okviru študijskega leta), ostale štiri mesece pa v pretežno samo-organiziranih oblikah starejših. Študenti UTŽO različne izobraževalne dejavnosti po našem modelu organizirajo tudi sami in/ali pod vodstvom ustrezno usposobljenega mentorja.

Poleg rednega programa teče še vrsta razvojnih, podpornih in spremljevalnih aktivnosti: administrativna in tehnična podpora programu, javna kampanja, organizirani programi

prostovoljnega dela v javnih ustanovah, študijske izmenjave, javne predstavitve nasledkov učenja študentov UTŽO, sodelovanje na drugih javnih dogodkih, povezovanje in sodelovanje z drugimi strokovnimi ustanovami, publiciranje, izobraževanje mentorjev, vodenje in mentorstvo študentov na študijski praksi, delavnice za animatorje, evalvacija programa itd.

Mestna občina Ljubljana je v letu 2017 financirala osem izobraževalnih programov UTŽO Ljubljana (v obdobju od 1. januarja do 31. maja 2017), ki smo jih izvedli kot del mestnega programa izobraževanja odraslih:

- ◇ Trgi, ulice in stavbe okoli nas (15 udeležencev),
- ◇ Umetnost pripovedovanja – pripovedništvo za prostovoljstvo (13 udeležencev),
- ◇ Z znanjem do dejavnega državljanstva (34 udeležencev),
- ◇ Etnologija Ljubljane (25 udeležencev),
- ◇ Človek in okolje skozi prizmo prehrane (14 udeležencev),
- ◇ Ustvarjalno pisanje: zgodbopisje (11 udeležencev),
- ◇ Svet okoli nas: aktualne novice doma in po svetu (34 udeležencev),
- ◇ Dom, kultura bivanja, oprema in prenova (20 udeležencev).

Vseh osem izobraževalnih programov je obiskovalo 166 udeležencev. V navedenih programih smo izvedli 272 ur mestnega programa izobraževanja odraslih.

Pomemben segment dela v mesecu septembru so dogovori z najemodajalci, sklepanje najemnih pogodb za novo študijsko leto, urejanje višine uporabnine prostorov, urejanje osnovne opreme prostorov in učnih pripomočkov, urejanje in usklajevanje urnikov itd.

Po uvodnih razgovorih za izbor novih mentorjev v maju in juniju smo stopili v individualne dogovore z novimi mentorji glede vsebine in ciljev izobraževalnega programa, urnika, velikosti skupine, metod dela itd.

Skozi poletje smo pripravili gradivo za animatorje študijskih skupin, ki jih potrebujejo pri svojem delu: pravilnike, evidenčne obrazce, navodila, plačilne naloge, študijske izkaznice, koledar študijskega leta itd.

Skozi poletje v sodelovanju z mentorji urejamo in usklajujemo izobraževalne programe ter jih pripravljamo za vpis v mesecu septembru.

Z znanjem do dejavnega državljanstva

Študenti UTŽO v tem programu pridobivajo znanje za dejavno in odgovorno državljanstvo, védenje o tem, kje in kako lahko uresničujejo svoje pravice ipd. V programu se seznanjajo predvsem z organizacijami na področju socialnega varstva in drugimi pravnimi institucijami ter njihovimi vlogami (Zavod za zdravstveno zavarovanje, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, upravne enote, centri za socialno delo, drugi izvajalci socialnih storitev, Varuh človekovih pravic, Državni zbor, Državni svet, Evropski parlament itd.). Del programa se oblikuje v skladu z interesi udeležencev.

V letu 2017 smo v ciklu *Z znanjem do dejavnega državljanstva* izvedli šest izobraževalnih srečanj. Program vodi dr. Alenka Oven, doktorica pravnih znanosti s področja socialne varnosti in delovnega prava.

Podobe časa – javna predavanja na UTŽO

Skozi študijsko leto potekajo vsako prvo sredo v mesecu javna predavanja pod skupnim naslovom *Podobe časa*. Predavanja se odvijajo v dvorani na Poljanski 6, kjer je možnost udeležbe do 50 obiskovalcev. Javnih predavanj se v povprečju udeleži med 30 in 40 udeležencev.

Pregled javnih predavanj *Podobe časa* v letu 2017:

- ◇ 25. januar: Gensko spremenjeni organizmi – zakaj se jih bojimo? (dr. Tomaž Rijavec in člani študijske skupine Človek in okolje),
- ◇ 1. marec: Čas modrosti (Alberto Avgustinčič),
- ◇ 29. marec: Slovenci na Tržaškem Krasu (Breda Stele),
- ◇ 17. maj 2017: Šiška, prva vas ljubljanska (Dušica Kunaver),
- ◇ 22. november 2017: Lepo vedenje je način življenja (Neva Sosič),
- ◇ 13. december 2017: Turki v slovenski folklori (dr. Anja Mlakar).

Enajsta šola v knjigarni

V letu 2017 smo nadaljevali programsko sodelovanje s knjigarno Konzorcij, Mladinska knjiga, s ciklom izobraževalnih srečanj, ki se odvijajo vsak prvi torek v mesecu ob 11.00 uri in na katerih priznani predavatelji Univerze za tretje življenjsko obdobje predstavljajo raznovrstna aktualna področja in teme, namenjena študentom UTŽO in širši javnosti.

Pregled izobraževalnih srečanj *Enajsta šola v knjigarni* v letu 2017:

- ◇ januar: Svilna pot nekoč in danes (dr. Helena Motoh),
- ◇ februar: So mostovi prostor življenja v mestu? (arh. Meta Kutin),
- ◇ marec: Terske doline, na najzahodnejši meji slovenstva (prof. dr. Jurij Kunaver),
- ◇ april: Umetnost branja in pripovedovanja: paberkovanja o interpretaciji (prof. Tomaž Gubenšek),
- ◇ maj: Javorca, kraj spomina (mag. Dušan Kramberger, mag. Damjana Fortunat Černilogar, Maša Klavara),
- ◇ oktober: Težave z branjem? Glavoboli? Utrujenost? Morda imate skotopični sindrom (doc. dr. Polona Kelava),
- ◇ november: Starejši se učimo. Teorija in praksa izobraževanja starejših (prof. dr. Ana Krajnc),
- ◇ december: Zakaj voda na kraških poljih presiha? (dr. Andrej Gogala).

Filmski abonma: Srečamo se v kinu 2017

V letu 2017 smo nadaljevali programsko sodelovanje s kinom Komuna v filmskem abonmaju *Srečamo se v kinu*. V abonmaju se vsako leto zvrsti 12 filmskih predstav, vsak zadnji torek v mesecu ob 10.00 uri. Ogledu filma sledijo pogovori o vsebini filma, ki jih vodi Filip Breskvar, zdravnik pediater, poznavalec in ljubitelj filmske umetnosti, ki se poglobljeno ukvarja z analizo, recenzijo in kritiko filmov.

V pogovor po ogledu filmske predstave se vključujejo mentorji in študenti, ki na Univerzi za tretje življenjsko obdobje vodijo ali študirajo programe v povezavi z obravnavano filmsko tematiko. V pogovorih po filmskih predstavah v letu 2017 so sodelovali: dr. Dušana Findeisen (*Toni Erdmann*), prof. dr. Ana Krajnc (*Jaz, Daniel Blake*), dr. Damir Josipovič (*Sredozemlje*), dr. Boštjan Plut (*Gospodarica orlov*), Robert Mlakar (*Glej in se čudi: Sanjarjenje o povezanem svetu*), mag. Marija Velikonja (*Čudo*).

Pregled filmskih predstav v letu 2017:

- ◇ januar: Toni Erdmann
- ◇ februar: Jaz, Daniel Blake
- ◇ marec: Negovalka
- ◇ april: Sredozemlje
- ◇ maj: Gospodarica orlov
- ◇ junij: Ustava Republike Hrvaške
- ◇ julij: Mama
- ◇ avgust: Pesem morja
- ◇ september: Slavno neslavna Florence
- ◇ oktober: Glej in se čudi: sanjarjenje o nepovezanem svetu
- ◇ november: Trgovski potnik
- ◇ december: Čudo

V letu 2017 smo uvedli novost v abonmaju, in sicer smo za avgustovsko filmsko predstavo izbrali risani film, s čimer želimo pritegniti k ogledu filma medgeneracijsko občinstvo. Animirana filmska predstava *Pesem morja* je bila izjemno dobro obiskana. Študenti UTŽO so na ogled predstave pripeljali svoje vnuke, ki so predstavljali približno 40 % vseh gledalcev.

Abonma Gledališče ob petih

Univerza za tretje življenjsko obdobje sodeluje s Slovenskim mladinskim gledališčem v abonmaju *Gledališče ob petih*. V letu 2017 so se v okviru gledališkega abonmaja odvile štiri predstave: Kompleks Ristić, Fargo, Republika Slovenija, Hitchcock.

2. Vpis v študijsko leto 2017/2018

Zadnji del meseca avgusta in prvo polovico septembra smo namenili vpisu, drugo polovico septembra pa, kot vsako leto, osebnemu stiku z animatorji že oblikovanih skupin, ki so v tem obdobju prihajali po gradivo na sedež UTŽO. Hkrati je v drugi polovici septembra še naprej potekal vpis v novo študijsko leto. Izbrane študijske skupine, ki se niso zapolnile z vpisi v septembru, smo s ciljno animacijo oblikovali v novembru (Italijanščina, Francoščina, Ruščina, Rastlinstvo Slovenije, Zgodovina, kultura in umetnost Japonske, Babice, dedki in vnuki skupaj ustvarjamo v glini).

V prvem tednu in delno še v drugem tednu oktobra smo uvedli v delo 16 novih študijskih skupin. Na uvodnem srečanju izvedemo poglobljeno predstavitev poslanstva, osnovnih načel in pravil delovanja skupin na Univerzi za tretje življenjsko obdobje ter izberemo animatorja.

Vsako študijsko leto se širi obseg strokovnega in organizacijskega dela z urejanjem številčno manjših skupin, ki jih ne uspemo zapolniti z novimi vpisniki. To so predvsem dolgoletne jezikovne, likovne, keramične in druge skupine na višjih nadaljevalnih stopnjah s pet ali šest člani. Združevanje teh skupin je zahtevno, saj so (predvsem jezikovne) skupine na različnih nadaljevalnih stopnjah, z različnimi učbeniki, prihaja do težav v usklajevanju terminov, lokacij ipd. Združevanje skupin je tudi psihološko naporno, saj so člani posamezne skupine čustveno navezani na svojega mentorja in težko sprejmejo spremembo v mentorstvu.

V oktobru in tudi še v novembru smo zapolnjevali prosta mesta v skupinah z osebami s čakalnih list in naknadnimi vpisniki. V tem obdobju se izjemno poveča število stikov – telefonskih klicev in osebnih obiskov (podajanje osnovnih informacij o UTŽO, programih, prostih mestih, informacij o urnikih, svetovalni razgovori z animatorji, mentorji ipd.).

V obdobju priprav na vpis in v času izvedbe vpisa se v delo na sedežu vključujejo tudi študenti prostovoljci, ki sprejemajo obiskovalce in jim nudijo osnovne informacije na podlagi svojih izkušenj. V letu 2017 so v času vpisa sodelovale prostovoljke: Maruška Soklič Klasinc, Vida Vilhar Pobegajlo, Duška Ravnkar, Ivica Žonta in Nada Klučar.

V obdobju vpisa se je vpisalo skupno 906 študentov, od tega je bilo novih študentov 302.

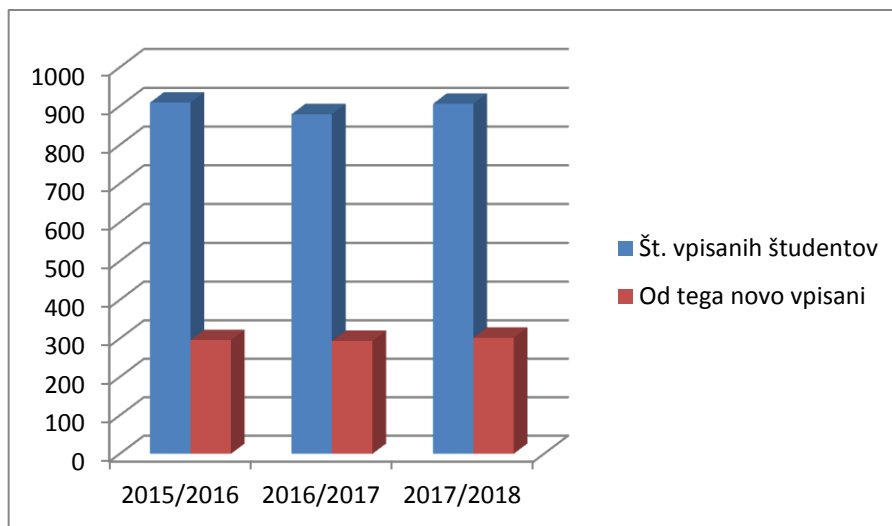
V letu 2016 se je v enakem obdobju vpisalo skupno 879 študentov, od tega 294 novih.

Razlika v primerjavi vpisa med letoma 2016 in 2017 je 27 vpisnikov več v letu 2017.

Razlika v primerjavi števila novih vpisnikov med letoma 2016 in 2017 je 8 novih vpisnikov več v letu 2017, kar pomeni, da je število novih vpisnikov na približno enaki ravni kot prejšnje leto.

	Vpis v študijsko leto 2015/2016	Vpis v študijsko leto 2016/2017	Vpis v študijsko leto 2017/2018
Število vpisanih študentov	909	879	906
Od tega število novih študentov	296	294	302

Tabela 1: Primerjava vpisa

Graf 1: Primerjava vpisa

906 študentov se je v začetku študijskega leta vpisalo v 1332 študijskih mest: isti študent se namreč vpiše tudi v dva ali več programov. Za primerjavo: oktobra in novembra 2016 se je 879 študentov vpisalo v 1214 študijskih mest.

Študijsko področje	Število vpisov		
	Leto 2016	Leto 2017	Razlika
Jezikovne skupine	362	394	+ 32
Umetnostna zgodovina	169	165	- 4
Računalništvo	141	184	+ 43
Naravoslovje	91	87	- 4
Zgodovina	83	52	- 31
Geografija	77	100	+ 23
Slikarstvo	43	37	- 6
Etnologija	41	27	- 14
Medsebojni odnosi in sporazumevanje	33	44	+ 11
Svetovne religije in verstva	27	30	+ 13
Spoznavanje glasbe	24	23	- 1
Drugo (restavracija, varovanje zdravja, človek in pisave, keramika, kultura bivanja, novinarstvo, književnost, keramika itd.)	123	189	+ 66
SKUPAJ	1214	1332	+ 118

Tabela 2: Vpis po študijskih področjih

V letu 2017 beležimo torej za 118 študijskih mest višjo udeležbo v izobraževalnih programih kot v letu 2016.

3. Število študentov, študijskih skupin in udeležba po izobraževalnih programih

Število študentov in udeležba po študijskih mestih

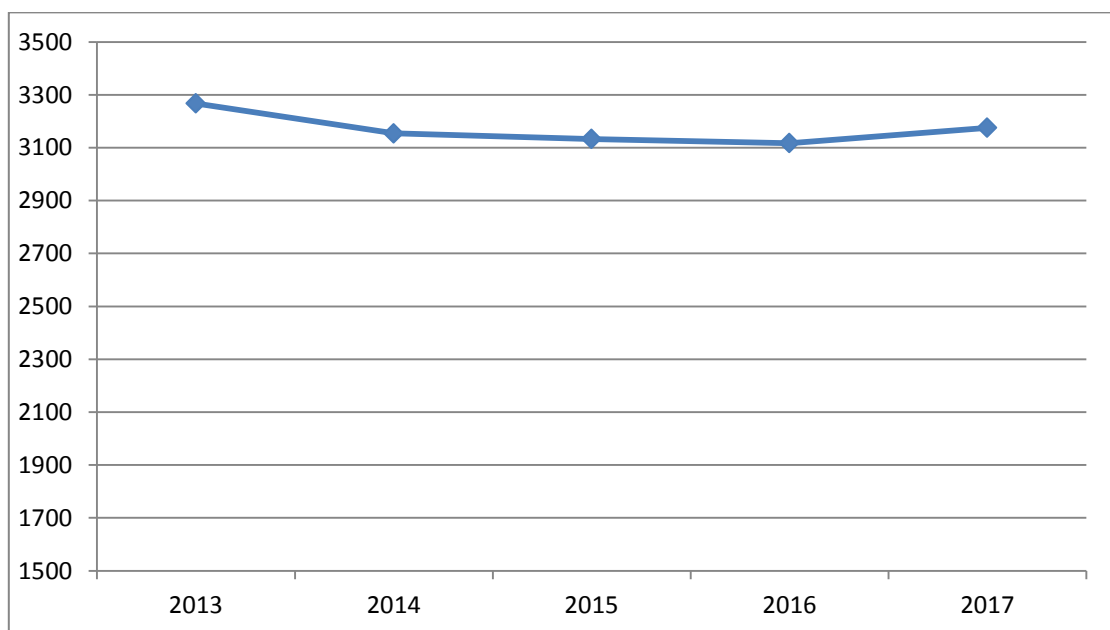
Decembra 2017 je UTŽO Ljubljana obiskovalo 3175 študentov, ki so zasedali 4607 študijskih mest.

Preteklo leto (decembra 2016) je 3117 študentov zasedalo 4597 študijskih mest.

Število študentov je v letu 2017 nekoliko višje: beležimo 58 študentov več oziroma 1,8 % več študentov kot preteklo leto.

	2013	2014	2015	2016	2017
Število slušateljev	3267	3154	3133	3117	3175
Indeks	100	97	96	95	97

Tabela 3: Število študentov UTŽO Ljubljana v letih 2013-2017. Leto 2013 je indeks 100.

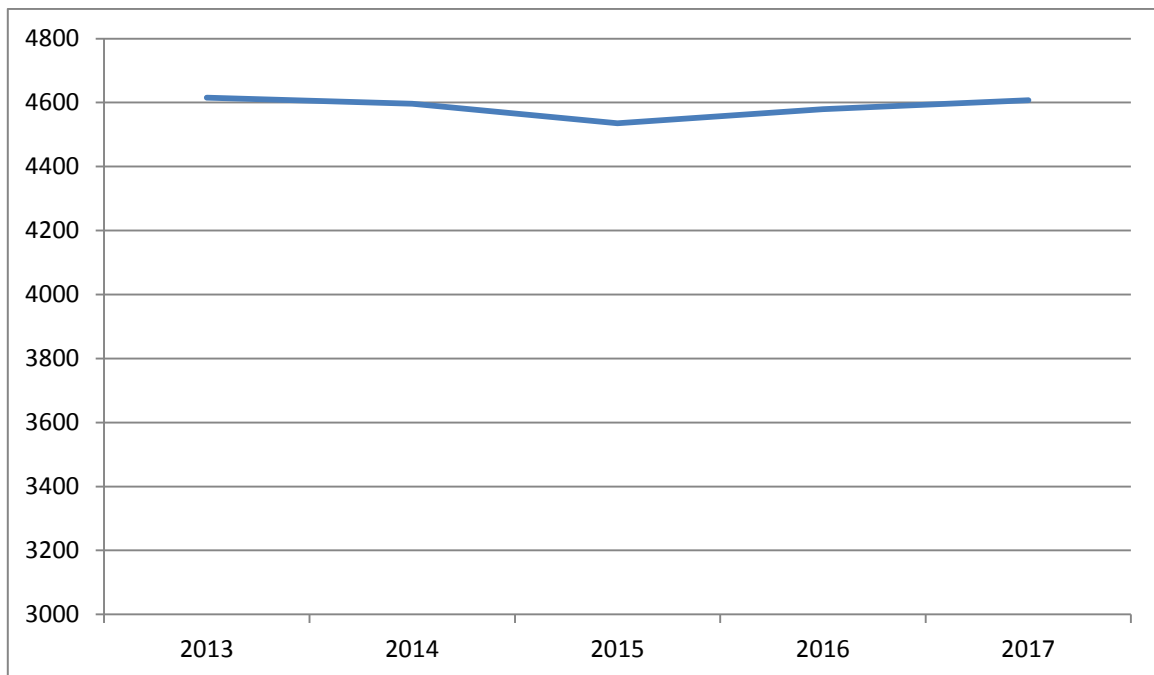

Graf 2: Število študentov UTŽO Ljubljana v letih 2013-2017

Udeležba študentov po študijskih mestih se je od preteklega leta rahlo zvišala, in sicer za 28 študijskih mest oziroma za 0,6 %.

	2013	2014	2015	2016	2017
Udeležba študentov po študijskih mestih	4615	4596	4535	4579	4607
Indeks	100	99	98	99	100

Tabela 4: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih mestih v letih 2013-2017.
Leto 2013 je indeks 100.

Graf 3: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih mestih v letih 2012-2017

Izpisi študentov

Vsako leto poleg vpisa beležimo tudi izpise študentov. Nekateri študenti se izpišejo in s tem zaključijo obiskovanje UTŽO, spet drugi se izpišejo iz ene in vpišejo v drugo študijsko skupino. Razlogi za izpis so skozi vsa leta domala enaki: (1) skupine z več let delovanja (deset ali tudi več let) se skozi leta številčno zmanjšajo, študenti se vključijo v druge skupine ali prenehajo z obiskovanjem UTŽO, (2) nekatere študijske skupine po vnaprej predvideni časovni omejitvi programa po letu ali dveh zaključijo z delovanjem, (3) sprememba urnika in/ali lokacije delovanja skupine (nujna zaradi drugih obveznosti mentorja ali oblikovanja urnika) povzroči izpis nekaterih študentov, ki jim spremenjen urnik ali druga lokacija ne ustrežata, (4) izpis zaradi varovanja vnukov in druge spremenjene življenjske okoliščine, (5) izpis zaradi bolezni, (6) nekateri novi programi ne zaživijo – premalo vpisnikov ali se pričakovanja vpisnikov razlikujejo od vsebine programa, (7) neustrezna stopnja programa, zlasti pri jezikovnih in računalniških programih, (8) drugi razlogi (visoka članarina, nezadovoljstvo s programom ali mentorjem, druge neopredeljene okoliščine ali razlogi za izpis). Mnogo študentov pa pri izpisu tudi ne želi navesti razloga izpisa, te izpise beležimo pod 'neopredeljen razlog za izpis'.

V obdobju oktober-december 2017 beležimo 645 izpisov študentov.

Razlog	Število študentov	Odstotek
Prepis v drugo skupino	167	25,9
Skupina je zaključila s programom (prenehanje skupine)	161	25,0
Neustrezen program ali stopnja	56	8,7
Bolezen	51	7,9
Življenjske okoliščine (varstvo vnukov, selitev ipd.)	28	4,3
Neustrezen termin	26	4,0
Neustrezna lokacija	13	2,0
Visoka članarina	11	1,7
Nezadovoljstvo s programom	9	1,4
Nezadovoljstvo z mentorjem	4	0,6
Neopredeljen razlog	119	18,5
Skupaj	645	100,0

Tabela 5: Razlogi za izpis študentov

Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih programih

Študijski program	Udeležba	Odstotek
Umetnostna zgodovina	994	21,6
Geografija	585	12,7
Angleščina	582	12,6
Zgodovina	483	10,5
Računalništvo	316	6,9
Italijanščina	267	5,8
Naravoslovne vede	171	3,7
Nemščina	138	3,0
Španščina	116	2,5
Francoščina	116	2,5
Etnologija	111	2,4
Glasba	99	2,2
Slikarstvo	84	1,8
Medosebni odnosi in sporazumevanje	77	1,7
Arhitektura: Trgi, ulice in stavbe okrog nas, Dom in kultura bivanja, Stavbna dediščina	56	1,2
Keramika	41	0,9
Arheologija	36	0,8
Ustvarjalno pisanje	36	0,7
Drugi programi (religije in verstva, človek in njegove pisave, restavracija, ruščina, književnost, novinarstvo, rad-(a) imam gledališče, igra - predstava, portugalščina, varovanje zdravja itd.)	299	6,5
Skupaj	4607	100,0

Tabela 6: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih programih

Udeležba po številu obiskovanja študijskih skupin

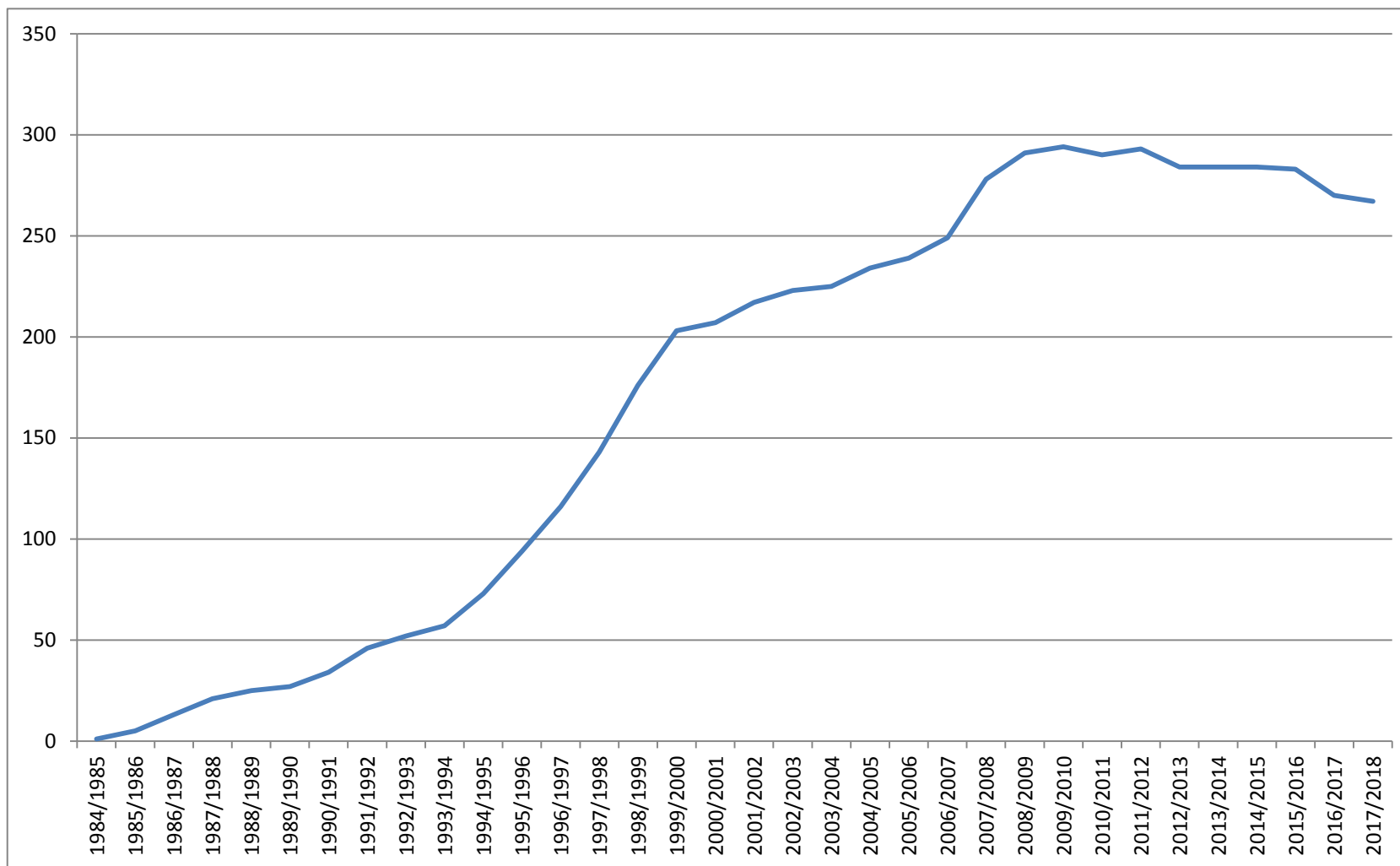
	Število študentov	Odstotek
Eno študijsko skupino obiskuje	2145	67,6
Dve študijski skupini obiskuje	780	24,6
Tri študijske skupine obiskuje	201	6,4
Štiri študijske skupine obiskuje	32	1,0
Pet študijskih skupin obiskuje	16	0,4
Šest študijskih skupin obiskuje	1	0,0
Skupaj	3175	100,0

Tabela 7: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po številu obiskovanja študijskih skupin

Število študijskih skupin na UTŽO Ljubljana: 1984-2017

Študijsko leto	Število študijskih skupin
1984/1985	1
1985/1986	5
1986/1987	13
1987/1988	21
1988/1989	25
1989/1990	27
1990/1991	34
1991/1992	46
1992/1993	52
1993/1994	57
1994/1995	73
1995/1996	94
1996/1997	116
1997/1998	143
1998/1999	176
1999/2000	203
2000/2001	207
2001/2002	217
2002/2003	223
2003/2004	225
2004/2005	234
2005/2006	239
2006/2007	249
2007/2008	278
2008/2009	291
2009/2010	294
2010/2011	290
2011/2012	293
2012/2013	284
2013/2014	284
2014/2015	284
2015/2016	283
2016/2017	270
2017/2018	267

Tabela 8: Število študijskih skupin na UTŽO Ljubljana v letih 1984-2017

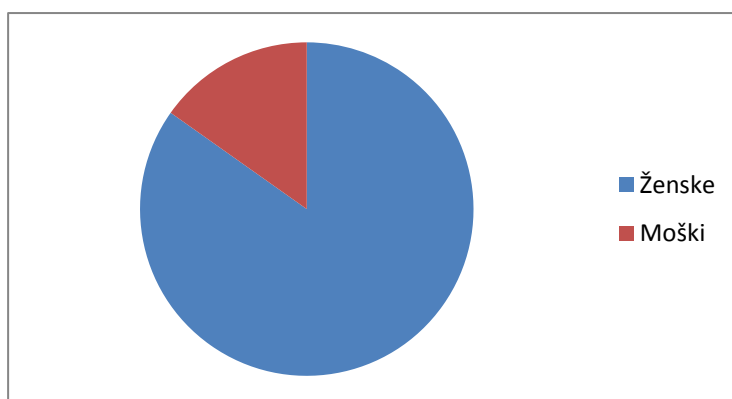
Graf 4: Število študijskih skupin na UTŽO Ljubljana v letih 1984-2017

4. Študenti UTŽO Ljubljana po spolu, starosti, izobrazbi in poklicih

Študenti UTŽO Ljubljana po spolu

Spol	Število študentov	Odstotek
Ženske	2692	84,8
Moški	483	15,2
Skupaj	3175	100,0

Tabela 9: Študenti UTŽO po spolu

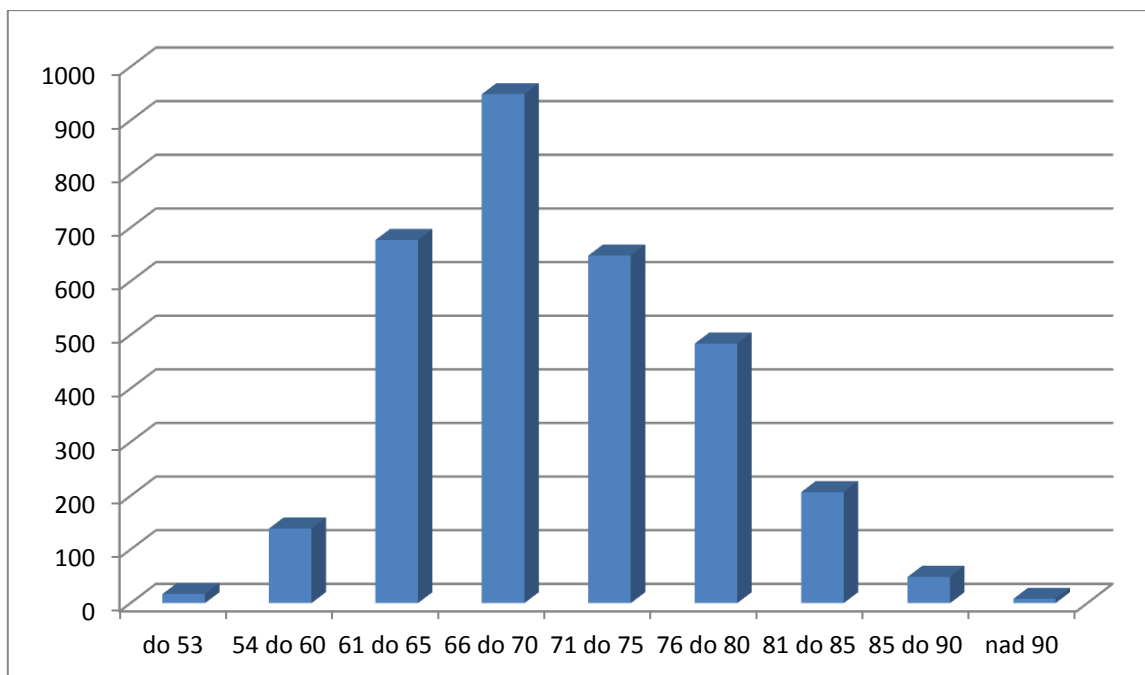

Graf 5: Študenti UTŽO Ljubljana po spolu

Študenti UTŽO Ljubljana po starosti

Starost	Število študentov	Število študentov v %
do 53 let	17	0,5
54 do 60 let	139	4,4
61 do 65 let	677	21,3
66 do 70 let	949	30,0
71 do 75 let	648	20,4
76 do 80 let	484	15,2
81 do 85 let	207	6,5
86 do 90 let	49	1,5
nad 90 let	5	0,2
Skupaj	3175	100,0

Tabela 10: Študenti UTŽO Ljubljana po starosti

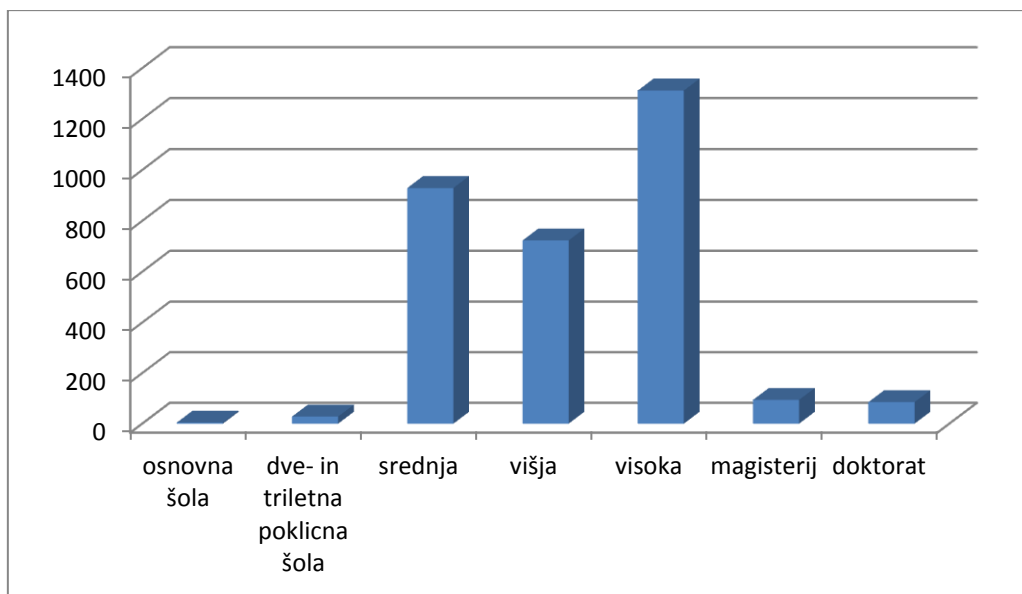

Graf 6: Študenti UTŽO Ljubljana po starosti

Študenti UTŽO Ljubljana po izobrazbi

Izobrazba	Število študentov	Odstotek
Osnovna šola	4	0,1
Dvo- in triletna poklicna šola	28	0,9
Srednja	929	29,3
Višja	723	22,8
Visoka	1312	41,3
Magisterij	94	2,9
Doktorat	85	2,7
Skupaj	3175	100,0

Tabela 11: Študenti UTŽO Ljubljana po izobrazbi

Graf 7: Študenti UTŽO Ljubljana po izobrazbi

Študenti UTŽO Ljubljana po poklicih

Poklic	Odstotek
Poklici s področja ekonomije	17,6
Vzgojitelji in učitelji	6,7
Poklici v zdravstvu	6,1
Administrativni poklici	5,8
Pravniki	3,3
Družboslovci	3,2
Kemiki	2,8
Jezikoslovci	2,5
Arhitekti	1,8
Gradbeniki	1,8
Farmacevti	1,7
Naravoslovci	1,6
Mehaniki in strojniki	1,5

**Tabela 12: Najbolj pogosti poklici študentov UTŽO Ljubljana.
Ostali poklici so zastopani z manj kot 1,5 %.**

5. Pregled dogodkov na UTŽO in njenega delovanja v javnosti

V pregledu niso zajeti dogodki v okviru nacionalnih in mednarodnih projektov. Le-ti so navedeni posebej pri posameznem projektu. Prav tako v pregledu niso navedeni ciklični dogodki kot so Podobe časa, Enajsta šola v knjigarni, Srečamo se v kinu (dogodki, ki potekajo kontinuirano vsak mesec skozi vse študijsko leto). Le-ti so že predstavljeni v posebnih podglavjih tega poročila na straneh 22 in 23.

6. januar

Obisk otrok iz Centra Janeza Levca na UTŽO Ljubljana

8. februar

48 od 1623: ženske, ki so ljubljanskim ulicam dale svoje ime

Prizorišča: Slovenska knjižnica
Datum dogodka: Sreda, 08. februar 2017
Ciljna skupina: Otroci, Mladi, Odrasli, Starejši
Tip dogodka: Razstave

Označeno kot: **ŽENSKA** UMETNICE LJUBLJANSKE ULICE DOMOZNAVSTVO

Na slovensko kulturni praznik vabita Slovenska knjižnica in Univerza za tretje življenjsko obdobje v predvečer knjižnice na odprto razstavo.

Ulična imena razkrivajo zgodovinski razvoj mesta in naroda, krepijo kolektivni spomin in občutek pripadnosti kraju in času. Ste kdaj pomislili, koliko ljubljanskih ulic je pomenovanih po ženskah? Univerza za tretje življenjsko obdobje je v okviru arhitekturnega študijskega programa Trgi, ulice in stavbe okoli nas pripravila razstavo, s katero želi opozoriti na ženske, ki so mestnim ulicam dale svoje ime in sloves. V Ljubljani takih je 48 od vseh 1623. Med njimi jih 12 nosi imena po kulturnicah in znanstvenicah. Le ena med njimi je v centru mesta. Na kulturni praznik vas tako ob 12. uri vabimo na otvoritev razstave v Slovensko knjižnico, da ob ogledu razmislimo, s kakšnimi pomeni povezujejo izbranih 12 ulic v Ljubljani in katere zgodbe nam pripovedujejo. Avtorice razstave so: Nadja Agriž, Francka Ilzič, Ana Zalar, Vida Vilhar Pobegajlo (fotografije ulic) in Meta Kutin (menhirca).

48 od 1623: Ženske, ki so ljubljanskim ulicam dale svoje ime. Razstava študijske skupine Trgi, ulice in stavbe okrog nas in mentorice arh. Mete Kutin v Slovanski knjižnici

8. marec

Jaz pa vrtec bom kopala ... Nastop članov študijske skupine Umetnost pripovedovanja in mentorja prof. Tomaža Gubenška v Domu starejših občanov Ljubljana-Moste-Polje

9. marec

Evalvacijsko srečanje z mentorji novih študijskih skupin UTŽO Ljubljana

21. marec

Udeležba prof. dr. Ane Krajnc na obravnavi osnutka novega Zakona o izobraževanju odraslih na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport RS

21. marec

Sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc v razgovoru po ogledu filma *Švedska teorija ljubezni* na 19. festivalu dokumentarnega filma v Cankarjevem domu

27. marec

Uvodno srečanje učnih dvojic Znaš, nauči drugega

12. april

Predstavitve knjige avtorice prof. dr. Ane Krajnc *Starejši se učimo. Izobraževanje starejših v teoriji in praksi* v Trubarjevi hiši literature

20. april

A poster for the 4th International Festival of Knowledge and Culture of the Elderly. The background features a stylized green line drawing of a landscape with fields and mountains. The text is in black and white. A green banner at the bottom contains the title of the event and the organizing institution.

4. mednarodni
festival
znanja in
kulture
starejših

20. april 2017

Kulturni dom
Šmarje pri Jelšah,
Aškerčev trg 20

Kozjansko v sliki, pesmi in besedi

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje. Širimo obzorja, združujemo ljudi
Gostiteljica in soorganizatorica festivala: Knjižnica - Univerza za tretje življenjsko obdobje Šmarje pri Jelšah

4. mednarodni festival znanja in kulture starejših v Šmarju pri Jelšah

23. april

Sodelovanje članov študijske skupine Zgodbopisje z literarnim branjem *Žanrska pojedina* na dogodku Noč knjige v Trubarjevi hiši literature

4. maj

Skodelica brez kave. Razstava keramičnih izdelkov UTŽO Ljubljana in UTŽO Domžale, mentorica Lučka Šičarov, v Cankarjevem domu na Vrhniki

8. maj

Udeležba prof. dr. Ane Krajnc na konferenci *Slovenija 2030 – izzivi srebrne generacije* v Uradu predsednika RS Boruta Pahorja

9. maj

Udeležba prof. dr. Ane Krajnc na slavnostni seji Mestnega sveta MOL na Ljubljanskem gradu ob podelitvi naziva častnega meščana ter nagrade in plakete mesta Ljubljana

17. maj

Sodelovanje UTŽO Ljubljana na *Paradi učenja* na Kongresnem trgu v okviru TVU 2017

18. maj

Zdravi in varni v svojem domu. Predstavitev raziskovalne naloge študijske skupine Dom, kultura bivanja, oprema in prenova, mentorica Barbara Železnik Bizjak

18. maj

Udeležba prof. dr. Ane Krajnc na javni razpravi Vlade RS o osnutku Strategije dolgožive družbe v Cankarjevem domu

24. maj

Novice iz narave: Morje. Odprtje razstave članov študijske skupine *Narava - znana neznanka* v Prirodoslovnem muzeju Slovenije pod mentorstvom dr. Staše Tome

6. junij

Foto: Janez Platiše

Vseživljenjsko učenje in delo – podlaga za razvoj srebrne ekonomije, 2. posvet SUTŽO in skupine za razvoj srebrne ekonomije

14. - 21. junij

Poletna univerza v Ljubljani: Uporaba pametnih telefonov in tablic pod mentorstvom Roberta Mlakarja

15. junij

Predstavitev literarnega zbornika Kolažnice študijske skupine Zgodbopisje v Trubarjevi hiši literature

19. junij

Foto: Tatjana Rodošek

Magnolije: prva javna gledališka predstava članic študijske skupine *Igra* – predstava, mentorica Barbara Pia Jenič, v Šentjakobskem gledališču

24. - 28. julij

Sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc in dr. Dušane Findeisen na mednarodnem seminarju Gradimo mostove za Evropo (Creating Bridges for Europe) v Bad Urachu

Julij, avgust

Urejanje evidenc študentov, animatorjev, študijskih skupin, izbor novih mentorjev in novih izobraževalnih programov, priprava izobraževalnih programov za vpis, priprava prostovoljcev za sodelovanje pri vpisu

September, oktober

Vpis v novo študijsko leto, osebni stik z animatorji študijskih skupin (delitev gradiva za delovanje animatorjev, priprava prostorov (predavalnic) za izobraževanja, priprava osnovne in učne opreme v predavalnicah (projektorji, prenosni računalniki, CD predavajalniki, table, pisala itd.), sklepanje najemnih pogodb z najemodajalci v drugih organizacijah, oblikovanje urnikov, oblikovanje in uvajanje novih študijskih skupin, spremljajoča javna kampanja. Animacija novih vpisnikov za vključitev v programe organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah.

13. september

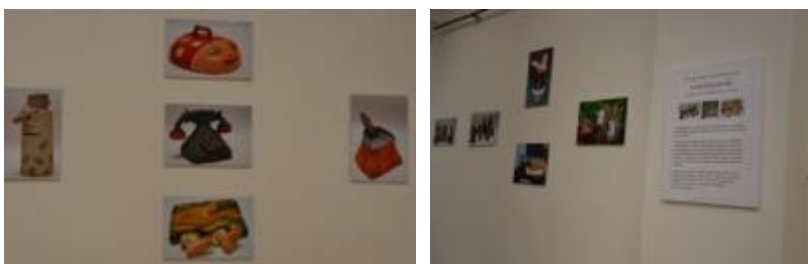
Sodelovanje UTŽO Ljubljana na *Vseslovenskem festivalu nevladnih organizacij LUPA 2017* v organizaciji CNVOS na Trmostovju, Prešernovem trgu in Stritarjevi ulici v Ljubljani

20. do 25. september

Obisk skupine za mednarodno izmenjavo SUTŽO na Češkem, na Centru za vseživljenjsko učenje v Pragi

September - december 2017

Keramični paradiz. Razstava študijskih krožkov za keramiko, mentorica Lučka Šičarov, dvorana UTŽO, Poljanska 6

28. september

Kako izbrati vsebine in določiti cilje v izobraževanju starejših? Usposabljanje mentorjev mreže SUTŽO

28. september

Zgradbe v parku Tivoli nekoč in danes. Nastop študijske skupine Spoznajmo svoje mesto in domovino, mentorica mag. Olga Paulič, na Dnevih evropske kulturne dediščine v Cekinovem gradu v Ljubljani

29. september

E-vključevanje za dejavno staranje. Posvet skupine za razvoj srebrne ekonomije

30. september in 1. oktober

Predavanje prof. dr. Ane Krajnc in udeležba Petre Bališ na EURAG simpoziju na Dunaju: Srebrna ekonomija je temelj za medgeneracijsko sodelovanje, dialog in kakovost življenja (Silver Economy as the Condition for intergenerational Cooperation, Dialogue and Quality of Life)

2. in 16. oktober

Sodelovanje študentov UTŽO na literarnih delavnicah v projektu S knjigami in filmi do znanosti in etike: boljše poznavanje staranja za vse generacije v Trubarjevi hiši literature

25. oktober

Srečanje s prostovoljci UTŽO ob zaključku vpisa v novo študijsko leto

14. november

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje postane sopodpisnica *Listine raznolikosti Slovenija* in s tem evropske platforme Listin raznolikosti.

21. in 22. november

Udeležba Marije Velikonja na znanstvenem posvetu *Lakota in pomanjkanje: slovenski primer* na Inštitutu za novejšo zgodovino

28. november

Udeležba Alenke Gabriele Čeh na Letnem posvetu o izobraževanju odraslih 2017 v organizaciji ACS

29. november

Prodajna razstava punčk na UTŽO. Partnersko sodelovanje skupine prostovoljk UTŽO in UNICEF-a v projektu Punčka iz cunj.

6. december

Darila – kako jih zaviti. Delavnica o kulturi zavijanja daril pod mentorstvom Mojce Močnik

19. december

Nagovor prof. dr. Ane Krajnc na slavnostnem dogodku ob 60. obletnici CDI Univerzum v Knjižnici Bežigrad

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE IN RAZVOJ IZOBRAŽEVANJA

Razvojna naloga Inštituta je, da raziskuje in napoveduje potrebe različnih skupin starejših po izobraževanju, ugotavlja družbene potrebe ter razvija ustrezne inovativne izobraževalne programe za starejše odrasle in odrasle. Inštitut skrbi za razvoj programov usposabljanja za odrasle, ki delajo na področju starejših in si želijo pridobiti posebno znanje o izobraževanju starejših ter o drugih vprašanih v povezavi z njimi.

V tem poročilu so predstavljene dejavnosti, ki so potekale leta 2017 in ustrezajo posameznim predvidenim nalogam Inštituta. Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja se tako osredotoča na:

- (1) snovanje, vodenje in izvajanje transnacionalnih projektov,
- (2) raziskovanje in oblikovanje modelov dejavnega staranja,
- (3) razvoj vsebinskega sodelovanja s partnerskimi ustanovami/združenji,
- (4) sodelovanje na konferencah, konceptualiziranje, organiziranje konferenc in posvetov,
- (5) spremljanje razvoja področja izobraževanja starejših in referenčnih področij,
- (6) informiranje in osveščanje javnosti,
- (7) izdajanje znanstvenih in strokovnih publikacij.

1. Snovanje, vodenje in izvajanje transnacionalnih projektov

V letu 2017 so se nadaljevali evropski projekti:

- (1) RefugeesIN,
- (2) P3AE - Spodbujanje izobraževanja starejših,
- (3) Silver Code - Srebrna koda.

Potrjeni so bili in pričeli so se evropski projekti:

- (4) SLIDE,
- (5) BBE,
- (6) LearnersMot.

Kot izvedenci smo sodelovali v projektih:

- (7) ODDA,
- (8) Bread Connects.

Zavrjnjeni so bili naslednji projekti, za katere je bila pripravljena ustrezna dokumentacija:

Websentur, s področja kulturnega turizma starejših,
Abassatour, ki naj bi bil posvečen vzgoji starejših turističnih vodnikov.

(1) RefugeesIN – Evropski film za socialno vključevanje beguncev

Erasmus+ K2 projekt

Trajanje projekta: 1. 11. 2016 – 31. 12. 2018

Projekt je nadaljevanje uspešno zaključenega projekta CINAGE, evropski film za dejavno staranje. V projektu CINAGE so partnerji s postopkom analogije tudi našli navdih za projekt Begunski časi. Podobnost je kot na dlani. Kakor starejše, tako tudi begunce obravnavamo skozi prizmo priročnih stereotipov. Ni nam treba imeti lastnih stališč. Preprosto verjamemo in ponavljamo, kar slišimo. Na begunce se nanašajo bodisi slabšalni stereotipi, ali pa na begunce gledamo skozi prizmo primitivne idealizacije, tj. pozitivnih stereotipov. Tako ostajamo v “konceptualnem tunelu”, kot pravi psiholog Boris Cyrulnik, trdno se držimo posredovanega in nepreverjenega mnenja in se bojimo. Česa? Sprememb!

Partnerji:

[AidLearn](#), Portugalska

[Centro Studi Citta di Foligno](#), Italija

[Dun Laoghaire Institute of Art, Design & Technology](#), Irska

[Greek Council for Refugees](#), Grčija

[Hamburger Volkshochschule](#), Nemčija

[Slovenska UTŽO](#), Slovenija

Izvedene dejavnosti – leto 2017

Vzpostavljanje privlačne celostne podobe projekta Begunski časi;
Oblikovanje brošure, zbirke 26-ih resničnih zgodb o uspešni vključitvi nekdanjih pribežnikov;
SUTŽO je prispevala štiri intervjuje;

Prevod brošure v slovenski jezik (78 strani);
Oblikovanje filmskega kataloga, ki vsebuje filme o zgodbah (izmišljenih ali resničnih) o vključevanju pribežnikov v družbo (20 strani);
Izvedba žariščne skupine; gledanje in analiza selekcioniranih evropskih filmov. Izbor dveh filmov;
Program tečaja, priročnik za študente izobraževalce odraslih in izvedence za evropski film (80 strani);
Prevod učbenika;
Interaktivna, tudi v slovenski jezik prevedena spletna stran, ki ponuja rezultate projekta vsem in brez omejitev.

<https://www.refugeesinproject.eu/sl/>

<https://www.refugeesinproject.eu/en/>

Projekcija filma Das Kind, maj 2017

Transnacionalna srečanja – leto 2017:

Dublin: srečanja se je udeležila Karina Sirk;
Hamburg, 4.-5. december. Srečanja se je udeležila Karina Sirk.

Širjenje vednosti o projektu in tematiki projekta

Članki so zvečine objavljeni na EPALE in spletni strani SUTŽO, v elektronskih novicah SUTŽO ter publikaciji Teklo je leto 2017.

[About Refugees' Social Inclusion and The Nature of Cinema >>](#)

[The French People Know That They Are French From The Very Beginning >>](#)

[About screening films on refugees in the RefugeesIN project >>](#)

[Unlike migrants, refugees don't have a choice >>](#)

[Dokumentarni filmi prebežnikov o spodbudnih zgodbah prebežnikov, izobraževanje izobraževalcev – nadaljevanje projekta CINAGE? >>](#)

[Objava intervjuja s Heleno Koder o dokumentarnem filmu na spletni strani EPALE >>](#)

[Enajsta šola v knjigarni: Luč, kamera, pogovor o filmu \(EPALE\) >>](#)

Dogodek

[Enajsta šola v knjigarni: Luč, kamera, pogovor o filmu \(MK\) >>](#)

(2) P3AE – Spodbujanje izobraževanja za tretje življenjsko obdobje

Erasmus+ K2 projekt

Trajanje: 1. 9. 2016 – 31. 8. 2018

Partnerji:

LatConsul, Latvija

[Kurzemes NGO](#), Latvija

[Kretinga Teacher Education Centre](#), Litva

[DomSpain](#), Španija

[Slovenska UTŽO](#), Slovenija

V posameznih evropskih državah je izobraževanje starejših različno organizirano. V večini držav težko naletimo na celostno organizirano in celostno delujočo univerzo za tretje življenjsko obdobje. Nemalokrat gre za omejeno izobraževalno ponudbo, izobraževalne vsebine za starejše od petdeset ali petinšestdeset let, "ponudbo", ki se priključi tisti za odrasle, ali si nadene zgolj ime univerza za tretje življenjsko obdobje. Nemalokrat ni jasne meje med izobraževanjem in pristočnimi dejavnostmi za starejše.

V projektu P3AE, ki ga sofinancira Evropska unija, se združujejo velika in trdno konceptualizirana Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje in druge partnerske ustanove iz drugih držav in okolij (Slovenija, Litva, Latvija in Španija oziroma Katalonija).

Med vsemi teče dragocena izmenjava izkušenj o organiziranosti in vsebini izobraževanja starejših, povezanosti nevladnih organizacij z občino, o vlogi občinskih centrov za starejše (v Latviji), izobraževanje starejših odraslih za osebno rast za starejše in osebe z invalidnostjo v španski Kataloniji itd.

Partnerji so skupaj izvedli raziskovanje o stanju izobraževanja za starejše v svojih državah tako z vidika študentov kot z vidika mentorjev, pripravili model in module za izobraževanje v tretjem življenjskem obdobju. Organizirali so dogodke po posameznih državah, izvedli eksperimentalno izobraževanje mentorjev za izobraževanje starejših, prizadevali so si za širjenje rezultatov projekta.

Cilji projekta:

- usposabljanje mentorjev in osebje na področju izobraževanja starejših;
- prispevanje k profesionalizaciji področja;
- omogočanje medkulturno učenje;
- posredno utrjevati identiteto starejših in krepiti njihove vezi z družbo;
- spodbuditi razvoj izobraževanja za starejše nad 50/65 let.

Izvedene dejavnosti - leto 2017:

So-oblikovali in prevedli smo spletno stran projekta.

Pripravili smo vprašalnik za ugotavljanje stanja v izobraževanju starejših.

Izvedli smo raziskavo o mentorjih.

Izvedli smo raziskavo o študentih.

Pripravili smo Slovensko poročilo o izobraževanju starejših pri nas.

Sodelovali smo pri pripravi evropskega poročila "benchmark".

Razvili smo program in izvedli petdnevno mednarodno izobraževanje s področja izobraževanja starejših v Ljubljani.

Pripravili smo on line tečaj: Did you say European identity? Did you say active ageing?

Širjenje vednosti o projektu in tematiki projekta:

[Skupno evropsko benchmark poročilo >>](#)

[O motivaciji starejših za učenje >>](#)

Presentation/project on the Slovenian Third Age University web page in Slovene	http://www.utzo.si/projekti/p3ae/
--	---

Presentation/project on the Slovenian Third Age University web page in English	http://www.utzo.si/en/projekti/p3ae-promoting-third-age-education/
--	---

Findeisen, D.: Znanje o starejših bo odslej potovalo med Slovenijo, Latvijo, Litvo in Španijo Riga, 16.-17. december 2016	www.utzo.si printscreen
---	---

Findeisen, D.: In Riga during the kick-off meeting of the P3AE project	https://ec.europa.eu/epale/en/content/riga-during-kick-meeting-p3ae-project
--	---

Findeisen, D.: O motivaciji (starejših) odraslih za učenje	https://ec.europa.eu/epale/sl/blog/o-motivaciji-starejsih-odraslih-za-ucenje
Findeisen, D., Sirk, K.: A Message from Slovenia	http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2016/12/A-message-from-Slovenia-P3AE.pdf
Findeisen, D.: V Erasmus+ projektu P3AE za Slovenijo pričakovana, a zdaj tudi potrjena spoznanja.	https://ec.europa.eu/epale/sl/content/v-eramus-projektu-p3ae-za-slovenijo-pricakovana-zdaj-tudi-potrjena-spoznaja
Findeisen, D.: Krasni novi svet ali medkulturno učenje v Reusu Reus, 3.-5. april 2107	http://www.utzo.si/krasni-novi-svet-ali-medkulturno-ucenje-v-reusu/
Findeisen, D.: Without multiculturalism Europe would not exist! In the project P3AE intercultural learning seems to be omnipresent by DUŠANA FINDEISEN, language: EN	https://ec.europa.eu/epale/en/blog/without-multiculturalism-europe-would-not-exist-project-p3ae-intercultural-learning-seems-be
Findeisen, D.: Poletna dogajanja na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje	printscreen
Findeisen, D.: Is (older) adult education just about methods? Lessons learned from the P3AE training by DUŠANA FINDEISEN, language: EN	https://ec.europa.eu/epale/en/blog/older-adult-education-just-about-methods-lessons-learned-p3ae-training
Findeisen, D.: P3AE, Promotion of the Third Age Education Is Being Coordinated by the Latvian LatConsul. 8th DANET NewsLetter (6.7)	http://en.danube-networkers.eu/newsletters/8/
Findeisen, D.: Spodbujanje izobraževanja v tretjem življenjskem obdobju, P3AE in evropska identiteta. Teklo je leto 2017, str. 50	http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2018/02/Teklo-je-leto-2017.pdf
Findeisen, D.: Ni vse med in mleko ali učimo se tudi iz negativnih spoznanj. Teklo je leto 2017, str. 41.	http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2018/02/Teklo-je-leto-2017.pdf

Mednarodno petdnevno usposabljanje v projektu P3AE v Ljubljani

(3) Srebrna koda (angl. Silver Code)

Erasmus+ K2 projekt

Trajanje projekta: 1. 9. 2016 – 31. 8. 2018

Številka projekta: 2016-1-LV01-KA204-022712

Partnerji:

Znanie, Bolgarija

Slovenska UTŽO, Slovenija

EM (EurocreaMerchant), Italija

Die Berater, Avstrija

AidLearn, Portugalska

UPT (Politehnična univerza Temišvar), Romunija

Univerza Wroclav, Poljska

Srebrna koda je projekt, v katerem sodeluje SUTŽO. Koordinator projekta je Znanie, Bolgarija. Gre za učenje starejših v povezavi z mlajšimi, programerji. Udeleženci eksperimentalnega tečaja se bodo spoznali s temelji programskega jezika, kasneje bodo sami učili druge starejše. V projektu gre hkrati tudi zaboljšanje kakovosti življenja starejših (zdravje, samozadostnost, osebnostna rast itd.).

Cilji:

Približati koncepte kodiranja starejšim študentom.
Pomagati jim, da premostijo psihološke ovire.
Usposobiti starejše za preprosto kodiranje.

Izvedene dejavnosti:

Priprava vprašalnika, izvedba raziskave o računalniških spretnostih.

Slovensko poročilo o stanju izobraževanja starejših in njihovih računalniških spretnostih v angleškem jeziku.

Sodelovanje pri skupnem Evropskem poročilu.

Priprava 5 enot učbenika, priročnika za računalniško učenje in programiranje.

Priprava in prevod, oblikovanje Newsletter št. 2.

Radijska oddaja v času European Code Week.

Animacijsko srečanje ob sodelovanje Katje Koren Ošljak, ambasadorke Code Week.

Transnacionalna srečanja – leto 2017:

Sofija, 2. februar 2017, Uvajalni sestanek projekta Srebrna koda. Udeležila se ga je Maša Bizovičar.

Ljubljana, 25.-26. maj 2017

Milano - udeležila se ga je Karina Sirk.

Transnacionalno srečanje v Ljubljani, 25. in 26. maj 2017

[Širjenje vednosti o projektu in tematiki projekta](#)

[E-newsletter >>](#)

[Tehnologija je za ljudi in vsi bi jo morali pomagati graditi >>](#)

[Ko programiranje resnično ni zgolj za programerje >>](#)

[O projektu Srebrna koda in CodeWeek-u 2017 >>](#)

[“Mrs Sirk, this is a wonderful idea” or The Silver Code Project >>](#)

[Technology is for people and everyone should be able to build it >>](#)

[Digital exclusion is an element of contemporary social exclusion in our networked society >>](#)

[When coding is not solely for coding experts >>](#)

[A message from Slovenia >>](#)

(4) SLIDE – Učenje s pripovedovanjem zgodb v digitalni Evropi

Projekt Erasmus+ K1

Trajanje projekta: 1. 11. 2017 – 31. 8. 2019

Partnerji:

[Fundacija Integraciji Społecznej FIS, Poljska](#)

[LUETEC, Libera Università Europea della Terza Età, Italija](#)

[Eesti People to People, Estonija](#)

[EOSA, Španija](#)

[Slovenska UŽTO, Slovenija](#)

Razvoj digitalnih kompetenc, zmožnosti uporabe digitalnih tehnologij. Gre za to, da izobraževalci z zaupanjem, pa tudi s kritično distanco, delujejo v tehnološki družbi, bodisi na delu bodisi v prostem času. Gre za uporabo temeljnih IKT spretnosti, uporabo računalnikov za pridobivanje, ocenjevanje, skladiščenje in gradnjo znanja ter sporazumevanje, sodelovanje v sodelovalnih mrežah in ob pomoči interneta. Partnerji v projektu SLIDE imajo zdaj lepo priložnost, da se učijo temeljnih IKT spretnosti in jih posredujejo drugim v obliki pripovedovanja zgodb (ljudskih zgodb, mitov itd). Izobraževalci bodo mentorje, izobraževalce, ponudnike izobraževanja odraslih in prostovoljce na tem področju. Projekt spodbuja uporabo digitalnih spretnosti v formalnem in neformalnem izobraževanju odraslih v Evropi. Narativna učna metoda postane sredstvo za spodbujanje učenja digitalnih spretnosti. SLIDE boljša tudi tehnološko pismenost manj izobraženih in starejših odraslih.

Cilji:

razviti in utrditi učne mreže,
povečati zmožnost delovanja na mednarodni ravni,
izmenjati zamisli,
ustvariti inovativne metode, usposabljanje,
ustvariti digitalne zgodbe malo izobraženih, starejših itd.,
usposabljanje starejših za rabo digitalnih metod.

Dejavnosti v letu 2017

Transnacionalno srečanje v Rzeszow na Poljskem

Širjenje vednosti o projektu in tematiki projekta

[The emerging story of the project slide, storytelling and learning in digital Europe >>](#)

(5) LearnersMot – How to trigger primary motivation for learning in low educated adults, using ICT tools?

Projekt ERAMUS+ KA 2

Trajanje: 1. 11. 2017 – 31. 12. 2019

Partnerji

Edensol Danmarc, Spain

[Eurocrea Merchant, Italy](#)

[UPI –Ljudska univerza Žalec, Slovenia](#)

[SUTŽO, Slovenia](#)

[Eurosuccess Consulting, Cyprus](#)

Večina izobraževalcev odraslih dobro obvlada delo z izobraženimi odraslimi študenti, a morda ne vedo prav dobro, kaj naj pričakujejo, ko se znajdejo skupaj z malo izobraženimi in malo kvalificiranimi. Morda jim primanjkuje znanja in spretnosti, morda ne najdejo pravih

strategij za motiviranje svojih študentov. Morda ne znajo izbrati življenjskih zgodb, ki privedejo do funkcionalne nepismenosti. Morda ne vedo, kako si pridobiti zaupanje študentov. Če pa malo izobraženi pridobijo nekaj samozavesti, če pozabijo na to, da ne želijo sprememb, lahko ostanejo v izobraževanju in ohranijo delovno mesto.

Cilji:

Izdelati učne strategije; za delo iz oči v oči in po spletu.
Sprožiti primarno motivacijo starejših delavcev.
Pripraviti uvodni raziskovalni vprašalnik .

Izvedene dejavnosti – leto 2017

Razvoj projektne vsebine
Članek in prevod Newsletter 1 [1st e-newsletter >>](#)
Priprava raziskovalnega vprašalnika
Sodelovanje pri pripravi spletne strani, prevod spletne strani

Transnacionalno srečanje

Žalec. Udeležili sta se ga Ana Krajnc in Dušana Findeisen.

Širjenje vednosti o projektu in tematiki projekta

[LearnersMot project indirectly targets 45 low educated workers >>](#)

[LearnesMot: Adult Students Feel Guilty For Being Low Educated >>](#)

(6) BBE – Gradimo mostove za Evropo

Erasmus +K A1

Trajanje: 1.10.2017 – 1.10.2019

Št. pogodbe: Erasmus+ KA 2, 2017-1-DE02-KA204-004188

Partnerji v tem projektu so v preteklosti izpeljali kar nekaj vrednih evropskih projektov. V vsakem od njih so odkrivali tudi lastne didaktične tehnike, metode in načine. Zdaj je čas, da naredijo povzetek teh.

Cilji:

analizirati in kategorizirati uporabljene metode,
ustvariti spletno "škatlo metodičnih pripomočkov",
razviti kriterije za analizo metod, ki jih bo moč uporabljati v evropskih programih izobraževanja odraslih in starejših odraslih in to z vidika razvoja (1) kritičnega razmisleka, (2) evropske zavesti, (3) solidarnosti in (4) lajšanja stereotipov.

Izvedene dejavnosti – leto 2017

Transnacionalno srečanje in konferenca v Ruse: priprava nastopov Dušane Findeisen (predstavitev UTŽO) in Mete Kutin (Metode v projektu Z menoj po mojem mestu).

Vsi projekti so bili večkrat predstavljeni v Elektronskih novicah SUTŽO v Teklo je leto 2017.

(7) Bread Connects

V projektu sta na usposabljanju v Sofiji sodelovali Meta Kutin in njena študentka Alenka Zupančič.

Za projekta Bread Connects in ODDO smo prevedli 30 strani besedila.

Izdelali smo "Znak prijateljstva", virtualno obdonavsko povezavo.

V pripravi je Urbani kruh – dogodek na prostem, kot nasledek sodelovanja na usposabljanju v Sofiji.

(8) ODDA. Creating Bridges for Europe, Bad Urach, julij 2017

Ana Krajnc in Dušana Findeisen sta bili vabljeni izvedenki na usposabljanju Creating Bridges for Europe in izvedli predavanji:

Krajnc, A.: Lifelong Learning for all-towards participation, building and protecting the union of Europeans;

Findeisen, D.: Civil society is different and it does make a difference.

2. Razvoj vsebinskega sodelovanja s partnerskimi ustanovami/združenji

DANET

Urejamo spletne strani DANET v angleškem in slovenskem jeziku.

Napisali smo 6. Newsletter DANET.

Udeležili smo se sestanka v Beogradu.

ENAJSTA ŠOLA V KNJIGARNI – 2017

Kot plod programskega sodelovanja z Mladinsko knjigo smo izvedli osem dobro obiskanih Enajstih šol, predavanj in nastopov za javnost.

Enajsta šola, december 2017

[Zakaj voda na kraških poljih presiha? O vodi na krasu, rastlinstvu in živalstvu na občasno poplavljenih kraških poljih](#)

Enajsta šola, november 2017

[Starejši se učimo. Teorija in praksa izobraževanja starejših](#)

Enajsta šola, oktober 2017

[Težave z branjem? Glavoboli? Utrujenost? Morda imate skotopični sindrom](#)

Enajsta šola, maj 2017

[Javorca, kraj spomina](#)

Enajsta šola, april 2017

[Umetnost branja in pripovedovanja: Paberkovanja o interpretaciji](#)

Enajsta šola, marec 2017

[Beneška Slovenija, iluzija in realnost, 2. del](#)

Enajsta šola, februar 2017

[So mostovi prostor življenja v mestu?](#)

Enajsta šola, januar 2017

[Svilna pot nekoč in danes](#)

3. Informiranje in osveščanje javnosti

TEKLO JE LETO - ELEKTRONSKE NOVICE SUTŽO

Izdali smo 8 številke elektronskih novic v skupnem obsegu 48 strani. Posamezna številka vsebuje v poprečju 10 selekcioniranih novic.

RADIJSKE ODDAJE

8. 6. 2017 Radio Slovenija 1, Oddaja Storž, [Skupina ZGODBOPISJE](#). Novinarka [Lucija Fatur](#)

Tokrat bodo slušatelji skupine Zgodbopisje predstavili program, v katerem se posvečajo pisanju kratkih zgodb. Kako zgodbe nastajajo, zakaj radi pišejo, so že prej pisali? Česa [...]

31. 8. 2017 Radio Slovenija 1, Oddaja Storž, [Novo študijsko leto UTŽO](#). Novinarka [Lucija Fatur](#)

Sodelovali so: Alijana Šantej, Petra Bališ, dr. Boštjan Plut, Klemen Blokar, mag. Olga Paulič Univerza za tretje življenjsko obdobje že vse od leta 1984 ponuja najrazličnejše programe izobraževanja po vsej Sloveniji. Jesen je spet čas za nov vpis, zato [...]

9. 11. 2017 Radio Slovenija 1, Oddaja Storž. Novinarka [Lucija Fatur](#)

Sodelovali so: [Dušana Findeisen](#), [Katja Koren Ošljak](#), [Karina Sirk](#).

V okviru Evropskega tedna računalniškega programiranja se je odvilo uvodno animacijsko usposabljanje za študente Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Digitalna izključenost (starejših) vodi v [...]

Pogovor o SUTŽO, Radio Ognjišče, Oddaja Modrost v očeh,
http://audio.ognjisce.si/oddaje/Modrost_v_oceh/2017

4. Izdajanje znanstvenih in strokovnih publikacij

MENTOR IN ZNANJE

Izšlo je pet števil spletnih publikacij Mentor in znanje:

O motivaciji starejših za učenje, januar 2017.

Kaj veste in česa ne veste o kompetencah izobraževalcev odraslih, februar 2017

Ob zaključku študijskega leta razmišljamo o evalvaciji, maj 2017

O nevladnih organizacijah, civilni družbi in dejavnem državljanstvu, september 2017

Mentor in animator, oktober 2017

5. Sodelovanje na konferencah, konceptualiziranje, organiziranje konferenc in posvetov

Ljubljana, 6. junij 2017 – Posvet Vseživljenjsko učenje, delo in razvoj - temelj srebrne ekonomije.

Skupina za razvoj srebrne ekonomije pri Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje je pripravila posvet z gornjim naslovom. O temi so razpravljali predstavniki vlade, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Obrtne zbornice Slovenije ter upokojeni strokovnjaki SUTŽO in ZDUS.

Posveta so se udeležili:

Ana Krajnc: Srebrna ekonomija kot nova podoba dejavne starosti in Strategija razvoja dolgožive družbe,

Dušana Findeisen. "Koncept in prakse srebrne ekonomije. Smo na pravi poti?" Prispevek za konferenco Vseživljenjsko učenje in delo – podlaga za razvoj srebrne ekonomije ter Jože Gričar in moderator Dušan Snoj.

Konferenci je sledil "Memorandum" v slovenskem in angleškem jeziku. [Več >>](#)

V letu 2016 smo se udeležili posveta in leta 2017 je izšel zbornik znanstvenih prispevkov z enakim naslovom:

Starost – izzivi historičnega raziskovanja

in pripravili smo prispevek:

Findeisen, D. [Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje – oranje in utrievanje poti k družbeno zaznani in prepoznani dejavni starosti, Slovenian Third Age University – paving and strengthening the way towards socially perceived and recognised active ageing](#)

Na konferenci pod okriljem Slovenske nacionalne komisije za UNESCO Skozi knjige k pogovoru o starosti, smo nastopili s prispevkom:

Findeisen, D. Luč, kamera, akcija – s filmom do nove podobe starosti.

INŠTITUT ZA DISLEKSIJO

Uvod

Leto 2017 je bilo za Inštitut za disleksijo še bolj uspešno kot preteklo. Predvsem na področju skotopičnega oz. Irlen sindroma je bil storjen izjemen korak. Dve sodelavki inštituta, Ljubica Kosmač in Polona Kelava, sta v tem letu uspešno pridobili mednarodno licenco Irlen za diagnostike skotopičnega sindroma ter na osnovi dela, začetega na Inštitutu za disleksijo, ustanovili Inštitut za skotopični sindrom oz. pridobili pravico do odprtja Irlen klinike. Razširila se je mreža presojevalcev skotopičnega sindroma v Sloveniji. Sodelavci inštituta so bili povabljeni k izvedbi veliko večjega števila predavanj na temo skotopičnega sindroma kot preteklo leto, s čimer smo nadaljevali z osveščanjem o skotopičnem sindromu pri nas ter o možnih oblikah pomoči, prav tako pa so v prvi polovici leta potekala ostala mesečna predavanja na temo disleksije.

Poslanstvo in dejavnosti

Inštitut za disleksijo, ki deluje kot sekcija Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost, je bil ustanovljen leta 2015 na podlagi 20-letnih izkušenj na področju **disleksije in skotopičnega sindroma**. Inštitut združuje strokovnjake s področja vzgoje in izobraževanja, pedagogike in andragogike, ki so visoko motivirani in usposobljeni. S svojim delom Inštitut prispeva k večanju razumevanja disleksije, skotopičnega sindroma in oseb z disleksijo in/ali skotopičnim sindromom na nacionalni in mednarodni ravni.

Zaradi velikih potreb po pomoči otrokom, staršem in šolam iz vse Slovenije se s širjenjem obsega našega dela vse več otrok in odraslih obrača na naše strokovnjake, predvsem po priporočilu zadovoljnih uporabnikov. Prav tako z ozaveščanjem o disleksiji in o skotopičnem oz. Irlen sindromu vse več ljudi spoznava, da je morda prav delo Inštituta za disleksijo odgovor na njihove težave.

Inštitut daje poseben poudarek povezovanju raziskovanja, učenja in prakse ter si v skladu z razvojem in informacijsko družbo prizadeva za širjenje sodobnega pogleda na disleksijo, drugačnost in enkratnost osebe. Predvsem se zavzema za **odpravljanje stigmatizacije** oseb z disleksijo in negativnega odnosa do njih v javnosti. V informacijski družbi postajajo osebe z

disleksijo vse bolj zaželene, saj imajo lastnosti, ki jih ta najbolj potrebuje: njihov svet je poln novih idej in zamisli, odlikuje pa jih tudi izjemna ustvarjalnost.

Inštitut se posveča tudi trajnim prizadevanjem za odkrivanje »neodkritih oseb z disleksijo«, uspešnih učencev, zmagovalnih podjetnikov, sposobnih strategov in priznanih umetnikov. Odrasli lahko pojasnijo, s **kakšnimi strategijami** so si pomagali in jih sami razvili na poti do uspešnosti, če so jih pri šolanju ovirale nekatere izpadle nevrološke sposobnosti. Predstavijo lahko, kako so prišli do svojih uspehov in da ni nič narobe, če nekdo raje nekaj nariše, kot bi napisal. Oseba z disleksijo se lahko zanaša na izvirnost in bujno domišljijo, slabo pa se obnese pri kopiranju in mehničnem učenju.

Inštitut za disleksijo omogoča **ugotavljanje disleksije in sindroma skotopične občutljivosti oz. Irlen sindroma** (testiranje z Irlen testom po bralno-zaznavni lestvici, ugotavljanje ustrezne barve za posameznika preko barvnih folij in določanje individualnih barvnih očal). V letu 2017 je bilo za disleksijo testiranih 13 oseb, izvedene pa so bile tri ure svetovanja s področja disleksije. Za skotopični sindrom je bilo testiranih 187 oseb. Nadaljevali smo povezovanje z Irlen kliniko v Londonu in strokovnjakom za skotopični sindrom Alanom Pennom, ki je v letu 2017 v Sloveniji testiral otroke in odrasle z bralnimi težavami in/ali z izraženo občutljivostjo na svetlobo za individualna barvna očala in kar 118 osebam pomagal do barvnih očal. Sodelovanje je omogočil donator Inštituta za disleksijo Luka Križaj, za otroke iz socialno šibkejših okolij pa je sredstva za Irlen barvne leče doniral Rotary Club Ljubljana. Trem otrokom iz socialno šibkejšega okolja so bile Irlen barvne leče in pregled krite delno, nekaj denarja pa čaka na testiranja v letu 2018.

Na Inštitutu izvajamo:

- ◇ obravnavo otrok in odraslih z disleksijo in/ali skotopičnim sindromom;
- ◇ posvetovanja z odraslimi osebami z disleksijo in/ali skotopičnim sindromom o prednostih in težavah v vsakdanjem in poklicnem življenju;
- ◇ strokovna predavanja in izobraževalna srečanja o disleksiji in skotopičnem sindromu za šole, starše, lokalne skupnosti in druge zainteresirane;
- ◇ nacionalne in mednarodne projekte na področju disleksije in skotopičnega sindroma.

Na Inštitutu omogočamo:

- ◇ nakup barvnih folij;
- ◇ testiranje za barvna očala v sodelovanju z Irlen Clinic iz Londona.

Na Inštitutu razvijamo in skrbimo za:

- ◇ načine, kako spodbujati zanimanje in motivacijo za učenje pri otrocih, mladostnikih in odraslih osebah z disleksijo;
- ◇ usposabljanja za mentorje, prostovoljce, inštruktorje in druge, ki delajo z osebami z disleksijo;
- ◇ uporabo raziskovalnih rezultatov v praksi;
- ◇ ozaveščanje o pomenu izobraževanja oseb z disleksijo;
- ◇ ozaveščanje javnosti o disleksiji v odraslosti;
- ◇ publiciranje člankov, priročnikov in knjig o disleksiji in skotopičnem sindromu.

Sodelavci Inštituta so:

- ◇ Ljubica Kosmač, prof., direktorica,
- ◇ prof. dr. Ana Krajnc,
- ◇ doc. dr. Polona Kelava,
- ◇ dr. Dušana Findeisen.

Testiranja

Testiranja za ugotavljanje disleksije in sindroma skotopične občutljivosti so potekala vse dni v tednu na Inštitutu za disleksijo, Poljanska cesta 6. Testiranje za skotopični sindrom poteka v dveh delih. V prvem delu se pridobi anamneza, s katero se ugotovi, ali je skotopični oz. Irlen sindrom pri posamezniku sploh prisoten, prav tako pa se ugotovi stopnja resnosti skotopičnega sindroma. V drugem delu opravimo testiranje z barvnimi folijami, kjer ugotovimo posameznikov odziv na barve, oboje pa z dokaj visoko napovedljivostjo pokaže, ali gre tudi za kandidata za barvna očala.

Poročilo o delu Inštituta za disleksijo v letu 2017

Delovanje Inštituta za disleksijo

Inštitut za disleksijo je bil ustanovljen na rednem občnem zboru društva februarja 2015, Svet Inštituta pa je začel z delom avgusta 2015. Iz zasebne lasti je prof. dr. Ana Krajnc dala inštitutu komplet barvnih folij, vso dosedanje dokumentacijo o 20-letnem delu in spremljajoče gradivo. Dokumentacija se hrani v pisarni Inštituta za disleksijo, v predprostoru predavalnice št. 5. V letu 2017 smo v okviru Inštituta izvedli več testiranj disleksije in testiranj po Irlen metodi ter predavanj na temo skotopičnega sindroma, v primerjavi z letom 2016 je bilo testiranj skoraj enkrat več.

Svet Inštituta

Člani Sveta se sestajajo po potrebi. Direktorica in vodja pisarne skličeta sejo članov Sveta v skladu z aktualnimi potrebami in dogodki ali na pobudo ostalih članov Sveta.

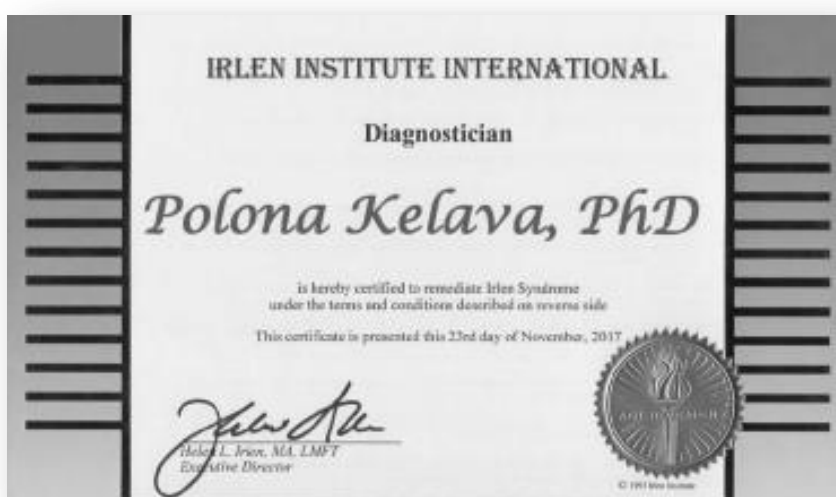
Svet Inštituta so v letu 2017 sestavljale: prof. dr. Ana Krajnc, Ljubica Kosmač, prof., direktorica, doc. dr. Polona Kelava in dr. Dušana Findeisen.

Usposabljanje sodelavk za testiranje z Irlen metodo

Odziv na predavanja o skotopičnem sindromu po Sloveniji, ki jih je izvajala Ljubica Kosmač, prof., v letih 2014 in 2015, v letu 2016 pa Polona Kelava, je bil odmeven in na testiranja so se na priporočilo učiteljev prijavljali starši iz raznih krajev Slovenije, ki so tovrstne težave prepoznali pri svojih otrocih. Delno so k temu prispevali tudi članki in radijske oddaje. Zaradi povečanega povpraševanja in na osnovi izkušenj prof. dr. Ane Krajnc so v začetku leta mednarodno licenco za Irlen presojevalce pridobile: prof. dr. Ana Krajnc, Ljubica Kosmač, prof., doc. dr. Polona Kelava in Meta Žgur.

Pridobitev licence za Irlen diagnostika konec leta 2017

Direktorica inštituta Ljubica Kosmač, prof., in doc. dr. Polona Kelava, sta konec novembra 2017 pridobili tudi licenco za Irlen diagnostika.

Testiranje in delo z uporabniki

Testiranja so potekala vsak petek v mesecu, proti koncu leta pa tudi ob drugih dnevih, saj so se potrebe po testiranjih izredno povečale. Sproti so bila pripravljena tudi strokovna mnenja in poslana testirancem, ki so bili po potrebi vabljeni še na dodatna srečanja in svetovanja. Polona Kelava je priskrbela ustrezne folije in sporočala želje po individualnih pregledih za barvna očala za strokovnjaka za skotopični sindrom Alana Penna z Irlen Clinic iz Londona Ljubici Kosmač, prof., ki je na podlagi tudi drugih povpraševanj pripravila seznam za preglede.

Vodila je tudi vso komunikacijo z londonskim strokovnjakom in prijavljenimi osebami, teh je bilo v letu 2017 že 118, dogovorila se je tudi za prostor za testiranja na Osnovni šoli Ledina v Ljubljani, katerega najemina je bila delno krita iz donacije, nekaj testiranj pa je potekalo tudi na Univerzi za tretje življenjsko obdobje, v predavalnici št. 6. V letu 2017 smo testirali 187 otrok in odraslih za skotopični oz. Irlen sindrom.

Izvedba usposabljanja za presojevalce skotopičnega oz. Irlen sindroma

Zaradi velikih potreb v praksi je policentrični razvoj testiranja skotopičnega sindroma nujen. V začetku naj bi se razširile možnosti prav z usposabljanjem in delovanjem strokovnjakov na posameznih šolah. V letu 2017 je na Inštitutu za disleksijo v mesecu juniju potekalo usposabljanje za presojevalce sindroma skotopične občutljivosti oz. Irlen sindroma, in sicer za presojevalce na posameznih šolah po Sloveniji, pa tudi v drugih ustanovah. Ljubica Kosmač, prof., je vodila sodelovanje z izvajalcem usposabljanja, Alanom Pennom z Irlen Clinic London, kot tudi ostale priprave na usposabljanje. Izvedba usposabljanja za 14 prijavljenih oseb je potekala 9. in 10. junija 2017. Udeleženci usposabljanja so prejeli tudi gradivo: priročnike za testiranje, tri knjige avtorice Helen Irlen in vse potrebno gradivo za izvedbo testnega presojanja pred pridobitvijo certifikatov, vključno s kompletom 40 folij za testiranje.

Do konca leta 2017 je certifikate za presojevalce skotopičnega oz. Irlen sindroma pridobilo 9 presojevalcev iz različnih inštitucij po celi Sloveniji ter ena specialna pedagoginja s Hrvaške.

Pridobitev certifikatov leta 2017 – usposabljanje za Irlen diagnostike v letu 2017 in ustanovitev Inštituta za skotopični sindrom oz. Irlen klinike

V letu 2017 je potekalo usposabljanje za pridobitev licence za Irlen diagnostika (za določanje individualnega odtenka barvnih očal). Za prigrasitev k usposabljanju za licenco diagnostika je potrebno opraviti določeno število uspešnih testiranj za folije in uspešnih asistenc pri diagnosticiranju barvnih očal ter študij obsežne literature.

Oboje sta uspešno opravili direktorica Inštituta za disleksijo, Ljubica Kosmač, prof., in doc. dr. Polona Kelava, ter konec novembra 2017 pridobili licenci za Irlen diagnostika.

Zaradi prostorske stiske, ki ni omogočala testiranja vse dni v tednu (povprečen čas čakanja čakajočih na testiranje je bil zato proti koncu leta 2017 že 8 mesecev), sta Ljubica Kosmač, prof., in doc. dr. Polona Kelava ustanovili Inštitut za skotopični sindrom oz. na osnovi svojih pridobljenih licenc diagnostika dobili dovoljenje za ustanovitev Irlen klinike, ki začneja z delom 1. 1. 2018 na novi lokaciji in ostaja v tesnem sodelovanju z našim Inštitutom za disleksijo.

Ukvarjanje z disleksijo ostaja domena Inštituta za disleksijo, prav tako pa bosta obe inštituciji od vsega začetka v tesnih stikih in povezano sodelovali z namenom pomagati tistim, ki potrebujejo pomoč ene ali druge diagnostike.

Inštitut za disleksijo na Facebook strani

Inštitut za disleksijo ima svojo Facebook stran, ki nudi vpogled v razne oddaje, video prispevke, aplikacije, članke o disleksiji in skotopičnem sindromu:

<https://www.facebook.com/disleksijainstitut/>

Facebook stran Inštituta za disleksijo je v letu 2017 urejala Polona Kelava. Zanimanje je veliko in je naraščalo, prav tako obseg objav. Zaradi vse večjega števila Irlen barvnih očal v Sloveniji smo objavljali tudi uspešne zgodbe (primerjava kvalitete življenja pred in z očali), ki naletijo na velik odziv.

Inštitut za disleksijo na domači strani SUTŽO

Leta 2016 je bila postavljena spletna stran Inštituta za disleksijo na domači strani Slovenske UTŽO in se je vsebinsko dopolnjevala tudi v letu 2017. Dostopna je na: www.utzo.si, kjer ima svojo podstran: <http://www.utzo.si/o-institutu-za-disleksijo/>.

Sodelovanje z mediji

Člani Inštituta so pripravili več pisnih prispevkov (revija Ženska), sodelovali v radijski oddaji o skotopičnem sindromu (Med štirimi stenami) ter v javnem programu SUTŽO Enajsta šola v knjigarni Konzorcij. Zavedajo se, da je sodelovanje z mediji zelo pomembno, predvsem z vidika ozaveščanja javnosti.

Predavanja, ki jih je organiziral Inštitut za disleksijo v letu 2017

Predavanja na Inštitutu za disleksijo

- 20. marec 2017: prof. dr. Zvezdan Pirtošek, dr. med.: Možgani, evolucija in branje. Pogled nevrologa na evolucijo branja in mehanizme disleksije
- 24. april 2017: mag. Nataša Vanček, prof. def.: AFS metoda za premagovanje težav pri disleksiji
- 22. maj 2017: Dušica Kunaver, prof.: Kako pomagam učencu pri učenju?

V drugi polovici leta predavanj nismo organizirali zaradi preobilice dela s pridobitvijo certifikatov za Irlen diagnostike.

Predavanja izven Inštituta za disleksijo

- predavanja na šolah:

- ◇ 11. maja 2017: Predavanje na Osnovni šoli Franc Rozman Stane Ljubljana: Ljubica Kosmač, prof.: Da skotopični sindrom ne bi bil problem. Skotopični sindrom – Irlen sindrom. Predavanje o skotopičnem oz. Irlen sindromu s poudarkom na prepoznavanju le-tega ter z ustreznimi prilagoditvami v šoli
- ◇ 16. maja 2017: Predavanje na Osnovni šoli Antona Tomaža Linhart v Radovljici: doc. dr. Polona Kelava: Kako pri bralnih in drugih težavah pomagajo barve? Predavanje o skotopičnem sindromu
- ◇ 6. junija 2017: Predavanje na Osnovni šoli Danila Lokarja Ajdovščina: doc. dr. Polona Kelava: Kako pri bralnih in drugih težavah pomagajo barve? Predavanje o skotopičnem sindromu
- ◇ 25. avgusta 2017: Predavanje na Osnovni šoli Preserje: doc. dr. Polona Kelava: Kako pri bralnih in drugih težavah pomagajo barve? Predavanje o skotopičnem sindromu
- ◇ 9. oktobra 2017: Predavanje na Osnovni šoli Cvetka Golarja Škofja Loka: doc. dr. Polona Kelava: Kako pri bralnih in drugih težavah pomagajo barve? Predavanje o skotopičnem sindromu
- ◇ 26. oktobra 2017: Predavanje na Osnovni šoli Dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica: doc. dr. Polona Kelava: Kako pri bralnih in drugih težavah pomagajo barve? Predavanje o skotopičnem sindromu

- predavanja drugje:

- ◇ 9. januar 2017: Predavanje v organizaciji Občine Trzin: dr. Polona Kelava: Kako pri bralnih in drugih težavah pomagajo barve? Predavanje o skotopičnem sindromu.
- ◇ 23. januarja 2017: Predavanje v Inštitutu RS za rehabilitacijo »Soča«: dr. Polona Kelava: Skotopični sindrom v povezavi s poškodbami glave. Predavanje je bilo namenjeno zdravnikom in drugemu zdravstvenemu osebju, ki se ukvarja s posledicami poškodb glave.
- ◇ 6. marca 2017: Predavanje v organizaciji Občine Trzin: prof. dr. Ana Krajnc: Odkrivanje talentov pri osebah z disleksijo. »Drugačen sem.«
- ◇ 23. marca 2017: Predavanje v organizaciji Ljudske univerze Radovljica: Ljubica Kosmač, prof., in dr. Polona Kelava: Kako pri bralnih in drugih težavah pomagajo barve? Predavanje o skotopičnem sindromu
- ◇ 24. marca 2017: Predavanje na mednarodni konferenci optikov in optometristov v Portorožu: Optika 2017: Alan Penn: Scotopic Sensitivity / Irlen Syndrome
- ◇ 25. marca 2017: Predavanje na mednarodni konferenci optikov in optometristov v Portorožu: Optika 2017: Alan Penn: Irlen Syndrome – Introduction
- ◇ 3. oktobra 2017: Predavanje v organizaciji Knjigarne Konzorcij in Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje: Enajsta šola pod mostom: Predavanje o skotopičnem sindromu
- ◇ 8. novembra 2017: Predavanje v organizaciji Ipak inštituta v Velenju: doc. dr. Polona Kelava: Kako pri bralnih in drugih težavah pomagajo barve? Predavanje o skotopičnem sindromu; na predavanje so bili vabljeni učitelji in šolski svetovalni delavci iz osnovnih in srednjih šol zgornje-savinjske in šaleške regije.
- ◇ 15. novembra 2017: Predavanje v organizaciji Kosovelove knjižnice Sežana v Knjižnici Komen: doc. dr. Polona Kelava: Kako pri bralnih in drugih težavah pomagajo barve? Predavanje o skotopičnem sindromu
- ◇ Skotopični sindrom je bil v letu 2017 predstavljen najrazličnejšim skupinam študentov andragogike (v glavnem v programu PAI) v Ljubljani, Novi Gorici in v Mariboru.

Poleg navedenega smo v letu 2017 navezali mnoge stike z najrazličnejšimi inštitucijami, s katerimi načrtujemo sodelovanje v letu 2018, med drugimi s Filozofsko fakulteto v Ljubljani.

DRUGE DEJAVNOSTI ZDRUŽENJA

Projekt Pridobivanje temeljnih kompetenc

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je v letu 2017 nadaljevala z izvajanjem programov v projektu »Pridobivanje temeljnih kompetenc 2016-2019«. Projekt financirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS. Projekt poteka od 17. 6. 2016 do 31. 3. 2019.

Koordinator projekta oziroma konzorcija partnerskih organizacij je Javni zavod Cene Štupar Ljubljana. V projektu sodelujejo naslednje organizacije: B2 d. o. o., Mednarodni center za prenos znanja d. o. o., Micro Team, družba za računalniški inženiring d. o. o., Srednja ekonomska šola Ljubljana in Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje (SUTŽO). Od januarja do konca marca 2017 je projekt v imenu SUTŽO vodila Maša Bizovičar, od aprila 2017 dalje ga vodi Petra Bališ.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje izvaja v projektu izobraževalne programe za pridobivanje digitalnih kompetenc in osnovno sporazumevanje v angleščini. Udeležba v programih je brezplačna.

Cilj projekta je izboljšati temeljne in poklicne kompetence ciljne skupine manj izobraženih zaposlenih (manj kot 4-letna srednja šola oziroma ISCED 1-2), starejših od 45 let. Namen projekta je povečati vključenost zaposlenih v vseživljenjsko učenje ter izboljšati njihove kompetence zaradi potreb trga dela, večje zaposljivosti in mobilnosti ter osebnega razvoja in delovanja v sodobni družbi.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje izvaja dva neformalna programa za pridobivanje temeljnih digitalnih kompetenc: *Google – okno v svet* in *Pametne naprave v službi in doma*. Programa sta namenjena tistim, ki imajo le osnovno znanje za delo z računalnikom, internetom, pametnim telefonom ali tablico in so manj kompetentni za delo v digitalnih okoljih ter potrebujejo osnovne veščine za učinkovito elektronsko komuniciranje.

Temeljni namen programa *Google – okno v svet* je udeležencem omogočiti, da ponovijo in nadgradijo znanje uporabe interneta in elektronske pošte ter se seznanijo s prednostmi in možnostmi računalniških programov, Googlovih storitev ter aplikacij v oblaku. Namen programa *Pametne naprave v službi in doma* je poznavanje uporabe pametnih naprav – pametnega telefona in tablice, ter spoznavanje prednosti in možnosti uporabe le-teh.

Cilj programov je pridobiti digitalne kompetence in znanje za lažje in hitrejše vključevanje v delovne procese ter širitev zmožnosti komuniciranja v delovnem procesu.

Univerza za tretje življenjsko obdobje je v letu 2017 izvedla tri programe za pridobivanje temeljnih digitalnih kompetenc, od tega dve izvedbi programa *Pametne naprave v službi in doma* in eno izvedbo programa *Google – okno v svet*. Skupaj je bilo v program pridobivanja temeljnih digitalnih kompetenc vključenih 33 udeležencev. Vsi so program uspešno zaključili, 31 udeležencev je bilo starejših od 45 let.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje izvaja tudi neformalni program za pridobivanje temeljnih kompetenc znanja tujega jezika z naslovom *Mozaik v angleškem jeziku*. Cilj programa je razvijanje veščin, ki jih zaposleni potrebujejo za učinkovito delo in komunikacijo s strankami v angleščini. Udeleženci se v programu seznanijo z izborom besedišča in slovničnih struktur, ki so potrebne za delo in komunikacijo s strankami. Cilj je tudi spoznavanje uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije za delo s strankami kot tudi v pomoč pri nadaljnjem učenju tujega jezika.

Program učenja tujega jezika izvajamo v obliki praktičnih delavnic. Udeleženci preko iger vlog in igranih situacij aktivno sooblikujejo program in se usposablajo za samostojno rabo angleščine. V letu 2017 smo izvedli tri neformalne programe učenja tujega jezika, vanje je bilo vključenih 34 udeležencev, starejših od 45 let.

SUTŽO je v letu 2017 v okviru tega projekta izvedla tudi program *Komunikacijske veščine* za zaposlene v podjetju JUB-H d. o. o., Dol pri Ljubljani, v katerega je bilo vključenih 15 udeležencev, od tega 7 moških. Cilj programa je dvig samozavesti in samopodobe za samostojnejše opravljanje delovnih procesov,boljšanje retoričnih sposobnosti, obvladovanje čustev in reševanje konfliktov. Udeleženci so v programu razvijali veščine uspešne komunikacije na delovnem mestu s strankami, sodelavci, nadrejenimi in poslovnimi partnerji.

Specialna knjižnica

Specialna knjižnica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje je namenjena raziskovalcem, mentorjem, starejšim študentom, novinarjem, še posebej pa študentom fakultet, ki prihajajo na organizirano študijsko prakso in preučujejo različna vprašanja starejših, bodisi osebna bodisi družbena.

V letu 2017 je knjižnico obiskalo 35 obiskovalcev; večina je bila študentov in mentorjev UTŽO ter študentov redne Univerze v Ljubljani. V letu 2017 smo izposodili 49 knjižničnih enot.

Knjižnica šteje skupno 1992 enot. Knjižnično gradivo je javno objavljeno v elektronski obliki na naši domači spletni strani: www.utzo.si/knjiznica/knjiznicno-gradivo/

V letu 2017 smo knjižnico dopolnili z 48 novimi knjižničnimi enotami.

Knjižnično gradivo urejata in vodita evidenco izposoje Urša Kramberger in Tanja Senica.

Gradivo knjižnice je urejeno po lastnem sistemu, tj. glede na najpogostejša področja, ki smo jih prepoznali in prevladujoče ključne besede. Vsebinska področja, v katere je knjižnično gradivo razdeljeno, imajo svoje oznake (v oklepaju) in so naslednja:

- Raziskovalne naloge (RN): 57 enot;
- Strokovne in predstavitvene publikacije UTŽO (SPU): 112 enot;
- Izdelki študijskih krožkov (IŠK): 51 enot;
- Študijska praksa študentov (ŠP): 26 enot;
- Članki o izobraževanju starejših v Andragoških spoznanjih (ČAS): 38 enot;
- Andragoška spoznanja (AS): 76 enot;
- Umetnost (U): 16 enot;
- Umetnostna zgodovina (UZ): 18 enot;
- Psihogeriatrija (PG): 14 enot;
- Starejši in prostovoljstvo (SiP): 51 enot;
- Gerontologija (G): 102 enot;
- Socialna gerontologija (SG): 147 enot;
- Socialno varstvo (SV): 74 enot;
- Narodopisje (NAR): 99 enot;
- Andragogika (ANDR): 403 enot;
- Jezikoslovje (JEZ): 28 enot;
- Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje (SU): 146 enot;
- Drugo knjižno gradivo (DG): 301 enot;
- Avdio-video gradivo (AVG): 185 enot;
- Disleksija (DIS): 48 enot.

Mentorstvo študentom

V letu 2017 smo na Univerzi za tretje življenjsko obdobje omogočili andragoško prakso, opazovalno študijsko prakso ali svetovali pri raziskovalnih nalogah 16 študentom fakultet Univerze v Ljubljani in Univerze na Primorskem.

Omogočili smo sodelovanje študentov UTŽO v raziskovalnih nalogah in projektih raziskovalnih in znanstvenih inštitutov ter univerz v Sloveniji in tujini.

Blanki Koščak Tivadar, mag. fizioterapije in študentki doktorskega študija Kineziologije na Zdravstveni fakulteti v Ljubljani, smo omogočili sodelovanje študentov UTŽO v njeni doktorski raziskavi »Dodajmo življenje letom«. V raziskavi je želela preveriti, v kolikšni meri telesne vaje vplivajo na delovanje možganov in kognitivne funkcije starejših oseb.

Študentom 1. letnika magistrskega študija Zdravstvene nege na Fakulteti za vede o zdravju Izola smo omogočili sodelovanje študentov UTŽO v njihovi raziskavi o merjenju zdravstvene pismenosti starejše populacije.

Študenti UTŽO so sodelovali v fokusni skupini Javnega zavoda Kinodvor, v izvedbi raziskave o zadovoljstvu uporabnikov filmskega abonmaja »Filmska srečanja ob kavi – abonma za poznejša leta«.

Študenti UTŽO so sodelovali v študiji Inštituta za klinično nevrofiziologijo UKC Ljubljana o vplivu zdravil na motorične odzive pri nevrodegenerativnih obolenjih.

Petim študentom Filozofske fakultete v Ljubljani smo v marcu in aprilu omogočili 15-urno andragoško opazovalno prakso v okviru njihovega pedagoško usmerjenega magistrskega študija na FF: Mihaeli Strmečki, Tanji Senica, Samu Korelcu, Lari Kolar in Ani Miloševič.

Dr. Sylwia Badowska s Fakultete za management Univerze v Gdansku je med študenti UTŽO izvedla raziskavo o odnosu starejših potrošnikov do inovativnih izdelkov visoke tehnologije. Raziskava je primerjalno zajela več evropskih držav (Poljsko, Češko, Litvo in Slovenijo).

Študentom 2. letnika Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani smo omogočili sodelovanje študentov UTŽO v spletni anketi, s katero so preučevali možnost uporabe aplikacije na mobilnem telefonu za iskanje in rezervacijo parkirnih mest.

Ivi van Hoek in Nives Sosič, študentkama 2. letnika psihologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani, smo svetovali pri pripravi seminarske naloge o izobraževanju starejših odraslih. Alijana Šantej jima je podala ustno predstavitev poslanstva in dejavnosti UTŽO ter značilnosti izobraževanja starejših in jima svetovala glede literature za pripravo seminarske naloge.

Klara Furjan, študentka 3. letnika pedagogike in andragogike Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, je v naši organizaciji opravljala 80-urno andragoško prakso. Obiskala je več javnih dogodkov UTŽO in študijske skupine, v katerih je vstopila v neposreden stik z udeleženci izobraževanja in mentorji ter spoznavala način dela in učenja starejših na UTŽO. Za samostojno nalogo je uredila pregled javnih objav o UTŽO v medijih v letu 2017.

Skladno z načrtom andragoške prakse, ki sva ga predhodno pripravili skupaj, se je udeležila izobraževalnih srečanj v študijskih skupinah UTŽO: *Trgi, ulice in stavbe okoli nas* (mentorica arh.

Meta Kutin), *Rastlinstvo Slovenije* (mentor Andrej Hren), *Ljubljana, moje mesto in svet okoli nas* (mentor dr. Damir Josipovič), *Italijanščina* (mentorica Kristina Bertok), *Človek in njegove pisave* (mentorica Marija Močnik), *Ruščina* (mentorica Tjaša Pavšič Klasinc). S to udeležbo je pridobila neposredno izkušnjo o učenju starejših, metodah dela in skupinski dinamiki v študijskih skupinah na UTŽO.

Udeležila se je tudi več javnih programov in dogodkov UTŽO v novembru in decembru: javnega predavanja v programu *Enajsta šola v knjigarni* (predstavitel knjige avtorice prof. dr. Ane Krajnc *Starejši se učimo*), javnega predavanja v izobraževalnem ciklu *Podobe časa* (predavanje Neve Sosič *Lepo vedenje je način življenja*), filmske predstave *Trgovski potnik* v abonmaju *Srečamo se v kinu* in prodajne *Razstave punčk* skupine prostovoljk UTŽO Ljubljana. Sodelovala je tudi pri pripravi in organizaciji teh dogodkov.

Programi organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah

Znanje ima največjo vrednost in se najbolj krepi, kadar spoznamo, da naše znanje in spretnosti potrebujejo tudi drugi. Zato smo na UTŽO Ljubljana uvedli več modelov vzporednega izobraževanja in prostovoljskega dela v javnih kulturnih, izobraževalnih, humanitarnih in sorodnih organizacijah.

V Botaničnem vrtu Univerze v Ljubljani že več let deluje skupina prostovoljcev, slušateljev UTŽO, ki se po predhodnem usposabljanju vključujejo v organizirano prostovoljno delo v Botaničnem vrtu. Program poteka pod imenom *Vrtni prostovoljci v Botaničnem vrtu*, vanj je bilo v letu 2017 vključenih 11 študentov UTŽO Ljubljana.

Programsko partnersko sodelovanje imamo razvito tudi s Prirodoslovnim muzejem Slovenije, v okviru katerega deluje študijska skupina *Narava – znana neznanka*, ki jo vodi kustosinja muzeja dr. Staša Tome. Člani te in drugih študijskih skupin UTŽO Ljubljana se vključujejo v delo muzeja kot *prostovoljni kulturni mediatorji* (vodijo delavnice za otroke, vodijo obiskovalce po razstavi *Dotikanje* dovoljeno ipd.). Skupina pod mentorstvom dr. Staše Tome ob zaključku študijskega leta pripravi razstavo, s katero javnosti predstavi svoje delo v tekočem študijskem letu. Tako so se člani skupine 24. maja v Prirodoslovnem muzeju Slovenije predstavili s tematsko razstavo *Novice iz narave: Morje*.

Študenti UTŽO kot prostovoljni kulturni mediatorji delujejo tudi v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje Ljubljana, kjer sodelujejo pri pripravi razstav in urejajo arhivsko gradivo muzeja.

V študijskem krožku *Umetnost pripovedovanja* člani skupine razvijajo veščine in tehnike pripovedovanja zgodb. Člani skupine iščejo možnosti in načine, kako branje in pripovedništvo povezati z različnimi ciljnim skupinami (otroki v vrtcih in šolah, bolnišnicah, domovih starejših). Sodelujejo na literarnih srečanjih v knjižnicah, knjigarnah in drugod. Člani skupine so 8. marca 2017 pripravili skupinski nastop ljudske poezije z naslovom *Jaz pa vrtec bom kopala ...* za stanovalce Doma starejših občanov Ljubljana-Moste-Polje.

Z UNICEF-om nas povezuje dolgoletni humanitarni projekt *Punčka iz cunj*. Študentke, prostovoljke UTŽO, oblikujejo in izdelujejo punčke, pripravljajo samostojne razstave,

prenašajo znanje na mlajše generacije, na prebežnike, sodelujejo na lokalnih in nacionalnih prodajnih razstavah. Prostovoljke so aprila in maja 2017 sodelovale na dobrodelni razstavi punčk v atriju ljubljanske Mestne hiše.

Razstava punčk v atriju Magistrata

Skupina Punčka iz cunj (z istim imenom kot je ime projekta) šteje 14 članic. 22. novembra so imele članice skupine odprtje razstave punčk v galeriji v Kamniku. 29. novembra so kot vsako leto v prednovoletnem obdobju pripravile prodajno razstavo punčk na UTŽO. V decembru 2017 so sodelovale tudi na dobrodelni prodajni razstavi punčk na Ljubljanskem gradu.

Sodelovanje s sorodnimi organizacijami

Z namenom uresničevanja svojega poslanstva se SUTŽO povezuje s sorodnimi organizacijami v svojem okolju, kot so Oddelek za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani, Andragoški center Slovenije, Andragoško društvo Slovenije, Mladinska knjiga – knjigarna Konzorcij, Mestni kino Kinodvor, Kino Komuna, Slovensko mladinsko gledališče, CNVOS, Zveza društev upokojencev Slovenije, Slovenska filantropija, Inštitut Antona Trstenjaka, UNICEF, Botanični vrt v Ljubljani, Prirodoslovni muzej Slovenije, Muzej za arhitekturo in oblikovanje, Slovenski etnografski muzej, revija Vzajemnost itd. Z navedenimi in drugimi organizacijami nas povezuje kontinuirano programsko sodelovanje ali sodelovanje v posameznih ali občasnih dogodkih in akcijah.

Tudi v letu 2017 smo sodelovali na *vseslovenskem festivalu nevladnih organizacij Lupa* v organizaciji CNVOS, ki je potekal 14. septembra na Prešernovem trgu, Tromostovju in okoliških ulicah v Ljubljani. Na naši predstavitveni stojnici smo predstavljali izobraževalne programe in druge dejavnosti Univerze za tretje življenjsko obdobje ter animirali obiskovalce za vpis.

S Slovensko filantropijo in drugimi nevladnimi organizacijami smo povezani v Konzorciju vsebinskih mrež. Z Mestnim kinom Kinodvor nas že več let povezuje filmski abonma za poznejša leta *Filmska srečanja ob kavi*. V letu 2017 smo nadaljevali s filmskim abonmajem v sodelovanju s kinom Komuna *Srečamo se v kinu*. V vodene razgovore po ogledu filma se

vključujejo mentorji in slušatelji, ki na UTŽO vodijo ali študirajo programe v povezavi z vsebino filma.

Že utečeno partnersko sodelovanje nas povezuje tudi s Slovenskim mladinskim gledališčem (SMG), s katerim smo skupaj razvili gledališki abonma za starejše *Gledališče ob petih*. Po vsaki gledališki predstavi pripravi SMG za obiskovalce pogovore z igralci, dramaturgi in režiserji uprizoritve.

Sorodno programsko sodelovanje imamo že več let razvito s Slovenskim etnografskim muzejem, v okviru katerega študenti programa Etnologija pod mentorstvom kustosov muzeja spoznavajo različna področja etnologije, etnografske zbirke v muzeju in se s svojim znanjem in izkušnjami vključujejo v delo muzeja kot prostovoljni kulturni mediatorji.

Z Mladinsko knjigo, enoto Knjigarna Konzorcij, smo povezani v programu *Enajsta šola v knjigarni*. Vsak prvi torek v mesecu mentorji Univerze za tretje življenjsko obdobje predstavijo študijska področja in teme, zanimive za študente UTŽO in širšo javnost.

Z Zvezo društev upokojencev Slovenije (ZDUS) nas povezujejo prizadevanja za oblikovanje skupnih pobud na področju starejših: za enakovredno vključevanje starejših v vsa področja družbenega delovanja (politike, gospodarstva, kulture, sociale, zdravstva, izobraževanja ...).

Z Oddelkom za pedagogiko in andragogiko smo povezani od samih začetkov UTŽO, saj je bila ena od so-ustanoviteljic UTŽO prof. dr. Ana Krajnc, vodilna andragoginja v slovenskem prostoru. Tedanji študenti andragogike so raziskovalno spremljali in se prostovoljsko vključevali v razvoj izobraževanja starejših in nastanek UTŽO. Smo učna baza za študente andragogike (na andragoško prakso sprejemamo študente andragogike, nudimo jim svetovanje in pomoč pri opravljanju raziskovalnih nalog, hospitacij v študijskih skupinah UTŽO), nekateri predavatelji in sodelavci Oddelka za pedagogiko in andragogiko so člani Zbora članov združenja SUTŽO (prof. dr. Sonja Kump, prof. dr. Nives Ličen, Tanja Šulak), strokovnjaki z navedenega oddelka sodelujejo v dejavnostih SUTŽO (prof. dr. Nives Ličen in prof. dr. Marko Radovan na strokovnih posvetih in izobraževanjih mreže SUTŽO).

Z javnim mestnim zavodom za izobraževanje odraslih Cene Štupar – CILJ se povezujemo v skupnih programih in projektih: v izvedbi letnega mestnega programa izobraževanja odraslih in v projektu Pridobivanje temeljnih kompetenc.

Mestna občina Ljubljana, Služba za lokalno samoupravo, nam omogoča brezplačno uporabo prostorov četrtnih skupnosti (nekdanjih krajevnih skupnosti) za delovanje študijskih skupin na več lokacijah po mestu: na Štefanovi 11 v središču mesta, Rozmanovi 12 na Taboru ter Vojkovi 1 in Dunajski 101 za Bežigradom. Mestna občina Ljubljana, Oddelek za izobraževanje, nas vključuje tudi v izvajanje letnega mestnega programa izobraževanja odraslih.

Z Andragoškim centrom Slovenije in Andragoškim društvom Slovenije nas združuje skupno področje našega delovanja: izobraževanje odraslih. Naša prizadevanja se prepletajo v iskanju možnosti za nadaljnji razvoj področja izobraževanja odraslih, v skupni javni kampanji, sodelovanje na posvetih, konferencah, Tednu vseživljenjskega učenja ipd.

Znaš, nauči drugega

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje od leta 2009 dalje razvija prostovoljsko gibanje računalniškega učenja v dvojicah *Znaš, nauči drugega*. Vzajemno računalniško usposabljanje poteka po načelu: toliko kot znaš, prenesi na drugega. Slušatelji, ki že imajo računalniško znanje, le-to prenašajo na druge, ki se želijo naučiti samostojne uporabe računalnika. V teh letih je na UTŽO Ljubljana 31 mentorjev prostovoljcev učilo uporabljati računalnik preko sto starejših mentorirancev.

Učno gibanje je zaživelo tudi na nekaterih univerzah za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji, še posebej v Velenju, Žalcu in Celju. Na slovenskih UTŽO se je od leta 2010 računalniško izobraževalo več kot 120 učnih parov, izvedli so več kot 400 ur. Gibanje se razvija tudi v okviru posameznih krožkov, ko si starejši študenti medsebojno pomagajo pri dodatnem učenju različnih vsebin (IKT, jeziki, prevodi, jezikovni pregledi itd.) in ob zaključku študijskega leta, ko se skupine pripravljajo na javne dogodke. Prenos znanja poteka tudi v manjših skupinah med tremi ali štirimi osebami. Na UTŽO (LU) Radovljica in na UTŽO Škofja Loka se je gibanje razvilo v skupinske delavnice. Dostikrat pa med študenti poteka neformalen prenos znanja. Tako med starejšimi študenti poteka še veliko več učenja kot ga formalno beležimo.

Spoznavno srečanje gibanja *Znaš, nauči drugega* je potekalo 22. marca 2017. Maša Bizovičar je zainteresiranim predstavila koncept in vizijo gibanja ter delovanje učnih dvojic. Srečanja se je udeležilo skupno 12 udeležencev, 3 mentorji in 9 mentorirancev. Oblikovale so se dvojice in trojice, ki so se srečevale do junija 2017. Mentoriranci so spoznavali operacijski sistem Windows 7 in 8, raziskovalec, elektronsko pošto, Word, obdelavo in prenos fotografij, prenos dokumentov, Skype, Facebook, iskanje informacij po spletu, varnost na spletu, e-storitve, uporabo spletnega zemljevida, protivirusno zaščito, uporabo zunanjih medijev, posodabljanje programov, formatiranje računalnika in čiščenje diska.

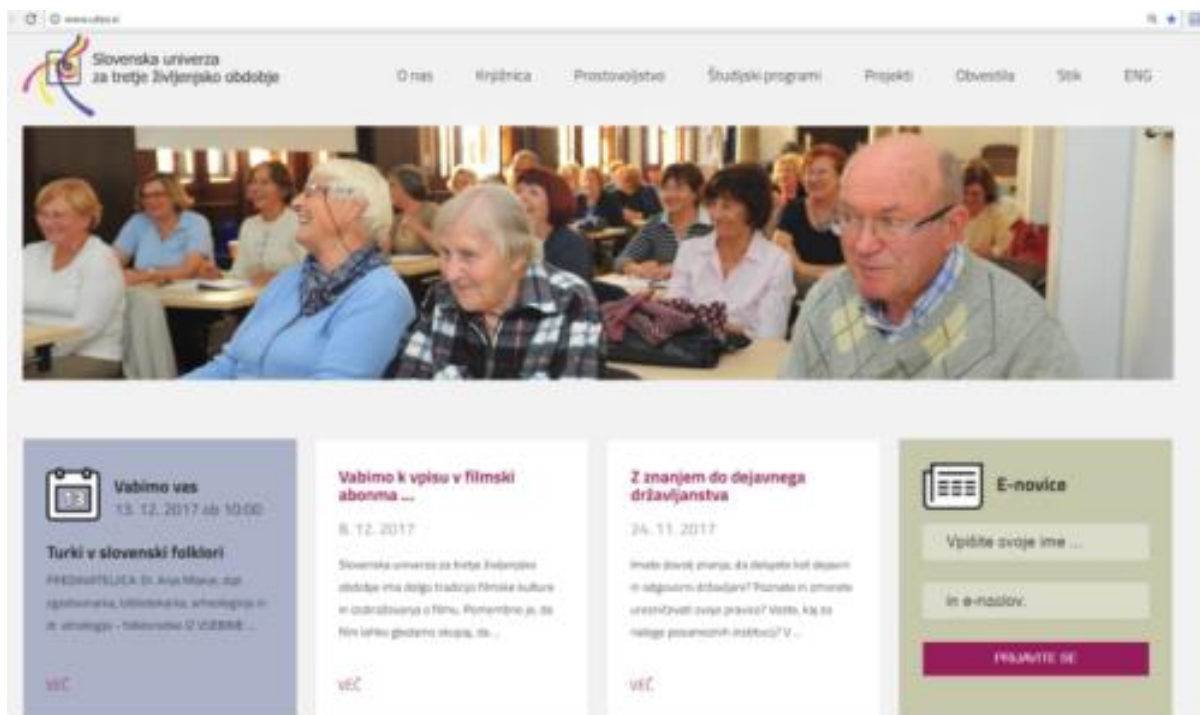
Javna kampanja

Spletne novice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje

V obdobju januar - december 2017 smo izdali osem števil e-novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Posamezna številka e-novic obsega v povprečju osem strani obsega A4. E-novice so namenjene študentom, mentorjem in sodelavcem Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje ter širši strokovni javnosti: strokovnjakom na področju andragogike, socialne gerontologije, psihologije, geragogike, medicine, oblikovalcem lokalnih in nacionalnih politik, študentom v terciarnem izobraževanju, sorodnim organizacijam, novinarjem. E-novice posredujejo poročila o dogajanjih na slovenskih UTŽO, odpirajo nove poglede in vprašanja o starejših, dejavni starosti in novih socialnih vlogah starejših.

Domača spletna stran, elektronske in pisne okrožnice, oglasna deska

Na domači spletni strani www.utzo.si seznanjamo študente, mentorje, mrežo slovenskih univerz in širšo javnost o dogodkih, novostih, aktualnih dogajanjih in aktivnostih v projektih na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje.

Študente UTŽO obveščamo o aktualnih dogajanjih tudi z elektronskimi dopisi (okrožnicami) in z obvestili na oglasnih deskah na sedežu UTŽO. Animatorje študijskih skupin, ki nimajo elektronske pošte, posebej obveščamo s pisnimi okrožnicami. Oglasne deske so tematsko razporejene, in sicer: Obvestila in vabila UTŽO Ljubljana, E-novice Slovenske UTŽO, Kulturni in izobraževalni dogodki v našem mestu, Novice iz partnerskih ustanov in druga obvestila, Kritična razmišljanja v povezavi s področjem našega delovanja.

Objavljanje v drugih elektronskih medijih

Obvestila o aktualnih dogajanjih in novostih na Univerzi za tretje življenjsko obdobje objavljamo tudi na naši Facebook strani <https://www.facebook.com/univerza3/>, na spletnem portalu EPALE, Seniorji.info, spletnem portalu Moja občina (mojaobcina.si/ljubljana), v CNVOS obvestilih, v Eurydice novicah, spletni strani Napovednik.com, e-novičkah ACS, e-novicah Andragoškega društva Slovenije (ADEES).

Mentor in znanje

V letu 2017 smo izdali pet številke elektronske publikacije Mentor in znanje, ki je namenjena predvsem mentorjem študijskih skupin na ljubljanski UTŽO in mentorjem mreže SUTŽO, pa tudi izobraževalcem starejših iz drugih okolij:

- Mentor in znanje 1: O motivaciji starejših za učenje (januar 2017)
- Mentor in znanje 2: Kaj veste in česa ne veste o kompetencah izobraževalcev odraslih? (februar 2017)
- Mentor in znanje 3: Ob zaključku študijskega leta razmišljamo o evalvaciji (maj 2017)
- Mentor in znanje 4: O nevladnih organizacijah, civilni družbi in dejavnem državljanstvu (september 2017)
- Mentor in znanje 5: O vlogi animatorja v študijski skupini (oktober 2017)

Sodelovanje z mediji

Sodelovanje v radijskih in televizijskih oddajah

RTV Slovenija, 1. program, Oddaja Turbulenca, 25. 1. 2017

Tema: Kaj bomo delali jutri?

Sodelovala: prof. dr. Ana Krajnc

Novinarka: Nina Cijan

Povezava: <http://4d.rtv slo.si/arhiv/turbulenca/174451247>

Radio Slovenija 1, oddaja Med štirimi stenami, 6. 3. 2017

Tema: Skotopični sindrom

Sodelovala: dr. Polona Kélava

Novinarka: Jana Bajželj

Povezava: <https://radioprvi.rtv slo.si/2017/03/med-stirimi-stenami-85/>

3. program Radia Slovenije, Arsov forum, 8. marec 2017

Tema: Dostopnost kulturnih ustanov za invalide

Sodelovali: dr. Rajka Bračun Sova, Matjaž Juhart, dr. Vlasta Vodeb, Tomaž Wraber

Novinar: Marko Rozman

Povezava: <https://ars.rtv slo.si/2017/03/arsov-forum-95/>

RTV Slovenija 1, oddaja Tednik, 3. 4. 2017

Tema: Nikoli ni prepozno

Sodelovali: dr. Dušana Findeisen, mentorji Lučka Šičarov, Meta Kutin, Adriana Kozamernik Jukić, študenti Milojka Švara, Bojana Žokalj Jesih, Mirka Šmitek, Sonja Rugelj, Franc Hribovšek, Olga Marinko

Novinarka: Saša Perpar

Povezava: <http://4d.rtv slo.si/arhiv/tednik/174464102>

Radio Slovenija 1, oddaja Storž, 24. 4. 2017

Tema: Dom, kultura bivanja, oprema in prenova

Sodelovali: članice študijske skupine Dom, kultura bivanja, oprema in prenova

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: <https://radioprvi.rtv slo.si/2017/04/tretja-univerza-2/>

Radio Slovenija 1, oddaja Storž, 23. 5. 2017

Tema: Novinarska skupina Univerze za tretje življenjsko obdobje

Sodelovali: članice novinarskega krožka Milena Majzelj, Alenka Steindl, Pavla Rapoša Tajnšek

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: <https://radioprvi.rtv slo.si/2017/05/novinarska-skupina/>

Radio Slovenija 1, oddaja Storž, 8. 6. 2017

Tema: Predstavitev delovanja študijske skupine Zgodbopisje

Sodelovali: člani študijske skupine Zgodbopisje: Drago Cenčič, Darja Butina, Žarka Brišar Slana, Dragica Trobec Zadnik in mentorica Mateja Mahnič

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: <https://radioprvi.rtvlo.si/2017/06/zgodbopisje/>

2. program Radio Slovenija, Val 202, Aktualno, 28. 8. 2017

Tema: Pisatelj ne more biti vsak

Sodelovala: Dragica Trobec Zadnik

Novinarka: Tatjana Pirc

Povezava: <https://val202.rtvlo.si/2017/08/dragica-trobec-zadnik-upokojena-kustosinja-o-sebi-svojih-moskih-ivan-cankar-rihard-jakopic-oton-zupancic-in-zgodbopisju/>

Radio Slovenija, 1. program, oddaja Storž, 31. 8. 2017

Tema: Novo študijsko leto UTŽO

Sodelovala: Karmen Blokar, dr. Boštjan Plut, mag. Olga Paulič, Petra Bališ, Alijana Šantej

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: <https://radioprvi.rtvlo.si/2017/08/novo-studijsko-letu-utzo/>

Radio Slovenija, 1. program, oddaja Storž, 9. 11. 2017

Tema: Srebrna koda

Sodelovala: dr. Dušana Findeisen, Katja Koren Ošljak, Karina Sirk

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: <https://radioprvi.rtvlo.si/2017/11/srebrna-koda/>

Radio Ognjišče, Oddaja Modrost v očeh: oddaja o starosti in starostnikih, 13. 12. 2017

Tema: nastanek in razvoj Univerze za tretje življenjsko obdobje, temeljne oblike izobraževanja, vprašanje starosti in mladosti

Sodelovala: dr. Dušana Findeisen

Novinarka: Damijana Medved

Povezava: http://audio.ognjisce.si/oddaie/Modrost_v_ocah/2017

Članki in objave v javnih občilih izpod našega peresa

Findeisen, D., (2017), »Srebrna ekonomija je del običajne ekonomije«, Zveza društev upokojencev Slovenije, 13. 6. 2017, <http://www.zdus-zveza.si/index.php?id=5761>

Članki izpod peresa slušateljev in mentorjev

Mahnič, M., (2017), »Ustvarjalno pisanje za odrasle: osebna terapija, umetnostni študij ali družabni dogodek«, ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi, 16. 8. 2017, <https://ec.europa.eu/epale/sl/blog/ustvarjalno-pisanje-za-odrasle-osebna-terapija-umetnostni-studij-ali-druzabni-dogodek>

Mahnič, M., (2017), »Žanrska pojedina ustvarjalnega pisanja - European Commission«, ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi, 12. 9. 2017, <https://ec.europa.eu/epale/sl/blog/zanrska-pojedina-ustvarjalnega-pisanja>.

Rapoša Tajnšek, P., (2017), »Če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga«, Vzajemnost, maj 2017, str. 9.

Železnik, N., (2017), »Žanrska pojedina«, Vzajemnost, September 2017, str.62.

Železnik, N., (2017), »Jeklene magnolije po slovensko«, Vzajemnost št. 7-8, julij-avgust 2017, str. 80.

Železnik Bizjak, B., (2017), »Kako varen je vaš dom?«, Zveza društev upokojencev Slovenije, 30. 5. 2017, <http://www.zdus-zveza.si/index.php?id=5722>

Železnik Bizjak, B., (2017), »Kako varen je vaš dom?«, Seniorji.info, 30. 5. 2017, http://www.seniorji.info/ZANIMIVOSTI_Kako_varen_je_vas_dom

Železnik Bizjak, B., (2017), »Zdravi in varni v svojem domu«, Vzajemnost št. 7-8, julij-avgust 2017, str. 122-123.

Železnik, N., (2017), intervju s prof. dr. Ano Krajnc, »Učenje poživlja, miselna lenoba ubija«, Vzajemnost, maj 2017, str. 16-18.

Železnik, N., (2017), intervju s prof. dr. Ano Krajnc v okviru članka »Starejši postajajo vse mlajši«, Ženska, december 2017, str. 11.

Članki in objave drugih o nas in/ali v sodelovanju z nami

Novak, V., (2017), »Čez noč upokojen, kaj pa zdaj?«, sodelovali: Alijana Šantej in Mirjam Bevc Peressutti, časnik Večer, 28. 2. 2017, <https://www.vecer.com/cez-noc-upokojen-kaj-pa-zdaj-6250304>.

Kavčič, S., (2017), Rubrika Novo v knjižnici:»Starejši se učimo: izobraževanje starejših v teoriji in praksi«, e-novičke ACS, april 2017.

(2017), »4. mednarodni festival znanja in kulture starejših«, Seniorji.info, 9. 4. 2017, http://www.seniorji.info/KULTURNI_DOGODKI_4._mednarodni_festival_znanja_in_kulture_starejsih.

(2017), »Mednarodni festival znanja in kulture starejših«, Eurydice Slovenija, 10. 4. 2017, <http://www.eurydice.si/index.php/prispevki-eurydice/12100-mednarodni-festival-znanja-in-kulture-starejsih>.

(2017), »Vabilo na 4. mednarodni festival znanja in kulture starejših«, Andragoški center Slovenije, 11. april 2017, <http://acs.si/index.sgi?m=3&id=2350>.

Platiše, J., (2017), »Boštjan Žekš – ni prav, da upokojenci ne smejo delati«, RTV SLO, Blog: Janez Platiše, 24. 4. 2017.

Žmahar, A., (2017), »Mednarodni festival znanja in kulture«, Vzajemnost, april 2017.

(2017), »4. mednarodni festival znanja in kulture starejših«, e-novičke ACS, april 2017, str. 20, <http://arhiv.acs.si/e-novicke/2017/april.pdf>.

(2017), »4. mednarodni festival znanja in kulture starejših«, Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij, april 2017, <http://www.cnvos.info/sl/index/article/id/15215/cid/99>.

(2017), »V Šmarju pri Jelšah se je odvil 4. mednarodni festival znanja in kulture starejših«, Kozjansko.info, Spletni časopis Obsotelja in Kozjanskega, 3. 5. 2017, <http://kozjansko.info/2017/04/v-smarju-pri-jelsah-se-je-odvil-4-mednarodni-festival-znanja-kulture-starejsih-foto-video/>.

(2017), Revija Vzajemnost – maj 2017, Seniorji.info, 4. 5. 2017
[http://www.seniorji.info/ZANIMIVOSTI Revija Vzajemnost - maj 2017](http://www.seniorji.info/ZANIMIVOSTI%20Revija%20Vzajemnost%20-%20maj%202017).

Platiše, J., (2017), »UTŽO Ljubljana se vključuje v teden vseživljenjskega učenja«, Seniorji.info, 4. 5. 2017,
[http://www.seniorji.info/ZANIMIVOSTI UTZO Ljubljana se vključuje v teden vseživljenjskega učenja](http://www.seniorji.info/ZANIMIVOSTI%20UTZO%20Ljubljana%20se%20vkljucuje%20v%20teden%20vsezivljenjskega%20ucenja) .

Rokavec, Ž., (2017), »Od 1623 ljubljanskih ulic le 48 poimenovanih po ženskah«, Dnevnik, 11. 5. 2017, <https://www.dnevnik.si/1042762444>.

Krišelj Grubar U., intervju s Trobec Zadnik D., (2017), »Kako napisati dobro zgodbo?«, Zarja, letnik III, št. 22, 30. 5. 2017, str. 4.

Platiše, J., (2017), »Magnolije – gledališka igra študentk UTŽO«, Seniorske novice, 20. 6. 2017, <http://janezplatisse.blogspot.si/2017/06/magnolije-gledaliska-igra-studentk-utzo.html>.

Čurin J., (2017), »4. Međunarodni festival znanja i kulture starijih. Kozjansko v sliki, pesmi in besedi u Šmarju pri Jelšah: Radno i prijateljski«, Treća mladost. Glasilo sveučilišta za treću životnu dob, Br. 31, Zagreb, september 2017, str. 7.

Kociper A., (2017), »Odrasli se tujega jezika lahko naučijo hitreje od šolarjev«, Nedeljske novice, 24. 9. 2017, str. 22-23.

Olić R., (2017), »Srebrna ekonomija, budućnost ili utopija?«, 2. savjetovanje Univerze za tretje življenjsko obdobje - Ljubljana, lipanj 2017. Treća mladost. Glasilo Sveučilišta za treću životnu dob, Br. 31, Zagreb, september 2017, str. 6.

Pelicon E., (2017), »Društvo Most v 20. leto vstopa na svojem«, Zgornje-vipavski časnik, št. 190, 29. 9. 2017, <https://www.mojaobcina.si/ajdovscina/novice/obvestila/dogodki/drustvo-most-v-20-leto-vstopa-na-svojem.html>.

Objave novinarskega študijskega krožka

Člani novinarskega študijskega krožka pod mentorstvom Neve Železnik objavljajo vsak mesec v reviji Vzajemnost v svoji stalni rubriki prispevke na različne teme, svoje članke in fotografije pa objavljajo tudi v drugih revijah in časopisih: Ženska, Zarja, Nedeljski in drugih.

Zgibanke in plakati

Čakš Orač L., Šantej, A.: »4. mednarodni festival znanja in kulture starejših«, 2017 (plakat)

Čakš Orač L., Šantej, A.: »4. mednarodni festival znanja in kulture starejših«, 2017 (zgibanka)

Gubanc, I., Šantej, A.: »Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje«, 2017 (zgibanka)

Krajnc, A., Bališ, P.: »Znaš, nauči drugega«, 2017 (plakat)

Rodošek, T., Šantej, A.: »Magnolije«, 2017 (plakat)

FINANČNO POROČILO ZA LETO 2017

PRIHODKI	EUR
Članarine	574.352
Dotacije iz proračunskih in drugih javnih sredstev	32.858
Prihodki drugih fundacij, skladov in ustanov	47.642
Dotacije drugih pravnih in fizičnih oseb	1.929
Prihodki od prodaje blaga in storitev	22.635
Finančni prihodki	17
<hr/>	
PRIHODKI SKUPAJ	679.433

ODHODKI	EUR
Stroški materiala	23.600
Stroški storitev	469.256
Stroški dela	168.364
Odpisi vrednosti	13.607
Drugi odhodki iz dejavnosti	1.646
<hr/>	
ODHODKI SKUPAJ	676.473

Presežek prihodkov nad odhodki v letu 2017 = 2.960 EUR

PRILOGE

Priloga 1: Izobraževalni programi, študijske skupine, število in udeležba študentov v študijskih letih 2015/2016, 2016/2017 in 2017/2018

Izobraževalni program	Število študijskih skupin 2015/2016	Število študijskih skupin 2016/2017	Število študijskih skupin 2017/2018
Angleški jezik	66	59	55
Arheologija	1	1	1
Astronomija	1	1	1
Babica in dedek za današnje čase	1	/	/
Budistična umetnost Južne Azije	1	/	/
Človek in njegove pisave	2	1	1
Človek in okolje	1	1	1
Človek skozi objektiv antropologije	1	/	/
Čudoviti svet križank in ugank	1	1	1
Dom, kultura bivanja, oprema in prenova	2	1	1
Etnologija	4	3	1
Francoski jezik	12	11	10
Geografija (Slovenije, Evrope, sveta)	11	11	12
Igra - predstava	1	1	1
Italijanski jezik	20	22	25
Izvor, razvoj in učenje jezikov	1	/	/
Keramika	6	6	6
Kitajska nekoč in danes	1	1	1
Kitajski jezik	3	2	2
Književnost	1	1	1
Kultura obnašanja	1	/	/
Latinski jezik in kultura	1	1	1
Ljubljana, naše mesto in svet okoli nas	1	1	1
Matematika kot del kulture in zgodovine človeka	1	/	/
Medsebojni odnosi in sporazumevanje	5	6	6
Moji starši so stari - kritična geragogika	1	1	1
Narava - znana neznanka	1	1	1

Izobraževalni programi	Število študijskih skupin 2015/2016	Število študijskih skupin 2016/2017	Število študijskih skupin 2017/2018
Naravno vrtnarjenje	3	2	2
Naša varnost in kriminaliteta	1	/	/
Nemški jezik	15	14	14
Novinarstvo	1	1	1
Od branja do pisanja	2	2	2
Po sledih slovenskega ljudskega izročila	1	1	1
Portugalski jezik	1	1	1
Program za varovanje zdravja	1	1	1
Psihologija osebnosti	1	/	/
Računalništvo	14	17	19
Rad(-a) imam gledališče	1	1	1
Rastlinstvo Slovenije	/	1	1
Restavratorstvo predmetov	1	1	1
Retorika: veščina nastopanja	1	1	/
Rodoslovje	3	1	/
Ruski jezik	3	3	3
Slikarstvo	9	10	8
Slovenska in svetovna stavbna dediščina	1	2	1
Spoznajmo svoje mesto in domovino	1	1	1
Spoznavanje glasbene umetnosti	3	3	3
Svetovne religije in verstva	/	1	1
Španski jezik	10	10	11
Tradicionalna ljudstva sveta	1	1	2
Trgi, ulice in stavbe okoli nas	2	3	3
Umetnost pripovedovanja	1	1	1
Umetnostna zgodovina	35	36	35
Ustvarjalno pisanje	1	1	2
Ustvarjamo vrtove	3	3	3
Utrdimo svoj položaj z besedo	1	/	/
Vrtna umetnost in oblikovanje vrtov	1	1	/
Z znanjem do dejavnega državljanstva	/	1	1
Zgodovina (slovenska, evropska)	15	15	15
Zgodovina in civilizacije Bližnjega vzhoda	1	1	1
Zgodovina, kultura in umetnost Japonske	/	/	2
Življenje je igra molekul	1	/	/

Število študijskih skupin skupaj	283	270	267
Število študentov	3133	3117	3175
Udeležba študenti skupaj	4535	4597	4607

Priloga 2: Mentorji UTŽO Ljubljana v letu 2017

V koledarskem letu 2017 je z UTŽO Ljubljana sodelovalo skupno 124 mentorjev: zajeti so mentorji v študijskem letu 2016/2017 (januar-maj 2017) in študijskem letu 2017/2018 (oktober-december 2017).

Zap.št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
1	Maria Alexandra Abeiga Vera	Španski jezik
2	Ema Andoljšek	Nemški jezik
3	Todorče Atanasov	Slikarstvo
4	Magdalena Ažman Bizovičar	Angleški jezik
5	Milojka Dunja Babšek Valentinčič	Angleški jezik
6	Jasna Baldeck	Francoski jezik
7	Lidija Bavec	Španski jezik
8	Ana Beno Vrtovec	Etnologija
9	Kristina Bertok	Italijanski jezik
10	Lidija Bertoncelj	Angleški jezik
11	Matej Bizovičar	Slikarstvo
12	Klemen Blokar	Astronomija
13	Rajka Bračun Sova	Umetnostna zgodovina
14	Tatjana Bradeško	Zgodovina
15	Suzana Breclj	Italijanski jezik
16	Tjaša Celestina	Slikarstvo, Rad(-a) imam gledališče
17	Saša Chen	Kitajska nekoč in danes, Kitajski jezik, Angleški jezik
18	Marija Cizelj	Francoski jezik, Španski jezik
19	Breda Čebulj Sajko	Slovenska etnologija in muzeji
20	Viljemina Djukić	Nemški jezik
21	Urška Drobnič	Angleški jezik
22	Zarjan Fabjančič	Rodoslovje
23	Soča Fidler	Angleški jezik
24	Neli Filipić	Ustvarjalno pisanje
25	Dušana Findeisen	Moji starši so stari, Angleški jezik
26	Uršula Fujs	Književnost
27	Matjaž Geršič	Geografija
28	Alla Gorše	Ruski jezik
29	Veronika Gračner	Angleški jezik
30	Peter Grum	Spoznavanje glasbene umetnosti
31	Tomaž Gubenšek	Umetnost pripovedovanja
32	Luka Hiti	Računalniško izobraževanje in nove tehnologije
33	Andrej Hren	Vrtna umetnost in oblikovanje vrtov, Rastlinstvo Slovenije
34	Adica Jamnišek	Geografija
35	Stanislava Jelenc	Angleški jezik
36	Barbara Pia Jenič	Igra - predstava
37	Janez Jeromen	Umetnostna zgodovina
38	Duša Jesih	Slikarstvo
39	Ana Jevšvar	Slovenska in svetovna zgodovina
40	Damir Josipović	Ljubljana - naše mesto in svet okoli nas

Zap.št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
41	Margareta Jurišič	Angleški jezik
42	Maja Kavčič	Nemški jezik
43	Boštjan Kerbler	Geografija Slovenije in sveta
44	Drago Kladnik	Geografija
45	Tomaž Andrej Kobe	Nemški jezik
46	Ana Kocjančič	Umetnostna zgodovina
47	Alenka Kolman Kavčič	Francoski jezik, Angleški jezik
48	Katarina Koren	Italijanski jezik
49	Neža Koron	Človek in okolje
50	Adriana Kozamernik Jukić	Nemški jezik, Kitajski jezik
51	Ana Krajnc	Medsebojni odnosi in sporazumevanje
52	Dušan Kramberger	Slovenska in svetovna utrdbena dediščina
53	Alja Krašovec	Portugalski jezik
54	Ana Krevelj	Umetnostna zgodovina
55	Miha Kržič	Računalniško izobraževanje in nove tehnologije
56	Robert Kukovec	Angleški jezik
57	Dušana Andreja Kunaver	Po sledih slovenskega ljudskega izročila
58	Jurij Kunaver	Geografija Slovenije in sosednjih pokrajin
59	Meta Kutin	Trgi, ulice in stavbe okoli nas
60	Filip Kuzmič	Rastline okrog nas
61	Gašper Kvartič	Latinski jezik in kultura
62	Apolonija Lavrenčič Špegel	Angleški jezik
63	Biserka Luznar Dobernik	Angleški jezik
64	Marjan Luževič	Geografija
65	Mateja Mahnič	Ustvarjalno pisanje
66	Miloš Klemen Mahorčič	Svetovna zgodovina
67	Štefan Markovič	Čudoviti svet ugank
68	Maja Mesesnel	Portugalski jezik
69	Katarina Metelko	Umetnostna zgodovina
70	Valerija Mikota	Italijanski jezik
71	Nina Miri Zalar	Italijanski jezik
72	Robert Mlakar	Računalniško izobraževanje in nove tehnologije
73	Marija Močnik	Človek in njegove pisave
74	Helena Motoh	Umetnostna zgodovina
75	Karel Natek	Geografija
76	Lea Nemec	Geografija Slovenije
77	Olga Osredkar	Latinski jezik in kultura
78	Alenka Oven	Z znanjem do dejavnega državljanstva
79	Olga Paulič	Spoznajmo svojo domovino
80	Donovan Pavlinec	Umetnostna zgodovina
81	Tjaša Pavšič Klasinc	Ruski jezik
82	Zdenka Peloz	Medsebojni odnosi in sporazumevanje
83	Stanislava Petrišič	Nemški jezik
84	Vanessa Pipan	Računalniško izobraževanje in nove tehnologije
85	Boštjan Plesničar	Slikarstvo
86	Boštjan Plut	Zgodovina Slovencev, Zgodovina Evrope, Tradicionalna ljudstva sveta, Zgodovina in civilizacije Bližnjega vzhoda, Umetnostna zgodovina, Svetovne religije in verstva
87	Barbara Podlogar	Naravno vrtnarjenje

Zap.št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
88	Anny Elizabeth Prada Stopar	Španski jezik
89	Manica Pogačnik	Umetnostna zgodovina
90	Majda Rakočević	Angleški jezik, Nemški jezik
91	Slavica Ravnik	Medsebojni odnosi in sporazumevanje
92	Lea Rigler	Umetnostna zgodovina
93	Tomaž Rijavec	Človek in okolje
94	Marjeta Bibijana Savnik Tuma	Nemški jezik, Angleški jezik
95	Nevenka Seliškar	Angleški jezik
96	Mateja Seliškar Kenda	Od branja do pisanja
97	Neva Sosič	Angleški jezik, Kultura obnašanja
98	Vesna Stropnik	Angleški jezik
99	Milena Suwa Stanojevič	Program za varovanje zdravja
100	Matic Šavli	Umetnostna zgodovina
101	Janja Šega	Angleški jezik
102	Marinka Šegula	Angleški jezik
103	Lučka Šičarov	Keramika
104	Mitja Škrjanec	Ustvarjamo vrtove
105	Peter Škrjanec	Spoznavanje glasbene umetnosti
106	Henrika Škrlj	Angleški jezik
107	Irena Šterman	Umetnostna zgodovina
108	Tanja Šulak	Medsebojni odnosi in sporazumevanje
109	Marjeta Tadel Sušnik	Angleški jezik
110	Nataša Helena Tomac	Italijanski jezik, Francoski jezik
111	Nataša Tomažević	Angleški jezik
112	Staša Tome	Narava – znana neznanka
113	Nikolaja Valjavec	Nemški jezik
114	Kristina Velkaverh	Nemški jezik
115	Vera Vetric	Italijanski jezik
116	Janez Zalaznik	Slikarstvo
117	Ljubomir Zidar	Restavracija predmetov
118	Tatjana Zidar Gale	Retorika
119	Ana Zupančič	Zgodovina, kultura in umetnost Japonske
120	Mateja Zupančič	Italijanski jezik
121	Barbara Železnik Bizjak	Dom, kultura bivanja, oprema in prenova
122	Nevenka Železnik	Novinarstvo
123	Marija Žgalin	Geografija
124	Katarina Župevc	Po sledih slovenskega ljudskega izročila

Priloga 3: Članice mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Zap. št.	Kraj	Ime in naslov UTŽO
1	AJDOVŠČINA	Društvo Most Univerza za tretje življenjsko obdobje Gregorčičeva 21, 5270 Ajdovščina
2	BRDA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Brda Trg 25. maja 2, 5212 Dobrovo
3	BREŽICE	Društvo Modra Sova UTŽO Brežice Dom upokojencev Brežice Dobovska cesta 8, 8250 Brežice
4	CELJE	Osrednja knjižnica Celje Univerza za tretje življenjsko obdobje Muzejski trg 1a, 3000 Celje
5	ČRNOMELJ	Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj Univerza za tretje življenjsko obdobje Ul. Otona Župančiča 1, 8340 Črnomelj
6	DOMŽALE	Društvo Lipa - Univerza za tretje življenjsko obdobje Ljubljanska cesta 58, 1230 Domžale
7	GROSUPLJE	Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje Grosuplje, Adamičeva 16, 1290 Grosuplje
8	IDRIJA	Društvo upokojencev Idrija Univerza za tretje življenjsko obdobje Rožna ulica 2, 5280 Idrija
9	ILIRSKA BISTRICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Kidričeva 15, 6250 Ilirska Bistrica
10	IVANČNA GORICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Ivančna Gorica, Cesta II. grupe odredov 17, 1295 Ivančna Gorica
11	IZOLA	Andragoško društvo Morje Univerza za tretje življenjsko obdobje Verdijeva ulica 1, p. p. 192, 6310 Izola
12	KOČEVJE	Ljudska univerza Kočevje Univerza za tretje življenjsko obdobje Trg Zbora odposlancev 30, 1330 Kočevje
13	KOPER	Društvo Pristan Univerza za tretje življenjsko obdobje Pri vodnjaku 2, 6000 Koper
14	KOZJE	Knjižnica Šmarje pri Jelšah - enota Kozje Univerza za tretje življenjsko obdobje Kozje Kozje 150, 3260 Kozje
15	KRANJ	Društvo upokojencev Kranj Univerza za tretje življenjsko obdobje Tomšičeva 4, 4000 Kranj

16	KRAS (SEŽANA)	Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras Gorjansko 84, 6223 Komen
17	KRŠKO	Ljudska univerza Krško Univerza za tretje življenjsko obdobje Dalmatinova 6, 8270 Krško
18	LAŠKO	Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško, Aškerčev trg 4, 3270 Laško
19	LENART V SLOVENSKIH GORICAH	RASG d. o. o., Izobraževalni center Slovenske Gorice Univerza za tretje življenjsko obdobje Nikova 9, 2230 Lenart v Slovenskih goricah
20	LITIJA - ŠMARTNO	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Litija in Šmartno, Parmova ulica 9, 1270 Litija
21	LJUBLJANA	Združenje SUTŽO Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani Poljanska cesta 6, 1000 Ljubljana
22	LOG-DRAGOMER	DVIG – univerza za tretje življenjsko obdobje Log- Dragomer, druženje za vzajemno izobraževanje generacij, Dolina 21, Lukovica pri Brezovici 1351 Brezovica pri Ljubljani
23	LOGATEC	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Logatec Hotedršica 34a, 1372 Hotedršica
24	MARIBOR	Mariborska knjižnica Rotovski trg 2, 2000 Maribor
25	MARIBOR	Andragoški zavod Maribor Maistrova ulica 5, 2000 Maribor
26	MURSKA SOBOTA	Društvo – Univerza za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje pri Ljudski univerzi Murska Sobota Slomškova ulica 33, 9000 Murska Sobota
27	NAZARJE	Univerza za tretje življenjsko obdobje Zgornje Savinjske doline – Center za samostojno učenje Nazarje pri Andragoškem zavodu Ljudska univerza Velenje Zadrečka cesta 35, 3331 Nazarje
28	NOVA GORICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Erjavčeva ulica 4, 5000 Nova Gorica
29	NOVO MESTO	Društvo upokojencev Novo mesto Univerza za tretje življenjsko obdobje Čitalniška ulica 1, 8000 Novo mesto
30	ORMOŽ	Ljudska univerza Ormož Univerza za tretje življenjsko obdobje Vrazova ulica 12, 2270 Ormož
31	PIRAN	Društvo Faros, Univerza za tretje življenjsko obdobje Piran, Fazanska 1, 6320 Portorož
32	PIVKA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Pivka Kettejeva ulica 5, 6257 Pivka
33	POSTOJNA	Zavod Znanje - Ljudska univerza Postojna Univerza za tretje življenjsko obdobje Ljubljanska cesta 2, 6230 Postojna

34	PTUJ	Ljudska univerza Ptuj Univerza za tretje življenjsko obdobje Mestni trg 2, 2250 Ptuj
35	RADOVLJICA	Ljudska univerza Radovljica Univerza za tretje življenjsko obdobje Kranjska cesta 4, 4240 Radovljica
36	RAKIČAN	Raziskovalno izobraževalno središče Dvorec Rakičan Lendavska ulica 28, Rakičan 9000 Murska Sobota
37	RAVNE NA KOROŠKEM	Andragoško društvo Koroške - Univerza za tretje življenjsko obdobje Ravne na Koroškem Koroška cesta 14, 2390 Ravne na Koroškem
38	ROGAŠKA SLATINA	Ljudska univerza Rogaška Slatina Univerza za tretje življenjsko obdobje Celjska cesta 3a, 3250 Rogaška Slatina
39	SEVNICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Sevnica Savska cesta 2, 8290 Sevnica
40	SLOVENJ GRADEC	UŽO MOCIS Slovenj Gradec Meškova ulica 21, 2380 Slovenj Gradec
41	SLOVENSKA BISTRICA	Ljudska univerza Slovenska Bistrica Univerza za tretje življenjsko obdobje Partizanska ulica 22, 2310 Slovenska Bistrica
42	ŠENTJUR	Razvojna agencija Kozjansko, LU Šentjur Univerza za tretje življenjsko obdobje Mestni trg 5, 3230 Šentjur
43	ŠKOFJA LOKA	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Škofja Loka, Partizanska ulica 1, 4220 Škofja Loka
44	ŠMARJE PRI JELŠAH	Knjižnica Šmarje pri Jelšah Univerza za tretje življenjsko obdobje Aškerčev trg 20, 3240 Šmarje pri Jelšah
45	TRBOVLJE	Društvo U3 - Univerza za tretje življenjsko obdobje Zasavska regija, Trg svobode 11a, 1420 Trbovlje
46	TREBNJE	Center za izobraževanje in kulturo Trebnje Univerza za tretje življenjsko obdobje Kidričeva 2, 8210 Trebnje
47	TRŽIČ	Ljudska univerza Tržič, Univerza za tretje življenjsko obdobje, Šolska 2, 4290 Tržič
48	VELENJE	Andragoško društvo Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje, Efenkova cesta 61, 3320 Velenje
49	VELIKE LAŠČE	KUD Primož Trubar Velike Lašče Univerza za tretje življenjsko obdobje Velike Lašče Stritarjeva cesta 1, 1315 Velike Lašče
50	VRANSKO	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Vransko Vransko 143a, 3305 Vransko
51	ŽALEC	Univerza za tretje življenjsko obdobje Žalec Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec

Priloga 4: Organi združenja

Organi združenja so:

- Zbor članov združenja
- Upravni odbor
- Predsednik/-ca
- Nadzorni odbor

Zbor članov je najvišji organ, ki ga sestavljajo vsi redni člani združenja.

Upravni odbor je izvršilni in najvišji strokovni organ združenja.

Vodi ga **predsednica** prof. dr. Ana Krajnc, ki je hkrati tudi predsednica združenja.

Upravni odbor ima sedem članov:

Prof. dr. Ana Krajnc, predsednica

Dr. Dušana Findeisen, članica

Tanja Šulak, članica

Alijana Šantej, članica

Maša Bizovičar, članica (do 31. 3. 2017)

Prof. dr. Nives Ličen (od 1. 4. 2017 dalje)

Nevenka Železnik, članica

Boža Bolčina, članica.

Nadzorni odbor izvaja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem združenja ter nad finančnim in materialnim poslovanjem združenja.

Nadzorni odbor ima tri člane:

Marko Živec, predsednik

Majda Ažman, članica

Marija Močnik, članica.

Priloga 5: Zaposleni in zunanji sodelavci v letu 2017

Zaposleni

Dr. Dušana Findeisen
Predstojnica Inštituta za raziskovanje in razvoj izobraževanja

Alijana Šantej, prof. ped.
Vodja Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani, izvršni vodja združenja

Maša Bizovičar, univ. dipl. etn. in kult. antr., prof. um. zgod.
Vodja projektov in izobraževalnih programov
(do 31. 3. 2017)

Petra Bališ, univ. dipl. ped. in andr.
Vodja projektov
(od 1. 4. 2017)

Urša Kramberger, univ. dipl. ped. in andr.
Obračuni in evidence, koordinacija izobraževalnih programov
(do 31. 7. 2017)

Alenka Gabriela Čeh, univ. dipl. ped. in andr.
Obračuni in evidence, koordinacija izobraževalnih programov
(od 4. 9. 2017)

Karina Sirk, dipl. soc.
Strokovna sodelavka v projektih

Doc. dr. Polona Kelava
Strokovna sodelavka na Inštitutu za disleksijo

Pogodbeni strokovni in drugi zunanji sodelavci

Prof. dr. Ana Krajnc
Predsednica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost
Predsednica Mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Robert Mlakar, univ. dipl. med. komunikolog
Vodja programov za računalniško izobraževanje in nove tehnologije

Ljubica Kosmač
Direktorica Inštituta za disleksijo